

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu

PROGRAMUL NOSTRU DE ACȚIUNE

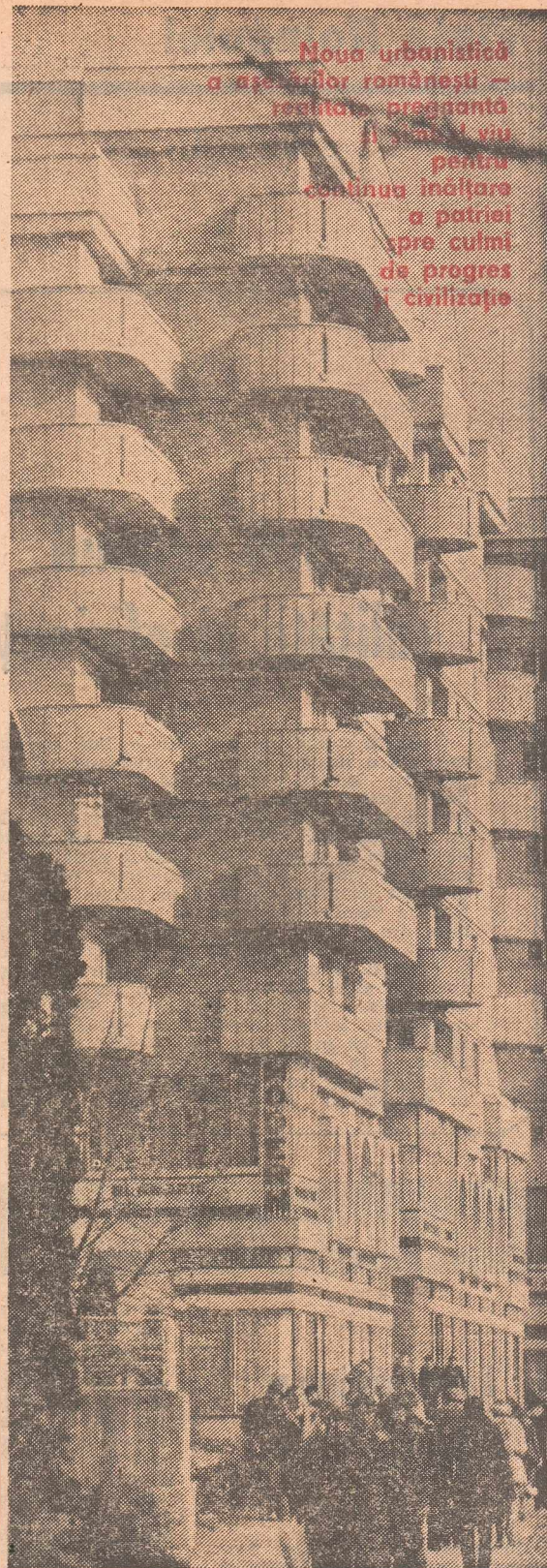
Marele forum național al democrației muncitorești-revoluționare ale cărui lucrări s-au desfășurat sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, în zilele de 28—30 noiembrie, a constituit un eveniment de o importanță deosebită în viața partidului, a întregului nostru popor. El a dezbătut probleme de însemnătate cardinală ale construcției socialiste din țara noastră și a adoptat — într-o deplină unanimitate, care reflectă în fapt unanimitatea cu care întregul partid și popor urmează linia politică a partidului — hotărâri privind perspectivele dezvoltării viitoare a României, perfecționarea conducerii întregii activități în vederea îndeplinirii neabătute a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă a patriei noastre spre comunism. Este temeiul care, așa cum evidențiază secretarul general al partidului, ne dă dreptul să afirmăm că ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești a devenit o adevărată Conferință Națională a partidului, al cărei document programatic, de o excepțională însemnătate teoretică și practică — Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu — a fost adoptat ca program de muncă și acțiune revoluționară al comunistilor, al întregului popor. Dintr-o asemenea perspectivă, s-a hotărât ca aprecierile, orientările și concluziile acestui cuceritor program de construcție materială și spirituală a țării să se așeze la baza întregii activități de pregătire a Congresului al XIV-lea al P.C.R. și a programului de dezvoltare până în anul 2000 a României socialiste.

Marile teme și idei ale Expunerii — care rețin în mod deosebit atenția prin profunzimea lor originalitate, prin clarviziunea științifică cu care analizează prezentul și scrutează viitorul — abordează în mod cuprinzător și în întreaga sa complexitate problematica actuală și de perspectivă a societății românești și a lumii contemporane. Astfel, se evidențiază, cu argumente de netăgăduit ale faptelor, că toate mărețele realizări obținute de poporul român în construcția socialistă, îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., demonstrează justetea liniei generale a partidului nostru, care a aplicat și aplică creator legile obiective,

principiile socialismului științific în condițiile și realitățile României. De altfel, însuși magistralul document prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu întărește o asemenea idee, o asemenea preocupare statornică a partidului nostru. Dintr-o astfel de orientare — care exprimă în chipul cel mai grăitor fidelitatea politicii partidului față de interesele supreme ale țării și ale poporului — decurg ca o consecință firească, logică, toate ideile, tezele sau obiectivele majore care constituie fundamentul politicii promovată de partidul nostru: teza construirii socialismului cu poporul și pentru popor; întărirea continuă a rolului partidului — centru vital al întregii națiuni; principiile și formele de manifestare, de adâncire permanentă a democrației muncitorești-revoluționare și împletirea armonioasă a acestora cu creșterea rolului statului; teza făuririi în perspectivă a poporului unic muncitor, ca urmare a omogenizării societății noastre socialiste; formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, socialistă — ca obiectiv de importanță deosebită în etapa actuală; rolul științei, învățămîntului și culturii în ridicarea pe noi trepte de progres și civilizație a țării.

Fără îndoială, transpunerea în viață a unor asemenea principii, îndeplinirea unor asemenea obiective și realizarea unor programe fără precedent în istoria țării nu reprezintă o sarcină ușoară, nu poate constitui un marș triumfal, așa cum sublinia pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvântarea rostită la încheierea lucrărilor marelui forum: „Pornim — după cum am subliniat în Expunerea mea — la un drum nou, lung de muncă și luptă, la un drum glorios. Să facem astfel încît, prin munca unită a întregului popor, sub conducerea partidului, să-l străbatem într-un timp cit mai scurt și cu rezultate cit mai bune și să ajungem la cele mai înalte piscuri, la realizarea visului de aur — societatea comunistă”. Un asemenea vibrant și înflăcărat îndemn adresat națiunii a găsit un larg și puternic ecou în inimile și în mințile tuturor cetățenilor țării. Iar acest ecou din suflete și conștiințe se cere reverberat cu forță și amplitudine în faptele noastre de muncă și de gîndire de zi cu zi, pe care să le așezăm, cu încrederea neștrămutată în partid și în viitor.

Noua urbanistică
a orașelor românești —
rezultat pregnant
al unui viitor
pentru
continuu înălțare
a patriei
spre culmi
de progres
și civilizație

În numărul viitor vom publica un amplu fotoreportaj despre emoționanta întâlnire dintre lumea candidă a copilăriei și rigorile atât de spectaculoase ale informaticii. Altfel spus, lumea științei de miine se pregătește încă de pe acum, cînd, iată, și preșcolarii pot să rostească firesc

Prietenul meu, computerul!

În cuprinsul revistei

ENERGII NECONVENȚIONALE

Dosarul rămîne deschis!

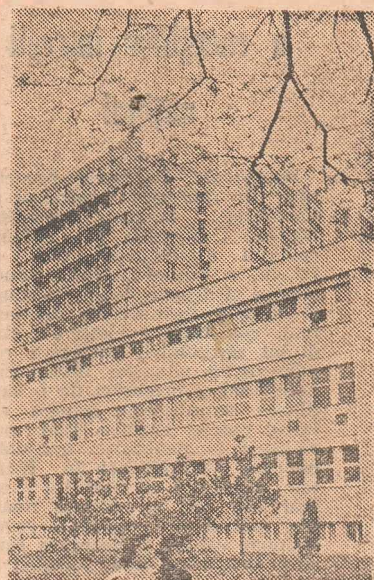
— pag. 7

Toți ne punem acum întrebarea ce să
dăruim copiilor de Anul Nou.

Răspunsul va fi mai ușor după lectura
reportajului despre

Universul „JECO“

— pag. 17

Pentru ca viața să învingă,
întotdeauna este nevoie de

Omenie și profesionalism

— în pag. 12-13, con-
vorbiri cu doi reputați
medici, luptători împo-
triva durerii umane și-a
celor care nu cuvîntă

Sub semnul calității și eficienței

O înaltă calitate și eficiență — iată cerința fundamentală a întregii activități productive și economice pe care sintem chemați să o desfășurăm în 1989, astfel încât, făcând din anul viitor un an hotărâtor pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, să deschidem în același timp drumul sigur spre transpunerea în viață a programaticilor orientări pentru deceniul următor, cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești. O asemenea cerință este cât se poate de firească, având în vedere că, în cei doi ani care au mai rămas din actualul cincinal, care leagă într-o succesiune logică prezentul de viitor, trebuie să-și facă din ce în ce mai larg și mai puternic simțită prezența, în gîndirea și activitatea noastră, ideile de o inestimabilă valoare teoretică și practică cuprinse în magistratul document, adoptat ca program de

muncă și acțiune revoluționară al partidului, al întregului popor.

Dintr-o asemenea perspectivă au fost concepute și planurile pe anul 1989 — Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România, planul de dezvoltare a agriculturii, bugetul de stat, dezbătute și adoptate la sfîrșitul săptămînii trecute de către Marea Adunare Națională. Elaborate sub directa conducere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceste planuri reliefează concepția profund științifică a secretarului general al partidului cu privire la dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție, accentuarea creșterii intensive, afirmarea mai puternică a noii revoluții tehnico-științifice și a noii revoluții agrare, perfecționarea sistemului de conducere și planificare a activității economico-sociale, aplicarea fermă a principiilor mecanismului economico-financiar, a autoconducerii și autogestunii — toate aceste direcții de acțiune vizînd în ultimă instanță o sporire a calității și eficienței actului productiv, creșterea continuă a venitului național și, pe această bază, ridicarea permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Cum sînt reflectate asemenea orientări în prevederile planurilor și bugetelor? O trăsătură distinctivă este aceea că sarcinile anului 1989 — atît cele de ordin cantitativ, dar mai ales cele vizînd laturile calitative, de eficiență, — se fundamentează pe îndeplinirea programelor de perfecționare a organizării și de modernizare a producției, care concentrează în jurul lor eforturile tuturor categoriilor de oameni ai muncii — din domeniul cercetării științifice și ingineriei tehnologice, din ramurile industriale, ca și din sfera investițiilor. Un argument relevant îl oferă faptul că, printre prioritățile spre care vor fi îndreptate investițiile, se situează la loc de frunte programele de modernizare, că aceste investiții vor aduce în ramurile și întreprinderile beneficiare nu numai un spor de producție, ci mai ales un pronunțat salt de calitate și eficiență, iar la baza lor vor fi așezate realizările de prestigiu ale științei și tehnicii românești.

Se cuvine subliniat că, în spiritul concepției secretarului general al partidului privind rolul major pe care îl are promovarea fermă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate sectoarele de activitate, planul național unic concretizează o serie de sarcini și obiective de natură să asigure deplina valorificare în producție a puternicului potențial de care dispune știința românească.

Ca urmare, prin îndeplinirea obiectivelor înscrise în aceste programe se creează condiții pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, astfel încît economia românească să se situeze la un nivel competitiv pe piața mondială; pentru creșterea productivității muncii și a gradului de valorificare a resurselor materiale ale societății — indicatori sintetici, prin care se exprimă cu adevărat nivelul de dezvoltare al unei industrii naționale; pentru diminuarea costurilor de fabricație și, concomitent, sporirea beneficiilor și acumulărilor — care dau măsura eficienței și, totodată, a capacității de autodezvoltare. Este sugestiv că atît Planul național unic și planul în domeniul agriculturii, cit și bugetul de stat îmbină armonios toate aceste linii de efort într-o direcție care conduce spre sporirea producției în toate sectoarele, a venitului național și a bogăției țării pe seama factorilor intensivi de genul celor evidențiați mai sus, adică pe seama a ceea ce se poate numi o muncă de cea mai înaltă calitate în activitatea de concepție și gîndire, în cea de conducere și organizare și, desigur, în cea de producție — unde se dă conturul final și se valorifică toate ideile novatoare.

Acum se impune, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită recent la Plenara Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, ca pretutindeni să se treacă cu toată fermitatea la pregătirea temeinică a tuturor condițiilor organizatorice, tehnice și materiale care să asigure, încă din prima zi a noului an, realizarea exemplară a planului și programelor de dezvoltare în toate domeniile de activitate!

VIRGIL SIMION ■

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărîrile forumului democratic —

Darul pămîntului tot mai bogat

În magistrala Expunere prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut o analiză temeinică, științifică, a drumului parcurs de agricultura românească și a trasat direcțiile prin care se va asigura îndeplinirea obiectivelor ei de viitor. În acest sector important al economiei naționale, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului s-a produs o transformare impresionantă prin angajarea și solidaritatea ei. Remarcabilă este faptul că, în perspectiva unei priviri cuprinzătoare asupra tuturor laturilor vieții din satul românesc de astăzi, s-a intervenit în primul rînd pentru ca munca pămîntului să fie mai ușoară și în același timp să aducă în fiecare casă bucuria unei recolte mai bune.

Dacă am fi întrebați cum am contribuit noi, tîrîni și specialiști din comuna Cezieni, județul Olt, la progresul general înregistrat în această perioadă de agricultura noastră, răspunsul n-ar putea fi decît unul singur: făcîndu-ne datoria aici, la noi acasă. Înainte de toate, străduindu-ne să stabilim forța de muncă. Am reușit acest lucru dezvoltînd un puternic sector de activități industriale în care mulți consăteni ai mei au prilejul să-și dovedească măiestria în profesii pe care altfel nu le-ar fi putut practica decît la oraș. Materia primă pe care o prelucrăm și alcătuiți însă numai din bunurile pămîntului nostru. În spiritul indicațiilor și orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-am străduit să valorificăm astfel resursele locale și să facem ca munca noastră să aibă o valoare socială mai mare, atîngînd în același timp niveluri sporite de eficiență economică.

Este știut, totodată, că pămîntul însuși, sănătatea lui, creșterea puterii lui de rodire, a devenit un obiectiv aflat sta-

tornic în atenția conducerii superioare de partid și de stat. Programul național de îmbunătățiri funciare este, cum s-a spus pe bună dreptate, cel mai grandios proiect al Epocii Nicolae Ceaușescu. Prin îndeplinirea acestui program de reconstrucție a pămîntului, ca și a unei serii de programe speciale, România se va număra printre puținele țări din lume care au amenajat întreg teritoriul în vederea obținerii unor recolte mari, sigure și stabile. În acest cadru, intrarea pămînturilor noastre în alcătuirea unui modern sistem de irigații a reprezentat pentru noi, cei din Cezieni, un eveniment deosebit de important. Acest eveniment, care s-a produs nu cu mult timp în urmă, ne oferă posibilitatea de-a relansa bătaia pentru creșterea în continuă a producțiilor agricole.

Cooperativa noastră a reușit să acumuleze o bună experiență în obținerea unor recolte ce răspund exigențelor actuale etape de dezvoltare a agriculturii românești. În cele din urmă, cum spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, producțiile realizate reprezintă argumentul hotărîtor al îndeplinirii noii revoluții agrare și în lumina acestui incontestabil adevăr am înțeles și înțelegem să ne facem datoria.

Așa după cum este cunoscut, dezvoltarea multilaterală a societății românești, ca strategie fundamentată riguros științific de genul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a reprezentat un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în opera de edificare a societății socialiste în România, iar această concepție novatoare a dus, între altele, la reșezarea agriculturii în drepturile ei firești ca ramură economică de bază în sistemul național economic unitar. S-a dezvoltat astfel, prin contribuția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept profund revoluționar pentru progresul agriculturii, conceptul unei noi revoluții agrare, ce prefigurează una dintre direcțiile definitorii ale procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Așa cum se sublinia în Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, agricultura românească își propune realizarea unor recolte care să însumeze 35 milioane tone cereale pe an, iar în perspectivă își propune

chiar să depășească acest nivel de producție. Între alte acțiuni prin care ne străduim să răspundem acestor sarcini, aș aminti aici despre faptul că în cooperativa noastră am înființat, în urmă cu cîteva luni, un laborator pentru studiul solului și al plantei. Acesta este, de fapt, un laborator de economie agrară. El ne îngăduie să cunoaștem în detaliu, pe fiecare porțiune de teren, gradul de aprovizionare a solului cu elemente nutritive, ceea ce ne ajută să stabilim, după aceea, cu cit e nevoie să intervenim noi pentru a realiza producțiile planificate. Prelucrarea acestor date se face cu ajutorul unui microcalculator și nu are nimeni de ce să se mire că informatica a pătruns, iată, în cadrul unei cooperative agricole. Este și acesta un exemplu despre felul cum înțelegem să muncim pentru ca darul pămîntului să fie tot mai bogat. Direcțiile de acțiune și tezele cuprinse în Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu orientează eforturile și gîndurile de viitor ale tuturor celor ce aici, la Cezieni, ne-am devotat muncii pămîntului.

TUDOR DĂNACU ■
președintele Cooperativei agricole de producție Cezieni, județul Olt

Puternică stimulare a energiilor întregii națiuni

Magistrala Expunere prezentată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești formulează, pe baza unei complexe analize a stadiului dezvoltării societății românești, a situației internaționale, idei și orientări de o cardinală semnificație pentru viitorul patriei noastre. Rod nemijlocit al neobositei activități pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului cel mai iubit fiu al națiunii noastre, înflăcărat patriot și revoluționar căruia îi datorăm făurirea destinului nou, socialist și

comunist al României, acest document de inestimabilă valoare teoretică și practică definește, într-o concepție originală, direcțiile și căile concrete de acțiune pentru perfecționarea întregii activități economico-sociale din România socialistă.

Urmărind cu viu interes acest document programatic, exprimîndu-și, asemenea întregului nostru popor, deplinul acord față de conținutul său, oamenii muncii de la Întreprinderea de Osii și Boghiuri Balș acționează ferm în vederea transunerii neîntîrziate în viață a sarcinilor directe ce le revin pentru încheierea cu rezultate bune a actualului cincinal, pentru a contribui, pe măsura ponderii importante a acestei unități reprezentative a industriei noastre, la îndeplinirea obiectivului strategic de afirmare a României ca țară socialistă mediu dezvoltată. Pe deplin încredințați că, așa cum se evidențiază în Expunere, „acum, în centrul întregii activități trebuie să stea îndeplinirea programelor de dezvoltare intensivă, de organizare și modernizare a industriei și a celorlalte ramuri, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii” ei nu precupețesc nici un efort pentru finalizarea propriului program de modernizare, accelerat îndeosebi după vizita de lucru efectuată la 16 iunie a.c. de conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în îndeplinirea noastră. Constituind pentru comunisti, pentru toți oamenii muncii o prioritate absolută, acest program se află într-un stadiu avansat de desfășurare, existînd toate condițiile ca anul 1989 să marcheze pentru unitatea noastră atîngerea parametrelor și a capacităților proiectate de producție. În această săptămînă, a fost montată și dată în funcțiune, după revizie și modernizare, linia I de forjat roți, urmînd ca modernizarea celei de-a doua linii să se finalizeze la începutul anului viitor. În același stadiu se află și liniile I și II de turnare, specialiștii din întreprindere, în colaborare cu cei din institutele de cercetare și din întreprinderile care ne furnizează reperiile necesare, apreciînd că sînt create toate condițiile tehnico-materiale pentru ca la Balș să se realizeze o producție de calitate în conformitate cu sarcinile de plan. În acest context, creșterile semnificative ale planului de producție pe anul 1989 (19,5 la sută la producția marfă, 42,4 la sută la

producția netă, 63,1 la sută la volumul total al exportului, 20.800 lei la productivitatea muncii pe o persoană etc) exprimă forța sporită pe care procesul de modernizare a dat-o întreprinderii noastre. Ele exprimă, totodată, și încrederea firească în capacitatea oamenilor de a utiliza superior baza tehnico-materială reinnoită care le stă la dispoziție, o încredere pe deplin justificată de mobilizarea exemplară a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor care au reușit, în pofida condițiilor grele ale acestui început de iarnă, să monteze și să dea în funcțiune primele linii de producție modernizate.

Comitetul de partid, Consiliul oamenilor muncii din întreprindere constientizează pe deplin sarcinile decise ce le revin tocmai în direcția superioarei puneri în valoare a potențialului de muncă și creație al oamenilor muncii. Acționăm ferm, din perspectiva cerinței expres formulate în Expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care apreciază că „întreaga activitate a organelor de partid trebuie să fie pătrunsă de spiritul revoluționar al răspunderii și intransigenței în muncă, de grija față de oamenii muncii, de hotărîrea de a servi întotdeauna cauza socialismului, a poporului”. În aceste momente decisive pentru devenirea comunistă a României, nouă, comunistilor, tuturor oamenilor muncii chemați nemijlocit să participăm la dezbaterile și la elaborarea hotărîrilor precum și la îndeplinirea lor exemplară, ne revine sarcina ca adevărat istorică de a făuri, prin munca și inteligența noastră, premisele afirmării societății comuniste pe pămîntul românesc. Forța, unitatea și coeziunea partidului nostru profund implicat în tot ce se înfăptuiește azi în țară exprimă nemijlocit forța și unitatea poporului muncitor, identificarea deplină a idealurilor și aspirațiilor sale definitorii cu direcțiile programatice ale politicii Partidului Comunist Român. Urmînd îndeaproape minunatul exemplu de muncă și viață, de abnegație și dăruire revoluționară al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită activitate în fruntea partidului și statului constituie chezașia îndeplinirii grandioaselor programe de dezvoltare a patriei, ne angajăm să nu precupețim nici un efort — de muncă, de inițiativă și gîndire creatoare — să acționăm cu fermitate, cu spirit revoluționar

pentru noi

Totul pentru bunăstarea poporului

Nu știu câte guverne din lume spun poporului, națiunii, la fiecare sfârșit de an, direct și deschis, prin forul legislativ al statului și apoi prin coloanele ziarelor cu tiraje de masă, cit va consuma anul următor. De la cereale și toată gama produselor alimentare la toată gama bunurilor industriale, precum și cit se va cheltui pentru instrucția, sănătatea, cultura, arta sa, pentru toate tipurile de servicii la nivelul unui trai contemporan. Partidul și guvernul nostru o fac și a devenit aceasta o tradiție a vieții politice interne a României. În momentul de față, un pol al interesului nostru cetățenesc îl constituie tocmai Programul de autoconducere și autoaprovizionare privind asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1989, adoptat de Marea Adunare Națională în ultima sa sesiune anuală, după ce a fost, mai întâi, amplu dezbătut și analizat în marele forum democratic al partidului și tuturor organismelor democratice și obștești, la Plenara comună din 28-30 noiembrie. Chiar fără cuno-

ștințe de economie politică, oricare dintre locuitorii țării, aplecându-se atent asupra prevederilor Programului, înțelege legătura directă, legică, și prin urmare intim logică, dintre ceea ce producem și consumăm. Va descifra, încă o dată, și pe această cale, spiritul științific în politica economică a partidului nostru de stabilire a unui raport echilibrat între producție și consum, lăsând acea rată optimă necesară fondului de dezvoltare economico-socială, resursa creșterii venitului nostru național și a tot ceea ce înfăptuim pentru binele general. Înțelegem că ne biziim în continuare pe noi înșine, pe sursele țării și pe munca și eforturile noastre. Înțelegem bine că, raportat la numărul de locuitori, ni se vor asigura toate cele necesare unei rații de hrană rațională, chiar dacă mai avem încă mult de muncit și de investit pentru ca agricultura noastră să producă pe măsura programelor stabilite și că, și în viitor, depinde de noi toți să avem și să consumăm mai mult. Sînt prevăzute cantități sporite de carne, lapte, cereale, pește, ouă, unt, legume și fructe, față de anul 1968, dar pentru a le avea condiția necesară este, firește, ca județele să realizeze numărul de efective de animale și sporurile de producție stabilite, iar cine va dori să aibă un surplus pentru consumul populației (locale), va trebui să găsească noi resurse, idei și mijloace să le depășească. Înțelegem prea bine că Programul — fundamentat pe munca tuturor celor implicați în agricultura țării (inclusiv cercetarea și constructorii de mașini și utilaje agricole, inclusiv chimiștii și biologii chemați să-i asigure substanțe, metode și tehnologii de sporire a roadelor pămîntului), pe înalta lor răspundere în fața națiunii, pe devotamentul și conștiința lor — incumbă principiul contresării și al stimulului în a obține mai mult. La fel cum toți ceilalți oameni ai muncii sînt răspunzători de asigurarea cantităților, de diversificarea și calitatea bunurilor industriale de consum și a tuturor serviciilor pentru populație, de la cele în slujba sănătății la cele în slujba spiritului și a minții. În conformitate cu principiul eticii și echității socialiste ce guvernează societatea noastră, nivelurile stabilite prin

Program sînt, în mod firesc, diferențiate pe județe, orașe și centre muncitorești, în funcție de numărul populației, ponderea personalului muncitor, de eforturile depuse în producție, avînd astfel prioritate zonele miniere, petroliere, forestiere, marile șantiere și zonele turistice. Urmărindu-se în fiecare compartiment echilibrul și echitatea, ca și răspunderea fiecărui producător față de ceea ce produce, sînt, totodată, foarte bine precizate normele de participare a gospodăriei individuale la crearea fondului de stat și în sistemul autoaprovizionării locale, ca și aportul gospodăriilor anexe de pe lingă unitățile cu consumuri colective și ale consiliilor populare, indicîndu-se dezvoltarea acestora. Sînt cuprinse măsurile legale menite să asigure un control riguros, odată cu dezvoltarea ei, a pieței libere, pentru preîntîmpinarea fenomenelor de speculă, ceea ce înseamnă grijă pentru puterea de cumpărare a retribuițiilor noastre. Programul trebuie înțeles în contextul mai larg al tuturor măsurilor adoptate pentru a ne asigura un standard de trai corespunzător civilizației actuale. Se derulează programul de mărire a retribuițiilor și pensiilor, s-a adoptat (în recenta sesiune a forului legislativ) Legea privind perfecționarea sistemului de retribuire pentru stimularea producției pentru export și a exportului (cu implicații firești asupra bugetelor de familie ale multor oameni ai muncii), continuă opera de sistematizare și modernizare a orașelor și satelor (s-a hotărît mărirea suprafeței acordate pentru o locuință în mediul rural, de la 200 la 300 metri pătrați), se vor aloca credite celor care vor să-și construiască locuințe moderne în sate, a crescut suprafața locuibilă pentru fiecare cetățean al țării, se ridică numărul de medici la numărul de locuitori, astfel încît toate comunele să dispună de dispensare și medici, la sfîrșitul următorului cincinal va fi deja constituit un sistem de 550 orașe agroindustriale (din foste comune), se generalizează învățămîntul de 12 clase... Iată alte capitole (și încă insuficient enumerate) ce alcătuiesc cuprînzătorul tablou al grijii față de om în România de azi.

CICI IORDACHE ADAM ■

mobilizator program de muncă și acțiune pentru întregul popor

pentru a întîmpina cel de-al XIV-lea Congres al partidului cu rezultate pe măsura generosului climat de afirmare a valorilor muncii, inaugurat și definitiv instituit de Epoca „Nicolae Ceaușescu“.

IULIAN NIȚULESCU ■
Secretar al Comitetului de partid
Președintele Consiliului oamenilor muncii din Întreprinderea de Osii și Boghiuri Bals

Pentru societatea viitorului, oameni ai viitorului

Am urmărit cu emoție firească și deosebită atenție Expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al P.C.R., a organismelor democrației și organizațiilor de masă și obștești, document magistral de valoare unică, incomparabilă, pentru prezența și viitoarea construcție a socialismului și comunismului în patria noastră, document care se află în aceste clipe pe „mesele de studiu“ de la fiecare loc de activitate, în conștiința tuturor comuniștilor, a întregului nostru popor, cu mindria că sîntem nu numai contemporani ai celei mai înfloritoare epoci din străvechea noastră istorie — perioadă care a intrat în conștiința întregului popor român cu numele genialului ei întemeietor, „Epoca Nicolae Ceaușescu“, — ci și participanți activi, mobilizați de suflul revoluționar transmis de fiecare cuvînt al Expunerii la înfăptuirea uriașelor realizări care dinamizează într-un ritm fără precedent toate forțele creative ale poporului nostru.

Trăiesc și muncesc în orașul Vinju Mare, orașul din județul Mehedinți care împlinește anul acesta două decenii de existență, timp în care comuna anonimă de altădată a devenit un puternic centru economic, social și cultural, o așezare nouă, capabilă să asigure locuitorilor săi condiții tot mai bune de muncă și viață, posibilități nevisate de afirmare a binefacerilor civilizației socialiste. În cele două decenii care au trecut oamenii muncii din

Vinju Mare, ca de altfel din toate localitățile țării, și-au pus puterea brațelor și a minții în slujba efortului constructiv general învățînd să conjuge cu suflul și propria conștiință verbul a clădi, pentru a trăi mai bine, mai demn, mai frumos. Alături de importanțele obiective industriale care și-au afirmat în acești ani statutul de forțe decise ale progresului economic în această parte a țării, în orașul Vinju Mare funcționează cinci școli generale, un liceu agroindustrial, un număr de șapte grădinițe cit și o creșă pentru copii.

Ca un cadru didactic care muncește de douăzeci de ani în cîmpul fertil al educației tinerei generații, exact de cînd localitatea Vinju Mare a devenit oraș, sînt — alături de ceilalți dascăli de inimă și vocație ai orașului nostru — impresionat de importanța deosebită pe care secretarul general al partidului, președintele țării o acordă activității ideologice și educative de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară: „Cu cit nivelul ideologic-teoretic va fi mai ridicat, cu cit vor fi mai bine înțelese schimbările din societate și lume, cu atît mai mult se vor dezvolta concepția și spiritul revoluționar de acțiune, activitatea organizatorică, practică, în realizarea politicii generale“. Iată un adevăr incontestabil a cărui sferă de aplicabilitate și acoperire continuă în realitatea practică de zi cu zi este în primul rînd domeniul învățămîntului și educației.

Într-o epocă de cuceriri revoluționare ale cunoașterii umane în toate domeniile de activitate, științifice și tehnice, nivelul general de conștientizare a constructorilor societății viitoare în patria noastră se va realiza numai în măsura în care va fi înarmată generația tină de azi, pe umerii căreia va sta visata lume de mine, cu cele mai înaintate cunoștințe și cuceriri ale științei și cunoașterii actuale. Dar înainte de toate, nu trebuie să uităm nici o clipă că sarcina de onoare a învățămîntului, ceea ce e de datoria noastră să realizăm în cadrul fiecărei ore cînd ne aflăm în fața elevilor, pe linia glorioasă a celor mai bune tradiții ale învățămîntului românesc, e conștiința faptului că omul nou de mine trebuie să fie nu doar un bun profesionist, ci în primul rînd un om de o moralitate exemplară, educat în spiritul ome-

niel, al cinstei, al adevărului și dreptății, al respectului pentru valorile materiale și spirituale ale poporului nostru — lucru care s-a afirmat cu deosebită claritate în cadrul recentei Plenare. Perfecționarea activității viitoare a învățămîntului presupune atît ridicarea nivelului de pregătire și informare tehnico-științifică, cit mai ales înzestrarea elevului de azi, care va fi omul nou de mine, cu o nouă atitudine morală și o concepție revoluționară despre lume și viață.

Mă fac purtătorul de cuvînt al colegilor mei, cadrele didactice din Vinju Mare — noul și înfloritorul oraș al Epocii Nicolae Ceaușescu — să exprim hotărîrea noastră de a traduce în viață sarcinile majore încredințate de partid, cu atît mai mult cu cit natura însăși a meseriei noastre ne oferă privilegiul să lucrăm cu cea mai de preț materie primă a unui popor: generația sa cea mai tină, viitorul pe care se sprijină glorioasa zi de mine.

Am reținut din Expunere chemarea vibrantă pe care secretarul general al partidului ne-o adresează nouă, celor ce muncim în domeniul atît de important al educației. Vom acționa, alături de ceilalți oameni ai muncii din întreaga țară, pentru a înfăptui obiectivele cuprinse în magistralul document, muncind cu și mai înalt devotament pentru ca acest domeniu în care lucrăm noi, pedagogii, să fie avangarda activă a înaintării generale a patriei noastre spre visul de aur al omenirii — comunismul.

Prof. DAN BOSONCA ■
Școala generală
Nicolae Bălcescu
Vinju Mare, jud. Mehedinți

Argumentele hotărîtoare

ale științei

Înalta recunoaștere a rolului și a locului științei în dezvoltarea accelerată a societății socialiste românești contemporane, în materializarea cu deplin succes a mărețelor sarcini stabilite în programele adoptate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului pentru perioada actualului cincinal, precum și în perspectiva etapelor următoare, este una din dominantele gîndirii re-

voluționare, consecvent științifice și ale acțiunii practice, exprimate și în magistrala Expunere a secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit militant revoluționar, patriot înflăcărat, personalitate predominantă a lumii contemporane, care s-a identificat cu cele mai nobile aspirații de dreptate, de independență și suveranitate ale poporului român, consacrandu-și întreaga viață dezvoltării și înfloririi patriei, cauzei socialismului și păcii în lume.

Realizarea complexelor programe de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică este coordonată de Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie, al cărui președinte, tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate politică și științifică de mare prestigiu internațional are o contribuție hotărîtoare la îndeplinirea rolului important încredințat acestui organism de partid și de stat.

Unitățile de cercetare științifică și inginerie tehnologică din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, au asigurat în această primă parte a cincinalului, pe bază de concepție proprie, un grad de înnoire a producției de peste 75%, fiind introduse în fabricație peste 2000 produse noi și modernizate. S-au elaborat și implementat peste 1200 tehnologii noi, mecanizări și automatizări ale proceselor de producție, printre care: tehnologiile de electroeroziune, cu laser, cu ultrasunete, tehnologiile de recuperare și reconducție specifică producției de serie, peste 20 linii și utilaje complexe pentru integrarea unor licențe, peste 50 tehnologii și echipamente aferente programului nuclear, mecanizarea și automatizarea montajului, în fabricație de rulmenți și alte componente și subansamble, a alimentării mașinilor-unelte și a transferului inter-operational, realizîndu-se echipamente cu un înalt grad de tipizare.

Plecînd de la acestea, concluziile recentelor analize făcute în comitetele de partid și în adunările generale ale oamenilor muncii au arătat, în mod critic, că eforturile depuse nu sînt încă la nivelul potențialului de concepție și execuție de care dispunem. Nu ne putem declara mulțumiți de rezultatele activității noastre și datorită faptului că există încă neajunsuri în realizarea calitativă a planului

de producție și în special a planului de export, urmare a nivelului încă nesatisfăcător al performanțelor și calității unor produse.

Așa cum a reieșit și din magistrala Expunere pe care a rostit-o secretarul general al partidului în deschiderea lucrărilor forumului este necesară o angajare și mai puternică a cadrelor din activitatea de concepție în vastele acțiuni de organizare și modernizare a producției, implicarea noastră mai directă în producție, pe parcursul tuturor fazelor de execuție, montaj, probe, puneri în funcțiune și omologări, o participare mai responsabilă la valorificarea și generalizarea soluțiilor constructive sau tehnologice valoroase, precum și aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar.

În acest sens, ne vom concentra toate eforturile pentru: finalizarea mai rapidă a lucrărilor de cercetare și inginerie tehnologică, scurtarea ciclurilor de asimilare a noilor produse și tehnologii în vederea integrării unor licențe, și reducerii substanțiale a importurilor de completare; transferul rapid și concret de noi tehnologii, în întreprinderile cu nivel tehnic mai redus; generalizarea, la nivelul ramurii construcției de mașini, a soluțiilor constructive și tehnologice moderne, de mare randament, cu consumuri și costuri reduse, organizînd și concentrînd mai mult, eforturile și capacitatea creatoare a cadrelor tehnice din institute, întreprinderi și învățămîntul superior; ridicarea generală a calității și competitivității produselor, care să asigure posibilitatea ieșirii la export și obținerea unor prețuri externe avantajoase.

Oamenii muncii din institutele de cercetare științifică și inginerie tehnologică din construcția de mașini, în frunte cu comuniștii, nu vor precupeți nici un efort pentru dinamizarea capacității de creație tehnică și științifică, pentru utilizarea deplină a modernei baze tehnico-materiale de care dispunem, în vederea ridicării continue a performanțelor și competitivității produselor construcțiilor de mașini, creșterii aportului acestei ramuri de bază la realizarea exportului, la dezvoltarea intensivă a întregii noastre economii naționale.

Ing. GHEORGHE PRODAN ■
Director General
al Institutului Central
pentru Construcția de Mașini

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărârile forumului democratic —

In cadrul efortului de autodepășire generalizat la scara întregii națiuni, al efortului de a consolida victorii repurtate cu trudă, de a acorda o nouă consistență gestului creator, întreprinderea „1 Mai” din Ploiești se află acum angajată într-o vastă acțiune de modernizare și investiții, menită să ridice la cote superioare nivelul de competitivitate al produselor sale prin care România și-a consolidat renumele de-a fi, în lume, a doua țară exportatoare de utilaj petrolier.

Muncitorii ploieșteni își concentrează astfel eforturile pentru realizarea întocmai a sarcinilor rezultate din orientările și tezele cuprinse în Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, adoptată ca program de muncă și acțiune revoluționară pentru întregul partid și popor, care deschide orizonturi noi celor mai fertile căi de înaintare, conferind certitudinea că virstele viitoare ale societății românești vor fi tot atâtea trepte de progres

Pași spre miezul pământului

Strălucirea adevărului constă în faptul că el poate fi rostit limpede. Și ca o replică la zicerea aceea potrivit căreia toate drumurile duc la Roma, orice discuție la întreprinderea „1 Mai” din Ploiești ajunge în cele din urmă la reafirmarea unui adevăr care a fost și rămâne valabil: România este, în lume, a doua țară exportatoare de utilaj petrolier. Întreprinderii i-a revenit datoria de a se specializa în utilajele pentru adâncimi medii și mari, ceea ce reprezintă un domeniu în perimetrul căruia succesul nu se câștigă deloc ușor, de pe-o zi pe alta, nici măcar de pe-un an pe altul. Fiind ușor de înțeles că s-a muncit, până acum pentru ca în 1989 să se poată face un nou pas către miezul stelar al pământului. Inginerul Nicolae Tudor, director adjunct cu pregătirea fabricației: „Pentru menținerea locului de frunte pe care ne situăm, ca exportatori, înnoirile sunt o obligație permanentă. Pentru anul viitor avem deja proiectată instalația de foraj F-900, având sarcina la cîrlig de 900 de tone și permițând forajul pe o adâncime de 12.000 de metri. Aceasta este premiera tehnică pe care o aducem în atenția beneficiarilor noștri. Ea reprezintă răspunsul nostru concret în vasta acțiune desfășurată pe plan național pentru transpunerea în practică a sarcinilor indicate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta sesiune comună a Plenarei Comitetului Central al partidului și a organismelor democrației noastre muncitorești-revoluționare. Ne străduim să răspundem, astfel, îndemnurilor adresate de secretarul general al partidului de a asigura produselor noastre

niveluri de competitivitate sporită pe piața mondială, de a impune renumele firmelor românești în cadrul extinderii schimburilor noastre comerciale cu alte țări. Instalația de foraj la 12.000 de metri încorporează mai multe soluții originale, între care echiparea ei cu turlă tip A, rabatabilă și dublu articulată, ceea ce permite un grad mare de mobilitate, executarea rapidă a operațiilor de demontare și montaj pe un nou amplasament. Trebuie să arătăm însă neapărat că instalația aceasta este opera Institutului de proiectări pentru utilaj petrolier de aici, din Ploiești, rod al gândirii acestui colectiv cu peste 1.000 de oameni. Nouă, celor de la întreprindere, ne revine datoria de a o executa în condițiile de calitate cerute.”

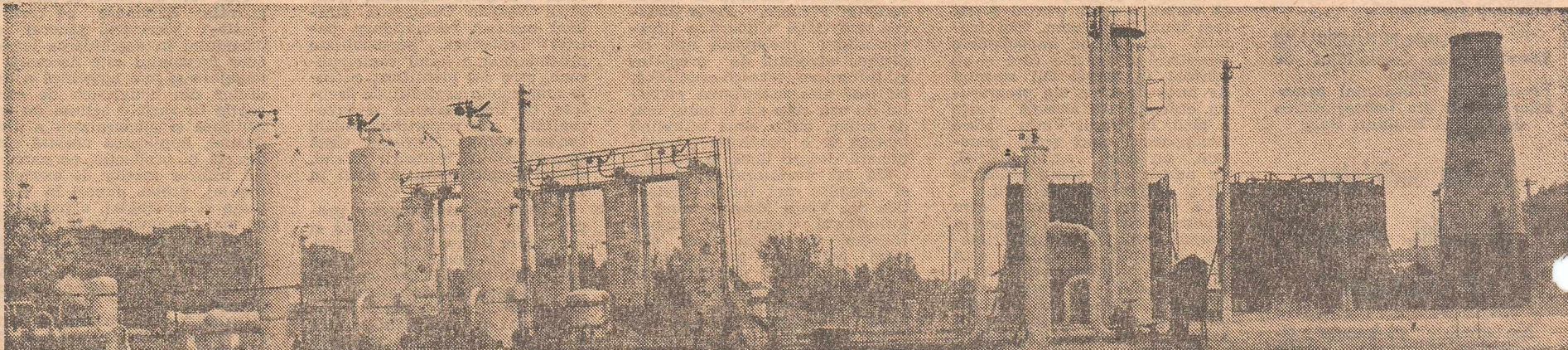
Pentru a fabrica, în 1989, o astfel de instalație complexă, întreprinderea și-a luat anumite măsuri încă din toamna acestui an. „Noi avem aici, spune inginerul Nicolae Tudor, 45 de ștanduri de probă care asigură testarea componentelor unei instalații în diferite faze ale fabricației, inclusiv ștandul de probe finale, care e modernizat și permite testarea simultană a 9 instalații. Problema este că, până acum, montarea unei instalații pentru probele finale era îngreunată de lipsa unor mijloace corespunzătoare de ridicat. Însă chiar în aceste zile am început să montăm 2 macarale portal cu sarcina de ridicare de 75 tone și deschiderea brațului de 25 de metri. În acest fel vom înlocui cele 7 macarale pe pneuri, folosite până acum, și care consumau 21 tone de motorină pe lună. În altă ordine de idei, aș adăuga

că dacă până acum ne confruntam pe fluxul de fabricație cu ceea ce s-ar fi putut zice că e un punct dureros, acum sîntem pe cale de-a rezolva lucrurile. La turnătorile de fontă și neferoase, dar mai ales la turnătorii de oțel, din lipsa presiunii oxigenului nu se puteau tăia maselotele rezultate în urma turnării pieselor și asta avea drept rezultat că piesele nu puteau trece mai departe, în mod ritmic, pe fluxul de fabricație, întîrziind uneori până să treacă la operațiunile de tratament primar și curățire. Aducem turburile de oxigen de la Brazil sau de la Buzău. Însă în vara acestui an am hotărît să ne construim o fabrică proprie, clădirea e terminată, utilajele au sosit și ele, începem montajul iar la începutul anului viitor fabrica va intra în funcțiune.”

Tot în trimestrul întâi din 1989 va intra în funcțiune o hală special destinată operațiilor de finisare a instalațiilor, de vopsire a lor, de conservare și de ambalare în vederea expedierii la beneficiari. Această investiție dovedește că la „1 Mai” Ploiești noțiunea de competitivitate e privită mai nuanțat decît am fi tentați să credem la prima vedere. Bineînțeles că atunci cînd vorbim despre o instalație de foraj, ceea ce contează în primul rînd este, desigur, adîncimea — până la care ea poate săpa. Însă asta nu-i chiar totul, și nu încapă nimic nefiresc în faptul că noțiunea de calitate implică și „aspectul comercial” al unei asemenea instalații. Dacă vopseaua, bunăoară, ar avea importanță numai prin rolul ei de protecție, ea ar putea fi aceeași, una și singură, de sus până jos. Există însă niște reguli după care baza turlei se vopsește cu gri, cu bronz-argintiu, turla de foraj, cu galben hăbele instalației de noroi, cu albastru, trolul de foraj și grupul de forță. Hala care va fi deschisă la începutul anului vi-

itor asigură microclimatul necesar și condițiile tehnice optime pentru executarea acestor operații.

La secția Mecanică 3, maestrul Ion Vasilescu răspunde, de 19 ani, de atelierul de agregate de cimentare și de comenzi hidraulice. Sînt doar cîteva țări în lume, zice el, care fabrică astfel de produse, iar cele românești sînt, fără îndoială, foarte bune, dovadă că s-a lucrat și se lucrează cu ele, practic, în toată lumea, din Sahara pînă spre Cercul Polar. Sigur că diversitatea, condițiilor de lucru a impus o grijă specială în alegerea materialelor celor mai potrivite, căci una este cînd un agregat de cimentare lucrează la plus 60 de grade Celsius și alta cînd lucrează la minus 40. La temperaturi foarte scăzute, dacă oțelul e de slabă calitate se întîmplă că după un timp, dacă dai cu ciocanul în el, oțelul sare și se sparge ca sticla. „Noi lucrăm, zice maestrul, după proiecte de înaltă ținută tehnică. Îndrăznește, competitive. Și dispunem aici, în întreprindere, de condiții dintre cele mai bune pentru a respecta întocmai aceste proiecte și a fabrica instalații apreciate în lumea întreagă. De aceea eu aș spune că, pe parcursul fabricației lor, răspunderea pentru calitatea acestor instalații revine, sută la sută, fiecăruia dintre cei ce muncim aici. Vechile tradiții industriale ale acestui ținut, ca și renumele întreprinderii noastre, reprezintă prin ele înseși factori de educație muncii, rească și putem spune că foarte buni muncitori sînt și cei care, ca vîrstă, sînt foarte tineri. În plus, avem o seamă de forme de învățămînt, de perfecționare, a căror importanță poate fi sesizată în fiecare zi, cînd calitatea fiecărui produs este atestată la ștandul de probă. La noi, nu ajunge să muncеști oricum. Aici, munca de performanță a fost și este o necesitate.”

Angajată plenar în îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe acest an și pentru pregătirea în bune condițiuni a producției anului viitor, economia românească se prezintă în aceste zile ca un spațiu laborios și fertil, care oferă imaginea efortului de fructificare a tuturor energiilor și inițiativelor valoroase, a resurselor creatoare de care dispun marile colective muncitorești, dar și cei care lucrează, bunăoară, în sectorul industriei mici. Pretutindeni, cronica acestor zile înregistrează argumentele concrete ale faptelor, angajamentul de a munci în spiritul celei mai înalte exigențe comuniste, cu abnegație și cu dăruire patriotică, pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute și pentru realizarea ritmurilor de înaintare prin care țara își hotărâște devenirea.

Nici o muncă nu-i mărunță

În urmă cu douăzeci de ani, patru C.A.P.-uri din comunele apropiate au înființat la Caracal o Asociație economică intercooperativă cu profil industrial. Fiecare cooperativă contribuise cu cîte 100.000 de lei și investiția s-a dovedit a fi cît se poate de rentabilă. În medie, fiecărei cooperative i-a revenit, anual, un beneficiu de o jumătate de milion. Au fost ani cînd beneficiul s-a ridicat chiar la un milion pentru fiecare dintre cele patru cooperative.

Explicațiile acestei neașteptate prosperități erau mai multe unele ținînd de credința cu care s-a muncit aici, în vederea unui câștig cît mai spornic, iar altele ținînd de anumite împrejurări favorabile, ca să nu spunem chiar de noroc. Căci dacă este un adevăr că nivelul de dotare tehnică al asociației a sporit, între timp, considerabil, iar condiția muncii într-un astfel de loc a impus celor 400 de oameni cunoașterea mai multor meserii, astfel încît prin calificarea lor să se asigure un grad sporit de adaptabilitate la cerințele atît de diverse ale beneficiarilor, nu-i mai puțin adevărat că bilanțurile economice pozitive s-au datorat și împrejurării că pînă într-un timp, cum spune contabilul șef Ioan

Vasilică, „metalul, lemnul și cimentul se găseau pe toate drumurile.”

Ca să insistăm acum asupra faptului că asociația nu a închis ochii înaintea norocului și nu a lăsat să treacă pe-alături ceea ce era, la un moment dat, o împrejurare favorabilă, ni s-ar părea incorect. Orice activitate economică se desfășoară în condițiile unei conjuncturi anume și ea cunoaște o direcție sau alta în funcție de faptul dacă respectiva conjunctură îi este favorabilă ori nu. Dacă ulterior împrejurările și optica se schimbă, nu înseamnă că o privire aruncată în urmă, asupra etapei anterioare, trebuie să asimileze munca de pînă atunci cu naivitatea de-a crede că orice zboară se mănîncă. Problema esențială este numai aceea de-a nu stăruî în fața unei uși închise și de-a întrevădea care anume dintre împrejurările noi îți pot aduce certitudinea unui drum cît se poate de drept și fertil.

În această perspectivă a lucrurilor, asociația economică din Caracal a trecut și trece, de la o vreme, printr-o experiență. Este experiența prin care și schimbă centrul de greutate al activității ei. Cînd a fost limpede că metalul, să zicem, trebuie repartizat în primul rînd întreprinderilor mari, asociația

s-a profilat pe valorificarea materialelor refolosite rezultate din procesul de producție al acestor întreprinderi. Există apoi, la Caracal, o întreprindere de anvelope. Nimic mai simplu decît să preiei cauciucul ce nu mai poate fi folosit în întreprinderea aceasta și să faci, bunăoară, garnituri. Se înțelege că am putea înmulți numărul exemplarelor de acest fel. Dar seria acestor exemple n-ar oferi o imagine completă a relațiilor stabilite de asociație cu industria mare dacă n-am aminti aici și de cooperările în producție. Pentru întreprinderea de vagoane, asociația s-a angajat să facă, de exemplu, 2000 de trape pentru vagoanele de minereu. În totul, ni se spune, cooperările cu întreprinderile mari vor fi extinse pînă cînd volumul lor va atinge aproximativ două treimi din producția asociației. Cooperările răspund unor necesități economice și ele asigură o anumită stabilitate, o anumită certitudine că asociația își îndeplinește planul și poate garanta oamenilor ei un câștig sigur. Dar de ce nu se urmărește, s-ar putea întreba cineva, o extindere și mai mare a acestor colaborări în cadrul activității asociației? „Pentru că, ne răspunde directorul acestei asociații, inginerul Alexandru Dumitrescu, ar însemna ca noi să ne îndepărtăm de datoriile pe care le avem ca unitate de industrie mică și de prestări-servicii. Să pornim tot de la un exemplu și să spunem că noi sîntem o adevărată stație-service pentru agricultură județului Olt, mai exact pentru sectoarele zooteh-

nică ale unităților agricole. Dacă trebuie reparat ceva, undeva, sau trebuie înlocuită o piesă, trimitem acolo un om sau doi, cale de zeci de kilometri. Dacă nu i-am trimis să repare o moară de măcinat furaje, de exemplu, ar fi posibil ca defecțiunea aceea să producă pagube importante. Dar dacă oamenii merg acolo, cît pot pretinde pentru munca lor? Tot așa, cît de mult pot pretinde cei care sleiesc o fințină? Adevărata valoare a acestor munci nu se socotesc doar în lei. De asta își dă seama oricine ar avea o fințină și n-o poate folosi pentru că ea este înapisipată. Avem o gamă întreagă de astfel de activități și nu vrem să renunțăm la ele pentru că știm prea bine că, oricît ar fi sau n-ar fi de bănoase, sînt cu siguranță necesare.”

Într-o astfel de unitate de industrie mică, diversitatea activităților este o necesitate socială, fără îndoială. Iar ea se justifică, în cele din urmă, inclusiv din punct de vedere economic, chiar dacă este adevărat că asociația câștigă 10 milioane de lei pentru cele 2000 de trape pentru vagoanele de minereu și te poți întreba: cîte munci dintre cele zise mărunte ar trebui să facă pentru a încasa aceiași bani? Întrebarea aceasta așază activitatea economică într-un context mai larg, social și moral. Și e limpede că a gândi economic nu înseamnă a vedea înainte numai și numai bani. Dincolo de bani, mai e ceva: a te ști util!

D. CONSTANTINESCU ■

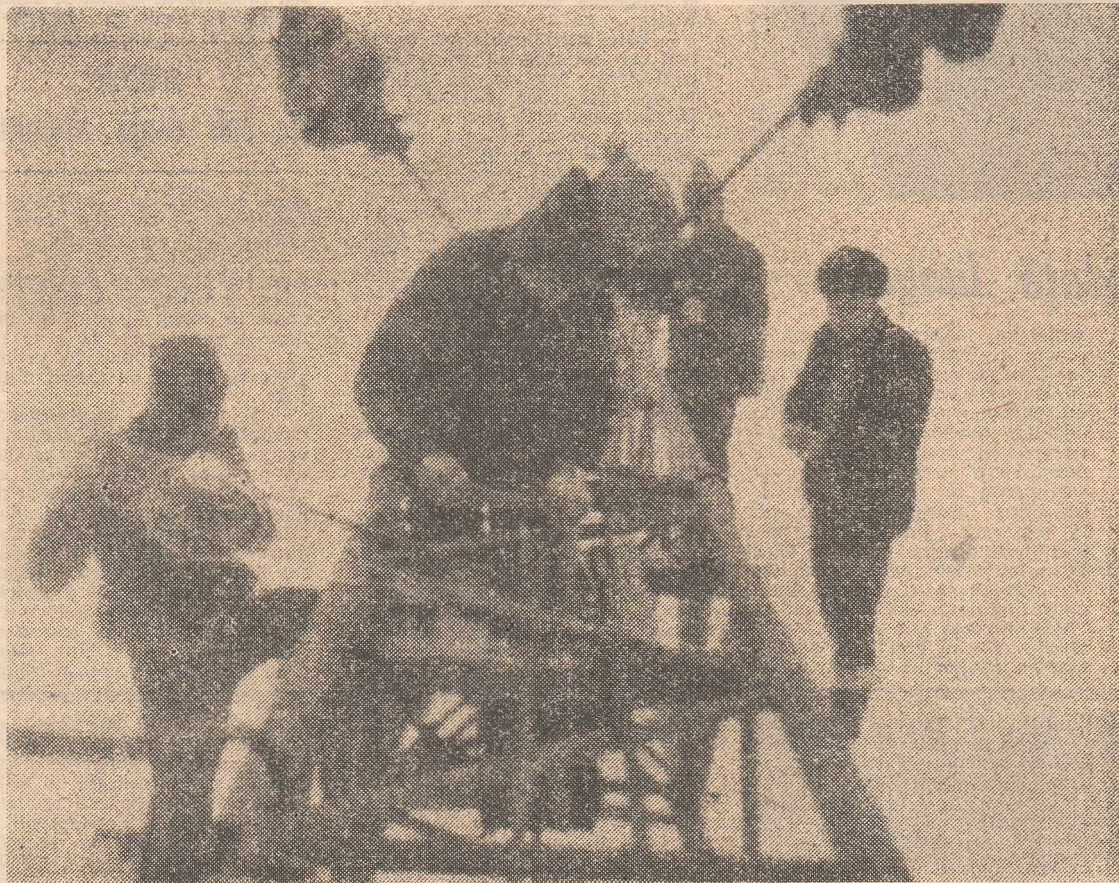
Oameni pe dig

Continuăm cu episodul din această pagină ciclul de reportaje intitulat „Vocația stării de șantier” și dedicat constructorilor Canalului Dunăre — București

Deopotrivă realitate ferventă în peisajul întregii țări și simbol luminos al unei societăți aflate în plin avânt constructiv,

STAREA DE ȘANTIER exprimă universul de trăiri și gânduri, de încordare a brațelor și ascuțire a minții, care compun un fragment din dinamismul acestui timp numit „propria noastră viață.”

Prinși în acest univers al reconstrucției pământului, oamenii șantierelor își rescriu propriile biografii cu datele unui prezent tumultuos conectat la tensiunea înaltă a izbânzilor viitoare.

14 cu ministrul. E în aceea stare de surescitare ce cuprinde întreg trupul și din care nu mai poți da înapoi. Nu există nici o alternativă. Până la ora 14 totul trebuie terminat. Minuțele au greutatea și presiunea unor panouri de oțel, de neocolit, de neînvinș. Oricine ar intra în aceste clipe la el, chiar dacă i-ar sosi părinții și soția de la sute de kilometri depărtare, i-ar întâmpina cu aceea expresie a feței incrimențată pe singurul răspuns posibil: „îmi pare rău, asta e! Trebuie să termin situația. Căutați-l pe contabilul Sătmari, pe inginerul Andreica... Tov. Geoană, faceți-vă rog tot posibilul să...”

Între pasiune și rațiune, între sentimente și datorie înving presiunile mai puternice. Acum e la rind rațiunea, sentimentele — altă dată, când le va veni și lor rindul!

Citeva zeci de oameni au plecat vineri seara cu trenul acasă.

Pentru ei, șantierul nu e doar un loc anume pe harta fizică a țării, pe o imaginărie hartă a marilor construcții românești, ci în egală măsură e un mod de viață, o stare de destin, un fragment din frământarea acestui timp numit „propria noastră viață.”

Pe digul longitudinal ce desparte albia Argeșului în două, mutându-i cursul spre malul

stâng pe un canal pilot, pentru ca dincoace, pe canalul adiacent dinspre malul drept, să fie posibile excavările în relee și adâncirea albiei spre cota finală a viitorului canal navigabil, pe alcea aceasta îngustă dintre apele Inginerii Andreica Vasile și Geoană Gheorghe nu-și găsesse locul. După reducerea de activitate, la intrarea șantierului în iarnă, au fost comasați să lucreze împreună la același obiectiv: consolidarea digului. E o mare problemă digul acesta! De menținerea lui depinde tot ce-au făcut până acum, cit și viitorul întregii lucrări. În timp ce mărginește apa canalu-

malul stâng, mușcând și din ea vreo doi metri. La primăvară vor trebui făcute umpluturi din nou. Inginerii Andreica și Geoană alcătuiesc de la un capăt la altul al digului și suferă pentru fiecare bucată desprinsă din el ca și cum apele ar mușca din propriul lor trup. Pământul din care e făcut digul acesta nu e nici el propriu-zis pământ. E un fel de mil înșelător. Când cupa draglinei îl scoate din albie, până să-l depună sub șenilă, trei sferturi curge împreună cu apa. Pentru o cupă normală trebuie să facă patru lansări în albie. Ii vine foarte ușor apei să-l spele atât de pe

pendicular pe mal, cu boturile spre apă, să lumineze cu farurile. O basculă înaintă cu spațele, plină de pământ, făcând echilibristică pe porțiunea de 300 de metri între ape, cu prudență, ca pe sirmă, metru cu metru. Cîteva cu lanternele luminează roțile basculei să nu scape pe margini, în hăul apei, zăpada acoperirea golurilor, înșelînd și ea așteptările, încă un metru, încă unul spre punctul amenințat să se frîngă. Acolo pământul era basculat. Apoi mașina se retrăgea. Urmau două bascule de piatră. Urma buldozerul cu lama sa puternică. Metru cu metru pînă n-a mai fost nici o primejdie. Au uitat oamenii de masă, au uitat de ei înșiși. De un singur lucru n-au uitat: că nu trebuie să cedeze. Au dormit în noaptea aceea liniștiți. A doua zi au luat totul de la început.

Ar fi existat o soluție de consolidare a digului, în prealabil, cu fascine de nuiele — s-au gîndit oamenii. Dar ce facem cu ele după terminarea lucrărilor cînd digul acesta provizoriu trebuie excavat? Li s-a cerut să-l consolideze cu materiale recuperabile! De unde materiale recuperabile? Acum s-a găsit și soluția optimă: Proiectantul a imaginat niște dale elastice, un fel de confecții metalice, o rețea de patrate ca și careurile de ciocolată, o saltea flexibilă care se mulează pe taluz și-l protejează. Și care, după terminarea lucrărilor, poate fi recuperată. Dar ea va intra în lucru la poligonul de la Călărași abia în ianuarie. Pînă atunci, tot piatra și pământul vor salva digul. Unde au pus piatră, apa n-a mai mușcat nici un centimetru. În restul digului, țărîmul lui firav arată ca un fiord modelat de unduirile suvoaielor.

Vin pe dig în spatelu inginerilor Andreica și Geoană și cei din compartimentul tehnic, Dan Ilies, Cîmpeanu Adrian și șeful mecanizării, Sima Mihail. Cine mai poate sta în containerele-baracă în această situație? Deși vremea e rea și noroiul amenință carimbul cizmelor de cauciuc. Cu greu se poate smulge pasul din zloată. Ceața înghețe capătul digului, spre brigada vecină, pînă la limita căreia mai sînt vreo zece metri amenințată de ape. În ceață abia se zărește draglinele vecinilor ca niște umbre pă-

O ceață lăptoasă s-a lăsat pe Argeș, deasă și cleioasă, bună pentru o bătălie cu turcii în vremea lui Mihai Viteazul, pe mările Călugărenilor, dar nicidecum pentru forțata de mașini și lucrări din tabăra șantierului. Vremea e moale, primul strat de zăpadă regretă în această zi că s-a depus prea devreme, fără nici o tehnologie sau logică și începe să se topească înmuind lutul frământat între cauciucurile mari ale roților, într-o scroboteală invinsă doar de turecul înalt al cizmelor. Ceața decupează din fundalul vădit al aerului cite un gît de draglină, o gură de excavator cu dinții mușcînd orbecăiala momentului. O roată de cauciuc aprinsă aruncă reflexe pe fețele mecanicilor strînși în jurul ei. Tavanul lăptos lustruște fumul și-l îndoaie în crăpăturile dintre trupuți, amestecîndu-le, sorbindu-le contururile.

Undeva mai jos, pe Argeș, în containerul-baracă de lângă ampriza digului, inginerul Pop Vasile se concentrează asupra unei situații pe care trebuie s-o prezinte la întîlnirea de la ora

Argeșul trece și pe masa inginerului Dan Ilies

În clipele grele mecanicii au cel mai mult de lucru

Broderii de la gard

Movila este o comună așezată în cel mai înalt punct al Bărăganului, respectiv la 83 m față de nivelul Mării Baltice. Prin centrul acesteia trece calea ferată ce leagă Moldova de Litoral. Căra veche a fost construită în urmă cu circa șase decenii. Dar dublarea traficului feroviar, prin darea în exploatare a celui de-al doilea tronson al drumului de fier, prin electrificarea lor a solicitat și conectarea stațiilor respective la sistemul de centralizare electro-dinamică. Pentru care s-a edificat o clădire nouă, modernă. Cea veche rămăsese în părăsire. Nu pentru multă vreme, deoarece gospodarii localității i-au găsit o destinație potrivită. În fostele săli de așteptare (spațiile necesare acestui scop sînt amenajate în noua clădire) s-a înființat un atelier de broderie. Dotat cu toate ustensilele și mașinile necesare, cu personal calificat care, așa cum ne spu-

nea Guță Linteaș, președintele Cooperativei de Producție, Achiziții și Desfacere — Mărfurilor „Movila, execută măiestre obicei de lenjerie, confecții pentru femei și copii în zeci de modele. Produsele „mesteritelor” din gara Movila ajung în Franța și Italia, precum și în județe cu tradiție în arta broderiei, precum Brașovul, Constanța sau Galațiul, solicitările fiind superioare posibilităților existente. Iar garanția calității produselor realizate de „fetele de la gard” poartă semnăturile Vasilei Chivăran, Alenei Voicilaș, Anișoarei Gavrilă, Emiliei Davidoiu ori Tănticăi Muzgoc.

Acum, mulțumit e și C.F.R.-ul că a dat o destinație productivă unor spații supuse degradării, și consiliul popular că a reușit să creeze noi locuri de muncă pentru oamenii satului.

AUREL DAVID

lui pilot, digul face posibile excavările în albie, de-a lungul acestui mal pînă la o anumită cotă. Cînd aceasta e atinsă, se dă drumul apei pe albia lucrată, urmînd să se efectueze excavările în canalul pilot pînă la aceeași cotă. Cînd și ea e atinsă, apa e mutată din nou spre malul stîng, pe canalul pilot, pentru a se putea adînci excavările pe canalul adiacent pînă la adîncimea cotei tinale. Practic, digul acesta realizat de dragline de-a lungul curgerii apei funcționează la capătul său din amonte ca un macaz de cale ferată care dă intrarea unui tren cînd pe o linie, cînd pe alta. Trenul fiind curgea apei, iar liniile — canalul pilot și canalul adiacent.

Odată cu ninsorea, debitul apei a crescut mult. Probabil, la lacul de acumulare de la Cornetu se fac goliri de fund — își dau cu părerea oamenii. Din cauza fluxului sporit, podul de tuburi trebuie înălțat tot la două zile cu straturi noi de piatră, altfel trece apa peste el. Dar și fără viitura neașteptată, curgerea apei mușea neiertător din dig. Vîltoarea a măturat deja garda de cinci, șase metri lăsată pînă la ampriza de pe

țărîmul lucrat cit și de pe dig, sublinindu-l întruna. Dacă nu e consolidat mereu, digul ajunge în cîteva zile să se îngusteze ca o creastă de cocș care se înecă. Cîteva dragline lucrează zilnic numai la consolidarea lui. Dacă apa îl rupe, năvălesc suvoaiele peste întreaga lucrare, iar digul în brațe și-l spală înecînd tot ce-au lăsat oamenii pînă acum, în nămol.

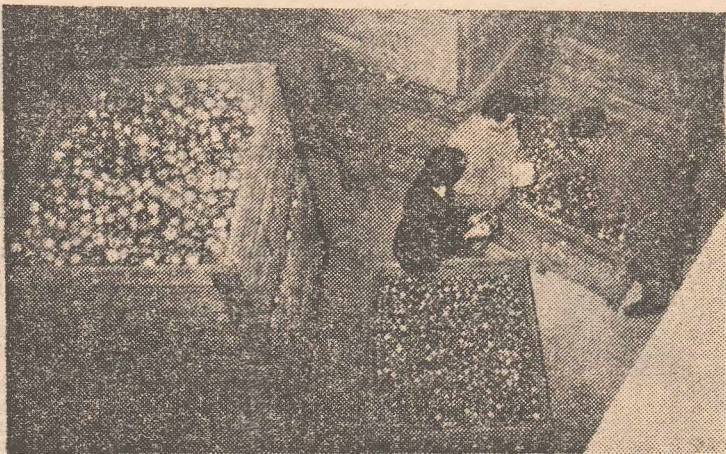
Inginerul Andreica nu poate dormi noaptea și, asemenea lui, nici ceilalți. Toți se gîndesc la dig. Draginiștii Popan și Lupșa îl consolidează la un capăt și pe cînd termină treaba, trebuie s-o ia de la început: la celălalt capăt apa l-a subțiat din nou, lăsînd din dig ca o cărare șerpuitoare la suprafața apelor.

Într-o seară era să-i învaluiască Argeșul. Terminaseră lucrul, se pregăteau să urce în autobuz, să se retragă. Cîneva a dat alarma. Într-un punct de-a lungul digului, apele îl puteau rupe dintr-o clipă într-alta. S-a mobilizat tot personalul. Noaptea. Zăpadă. Frig. Zloată. Ape furioase. Digul se subția cu fiecare clipă, amenințînd să cedeze. Mașinile s-au așezat per-

relnice. Au și ei un buldozer căzut într-o rină, spre ape. Topograful Anton Teodor urcă în barcă. Vislește cu mira, se depărtează, după cîteva metri e înghițit de ceață. Tot personalul e din nou pe baricadă. Șoferul Bolte Gavrilă cuprinde în brațe volanul ca pe un trunchi de copac, buldozeristul Breton Virgil ridică amenințător lama puternică a utilajului său spre ape. Dar ceața imblînzescă ascuțitul metalului. Voalează contururile. Totul pare să se desfișoare ca în aburul unui vis. Și toate acestea vor trece asemenea visului. Din care va rămîne certă doar realitatea lucidității. Matinala luciditate a faptelor. Zi și noapte, Argeșul va trece prin visele lor, ca printr-o altă albie. A treia.

Doar inginerul Pop Vasile, rămas singur în containerul său de adjunct de pemal, va cumpani toate acestea și va întocmi într-o tensiune lucidă situația. La ora 14 va trebui să se prezinte cu această situație la raport.

ION ZUBAȘCU
Fotografii de
ELENA GHERA

Mărul de viață lungă

Așa cum cei mai mulți dintre oameni, autori de fapte și acte deosebite în munca lor cotidiană rămân anonimi, așa și numeroase evenimente, mai mari sau mai mici, dar foarte importante pentru majoritatea dintre noi, necunoscute. Un eveniment al acestui an a fost, este încă, în județul Cluj, mărul. După ani și ani de cercetări, după ani și ani de experimente la scară naturală, după ani și ani de muncă și griji, s-a născut evenimentul așteptat. Mărul de viață lungă. Și-au adevărat așteptările câteva soiuri — Roșu de Cluj, Aromat de vară,

Ardelean, Ancuța, Feleac — create în Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Cluj. Anul acesta au fost pe rod plantații întregi, urcate pe coame de dealuri, desfășurând largi amfiteatre cu livezi moderne de meri, cu o structură nouă de sortimente ce acoperă un cuprinsor interval de timp, de la cele mai timpurii, la cele mai târzii. Bazinul pomicol Cluj însumind 9.000 hectare de livezi, arată ca o imensă fructieră în inima Transilvaniei. Am întrebat „de ce atita grijă și atâtea eforturi pentru măr?”. (Avem un program na-

țional al mărului, se organizează toamnă după toamnă un concurs și o expoziție a mărului, prin tradiție, la Voinești, în Dimbovița, institute de biologie și institute de cercetări pomicele se preocupă de ingineria genetică a mărului...) L-am întrebat pe unul dintre împătimitii lui cercetători, pe prof. univ. dr. ing. Ștefan Oprea, directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă din Cluj-Napoca.

— Este sortimentul cu spectrul cel mai larg de acclimatizare și specia capabilă să asigure, în cea mai mare parte din an, fructe proaspete pentru populație; se pretează foarte bine la păstrare și în acest sens doar nuciferele îl pot concura. În depozite cu climat condiționat și controlat soiurile mai noi rezistă chiar de la o recoltă la alta. Totodată, este o specie cu potențial mare de producție și susceptibilă la o economicitate ridicată; se poate ajunge, prin tehnologii bine studiate și puse la punct, la producții record cu un minimum de cheltuieli.

— E adevărat că tinde să devină „portocalul” nostru, că îl întâlnim din Cimpia Dunării pe creste de munte, și totuși, care este zona cea mai propice mărului?

— După vizita secretarului general în județul Prahova din anul 1976, când s-au analizat problemele pomiculturii din țara noastră, s-a dat indicația prețioasă de concentrare și specializare a producției de fructe pe bazine de favorabilitate ecologică și totodată de restruc-

turare a soiurilor și speciilor pentru a da prioritate celor superioare.

— Și anume?

— Să dea producții mari, și deci să se preteze la plantații intensive fără să scadă conținuturile în principii hrănitoare, în vitamine, săruri minerale, microelemente, și la consumuri — energetice, de carburanți, de îngrășăminte, de substanțe pentru combaterea bolilor și dăunătorilor, de forță de muncă. în

soarele de sub coaja aromată

două cuvinte, de cheltuieli de producție, — optime, care să eficientizeze pomicultura.

— O altă întrebare ar fi, nu vom regreta miine atenția prea mare ce o dăm azi acestui pom, poate în dauna altora? Mă gândesc la problemele ce s-au ivit cu nucul și chiar cu prunul, altădată un fel de „fruct național”.

— E adevărat, specia predominantă era prunul căruia, o vreme, cercetarea ca și producția nu i-au acordat atenția cuvenită și livezile au îmbătrânit, unele soiuri locale, bine adaptate și acclimatizate s-au pierdut, dar lucrurile sînt pe calea cea bună, sînt în țară mari acțiuni de redresare a speciei. În general, baza extinderii pomiculturii în țară o constituie terenurile în pantă, sînt specii care valorifică în gradul cel mai

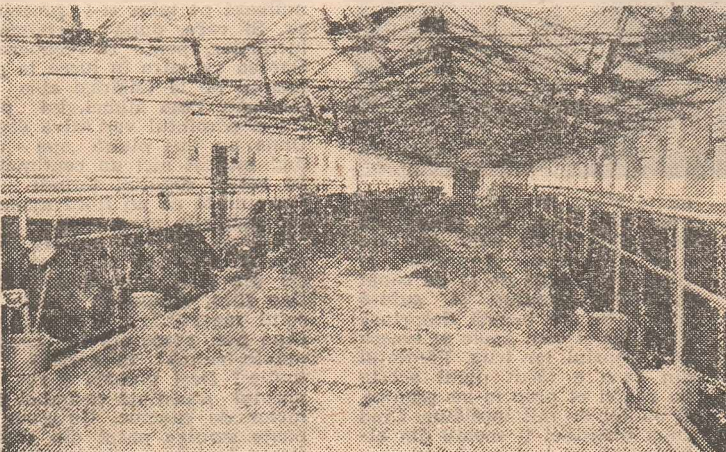
înalt asemenea terenuri. Și tot atât de adevărat este faptul că problemele pomiculturii nu sînt încheiate. Un obiectiv major al cercetării pomicele a fost de a impune soiuri de valoare, competitive, și de a le cantona pe zonele cu randamentul cel mai mare. Și stațiunea noastră s-a înrolat acestei bătălii. Am studiat tot ce am considerat potrivit zonei Clujului și am promovat soiuri moderne, dezvoltînd totodată potențialul citorva dintre cele locale, competitive, ca Pătulul, Șovari, Renet, Boichen. Iar din „cartoteca” internațională, am promovat soiurile Golden delicious, socotit „regele mărului”, Jonathann, Starkimmon, Mutzu. Prin încrucișări și selecții repetate am creat și omologat soiurile noastre care, sperăm, sînt soiuri de perspectivă.

— Ce fel de măr este, de pildă, Roșu de Cluj?

— Noi zicem, foarte reușit. Este dulce-acrișor, — oamenii preferă azi fructe mai puțin dulci —, cu aromă fină, de mărime mijlocie și ceea ce este mai important, foarte rezistent la păstrare. Mergeți în marele depozit pentru mere ce s-a dat în toamnă în folosință în orașul nostru și vă veți convinge.

— Comerțul rămîne așadar, și sufletul mărului. Este iarnă iar mărul e portocala noastră — „Ardealul” și „Roșu de Cluj” sînt în competiție cu Jonathannul. Vă mulțumim, tovarășe profesor.

CICI IORDACHE ADAM
Fotografie de ELENA GHERA

Sămînța care rodește iarna

Directorul era ocupat, ținea o operativă. „Numai olecută”, zice, cu o voce care mi s-a părut a fi a actorului Mereuță. Îl cunoscușem cu cîteva ani în urmă și mi se părușe a avea mult har. Povestea prin ce desert de viață trecuse. În anii '40, firește. La 13 ani trudea pe ogor în satul Răcani, lângă Birlad, o vreme a fost furnalist la Hunedoara, pe urmă administrator de ocol silvic, iar în 1953 a terminat agronomia la Cluj.

— Da, așa e cu pasiunile, se înalță și ard ori rodesc în ape-

le neștiute ale sufletului. Eu fac agricultură de 35 de ani. În 1967, la înființare, aveam 8 tractoare, cîteva sute de hectare de pămînt, un grajd cu vaci și două saivane cu oi. Astăzi sîntem un colos. Întreprinderea agricolă de stat Roman are 12 ferme situate într-un spațiu pe care nimeni nu-l poate cuprinde cu privirea: două județe — Neamț și Iași — un municipiu, 16 comune și trei consilii unice agroindustriale. Cînd ați venit dv., discutăm despre furaje. Le spuneam colaboratorilor mei: finul cosit și

adăpostit, acum, este singura sămînță care rodește iarna. Animalele noastre sînt pur și simplu răsfațate. Frecvent dăm, în jur de 5.000 litri lapte pe cap de vacă furajată. Am avut ani și cu 5.400 litri.

Nu sînt un cititor de taine, dar ghicesc în acest om făcut anume pentru a fi agronom, un romantism modern, unul care visează cu ochii deschiși. Are un dar, de la natura lui birlădeană, de a lumina situații încordate, de a spune vorbele-cele mai potrivite în împrejurările cele mai neașteptate.

— Haideti la fața locului. Cînd îndrumi din birou, vorbești din hirtii. Am omis să vă spun, la ora actuală cele cinci ferme zootehnice adăpostesc 3.010 capete taurine și 13.000 oi. Pînă la ora actuală am strîns și depozitat 4.678 tone fin, 21.830 tone suculente și 4.956 tone groșiere. Administrarea se face ca la carte, după un rețetar științific. O să mergem împreună cu șefii de fermă Valeriu Bojoc și Vasile Șerban, pe rînd, la Cordun și Pincești și o să culegeți păreri.

Îi admiram atât de mult pentru truda lor pe cei 150 zootehniști — la ora 5 să fii la linia grajdului și la 9 seara să stai încă la coada vacii este o performanță — dar îi și invidiam puțin pentru vraja pe care o răspîndea mediul în care trăiesc. Mă gîndeam chiar că asemenea oameni sînt făcuți anume pentru a fi fericiți în acest

chip și că omul adevărat așa trebuie să fie: liber, fără complexe, cu știință de carte în cap, sănătos și puternic. Și nu m-am înșelat nici o clipă că așa este, văzîndu-i la maternitate pe cei patru frați Bulai sau pe oierii Lazăr Mihăilă și Vasile Damaschin.

Ferma condusă de inginerul Valeriu Botoc este una de elită — 1.260 capete bovine; 100 de vaci nasc anual 90 de vitei. Îi văd zîmbind: „în 1960, cînd a fost înființată ferma, prima

simțul țărănesc nesfîrșit de frumos

vacă a fost mulșă de mine”. Originalitatea lui se evidențiază prin rigoare și organizare. N-a ridicat tonul niciodată, chiar dacă a avut motive să o facă. „Ne-am alcătuit un flux aproape industrial, poate exagerez cumva, dar o să vă convingeti: maternitate, creșă, sectoare de creștere a tineretului bovin, loturi de producție și de cercetare. Nu știu dacă este o licență proprie, dar viteiul nu trebuie să stea deloc lîngă vacă. Iată, la celălalt capăt al maternității, cușete speciale, unde noilor născuți, de o zi, două, trei, li se oferă hrana necesară. După două săptămîni, ei părăsesc „landoul” și trec la grădi-

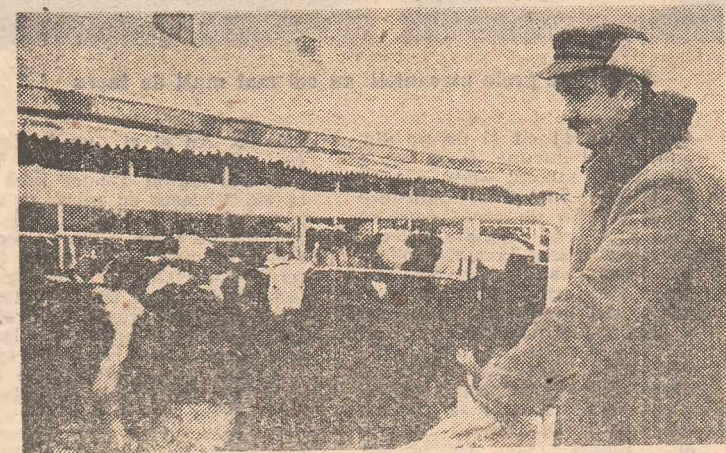
niță la grupa mică, pentru a se obișnui cu colectivitatea. După cîteva luni, trec la grupa mare și bineînțeles la un alt regim alimentativ”.

Afară, padocuri inundate de albul acestei ierni grabite, cîteva piramide de fin și o herghelie de cai cu coama înspumată, care participă la competiții naționale.

Cu oile e o altă poveste. Treceam de Dealul Mărului și oprim undeva lîngă Poenari, într-un sat cu dealuri domoale ca firea moldoveanului. Medicul veterinar Vasile Șerban este coborît direct din Miorița. Aveam sub priviri sute de hectare fertilizate și pulverizate cu iarbă. „Am strîns și 12 tone de fin la o coasă! Cele 13.000 de oi erau pe deal și parcă încercau să se catherine pe bolta sticloasă a cerului, acolo unde coama dealului se arcură într-o linie albă de hotar. O oră mai tîrziu eram iarăși în biroul directorului inginer Gh. Smîntînă. Sub sticla biroului său cîteva straifuri aforistice: „Îmi plac oamenii care ridică probleme, dar pe cei care le rezolvă, pur și simplu, îi iubesc”; „Dacă nu găsești soluții cu siguranță găsești justificări”.

150 de zootehniști. Asemenea oameni sînt făcuți anume pentru a fi fericiți. Să-i cunosti, să-i vezi cum muncesc și trăiesc — ce mare lectie de viață!

EUGEN TUREȘCHI
Fotografie de CORNEL MIFTODE

Aer proaspăt la Buciumeni

Anul acesta, oamenilor de la I.A.S. Buciumeni, județul Călărași, nu le-a rămas prea mult răgaz să socotească roadele acestei toamne, căci iarna s-a abătut asupra lor mai repede decît de obicei. Le-a fost suficient doar faptul că rezultatele obținute anul acesta sînt mai bune decît cele precedente. Aici niciodată nu se obținuseră rezultate spectaculoase care să rupă mediocritatea ce învăluia totul, precum o pinză prăfuită de păianjen, cu toate

că existau oameni ce își vedeau de treabă cu tragere de inimă: Do puțin timp activitatea I.A.S.-ului a căpătat un alt contur, lucrurile au început să se schimbe în bine, recoltele au început să fie judecate cu alte unități de măsură, iar oamenii s-au simțit mai legați și mai interesați de munca lor.

Liviu Marinca, maramureșean de origine, este secretarul Comitetului de partid și numără 36 de ani de muncă în acest I.A.S.: „Dacă în 1952 pămîn-

turile I.A.S.-ului erau răspîndite care 'ncotro, de nimeni nu le mai dădea de capăt, cu timpul am reușit să concentrăm toate suprafețele la un loc, ușurîndu-le munca și evitînd astfel drumurile de colo pînă dincolo. Acum sîntem pe cale să facem din I.A.S.-ul nostru o unitate ce se va încadra perfect cerințelor noii revoluții agrare. Deocamdată am reușit să obținem rezultate foarte bune la fermele nr. 6 — școală de port-altoi și căpsunerie —, nr. 5 semincieră și nr. 1 pomicolă, ele situîndu-se printre cele mai bune ferme din țară. Trebuie însă să aducem toate cele 11 ferme la acest nivel, lucru perfect posibil în condițiile de care dispunem. Primele rezultate ale strădaniei noastre se văd la ferma de vaci unde am obținut o producție de lapte cu 700 hectolitri mai mare decît anul trecut. Drept e, că avem aici un tînăr șef de fermă cum rar am mai întîlnit, iar din toamnă a venit un medic veterinar care s-a și înhamat serios la treabă. Dacă toți absolvenții ce ne sînt repartizați ar fi la nivelul lor, altfel ar sta lucrurile.”

Gheorghe Oprea, om în puterea virstei, de fel de prin părțile Buzăului, este de aproape patru ani directorul I.A.S.-ului Buciumeni. „Producțiile scăzute din anii anteriori se datorau atît lipsei de furaje cît și fluctuației muncitorilor. Am fost una din puținele unități din această parte a țării care

lucram în sistem neirigat, dar am reușit să ne construim anul acesta un sistem local de irigație ce ne va permite să producem la primăvară întreaga cantitate de furaje necesară. Am rezolvat și problema fortei de muncă, căci pe lîngă cîștigurile mai mari ce au atras

drumul pămîntului spre rodnicie

oamenii, am asigurat celor 320 de angajați condiții de viață foarte bune, am înălțat un nou bloc de locuințe, o cantină și un punct alimentar, toate construite în regie proprie. Întreaga modernizare și optimizare a activității se realizează treptat, căci nu putem să ne întîndem mai mult decît ne permit propriile forțe. În acest sens, am stabilit anul trecut un plan de măsuri operative și de perspectivă în care am inventariat toate resursele noastre; cauzele diferitelor nerealizări și măsurile de înlăturare a lor, căci e foarte important să știm pe ce ne putem baza și ce putem realiza în diferitele etape de dezvoltare pe care ni le-am propus.”

Eugen Chișa este inginer zootehnist din 1982, iar acum este

șeful fermei de vaci, fermă care anul acesta a suferit transformări radicale: „Sînt originar din Bistrița, dar s-a întîmplat să fiu repartizat aici și aici am rămas împreună cu soția mea, profesoară în sat. Eram încă stagiar cînd am fost numit șef de fermă. În prezent avem un efectiv de 1.269 de vaci, iar producția medie de lapte este de 2.550 litri pe vacă. Anul viitor vom depăși 3.000 de litri, iar în 1990 vom ajunge la 4.000 de litri de lapte. Avem argumente serioase pentru estimarea acestor valori, gîndindu-ne că am pus întreaga noastră activitate de creștere și reproducere a animalelor pe o serioasă bază științifică. Am înființat o maternitate model, animalele tinere au o „creșă” unde li se asigură lapte și furaje la discreție, iar animalele mature stau în grajduri noi și curate în care am introdus un sistem eficient de adăpare și furajare.

La I.A.S. Buciumeni certitudinea în scoaterea pămîntului la lumina bunăstării este întărită în mod concret de munca tuturor oamenilor, fie că ei se numesc Anghel Dumitru, Pavel Tănase, Ion Nica, Florea Tudor sau Ștefan Ferraru. Căci tocmai rezultanta muncii tuturor este garanția că toate planurile de azi vor deveni realitatea de mîine.

EUGEN NEGREA
Fotografia autorului

Realitatea oferă, viața cere, gândirea valorifică:

ENERGIILE NECONVENȚIONALE

La intrare, un ficus cocoșat de rigoriile tavanului, așezat la înălțimi nemulțumitoare pentru pofta lui de creștere, răsfiră frunze uriașe. „Nu vedeți ce dihanie s-a făcut?” răsunde gazda privirilor noastre admirative. „Plantă tropicală, din cite știm, solicită foarte multă căldură”. Are cită îi trebuie. „Termometrul, așezat în cel mai „răcoros” colț al camerei, indică 24°C. Cerem permisiunea de a înlătura de pe mîini urmele unei călătorii de mai multe ceasuri. Apa, ținînd din robinete, îți dă ideea hazlie că s-ar simți nevoia unui anunț, ceva de soiul „Atenție, apă clocotită!”

La drumul de întoarcere spre vasta sufragerie, remarci zumzetul molcom al frigiderului. De pe plita electrică a bucătăriei, o respectabilă oală imprăstie înconfundabilul miros de sarmale, dat în primul lor clocot. Din camera vecină se distinge hăr-mălaia specifică virstelor mici; nepoții sint mult prea sumar îmbrăcați pentru a se putea prezenta cuvințios în fața unor musafiri. Caloriferele duduie, iar după gerul de afară, neimblinzit de un soare cu dinți, căldura te învăluie ușor. Iată, așadar, efectele „Experimentului Socolescu”.

Omul, plecat „la stație”, cu treburi ce nu suferă aminare, întirzie să apară, așa că, mai rămîn citeva ore bune doar cu imaginea conturată de o adevărată colecție de ziare și reviste. Articole mai vechi și mai noi dau, după expresia unui coleg în ale condeiului, „o raită prin biografia lui Gheorghe Socolescu”. Numele maestrului Gheorghe Socolescu este legat de cariera „Lespezi” a Combinatului de lănci și azbociment Fieni-Dimbovița, ca și de spectaculoasa lucrare a întregii dezvoltări de aici — banda transportoare de calcar Lespezi-Pucheni — capodoperă a gândirii tehnice și o perfecțiune a realizării efective a unui traseu

dependenți de rețea”.

De obicei, contorul instalat în locuința familiei Socolescu din satul Pucheni, comuna Moroieni, județul Dimbovița, stă de mai bine de doi ani, de cînd capul familiei și-a pus ideea în practică.

Pornind de la dorința — generală, de altfel — de a economisi energia electrică, Gheorghe Socolescu a mers cu gîndul mai departe: să nu mai consume deloc din sistem, casa lui să devină independentă din punct de vedere energetic. „Ialomița trece prin fața casei — povestește soția. Se uita la apă și zicea că de ce s-o lase să curgă degeaba, că poate să transforme apa în curent electric. Sigur, sus pe Ialomița sint două hidrocentrale mari, la Dobrești și Gilma, dar eu nu pricepeam cum să avem noi una, numai a noastră. Pentru mine era...”, caută Camelia Socolescu o comparație ieșită din comun, era așa, ca un fel de bombă atomică. N-am zis nimic însă, că erau destui care spuneau că nu se poate, că n-o să meargă. Eu am avut întotdeauna încredere în bărbatul meu, că pe ce pune mina, nu se poate să nu-l iasă. S-a zbatut el nițel, adică nițel mai mult, că fără muncă nu se face nimic și nici nu lucraser în domeniul asta niciodată, dar a reușit. Au început în toamna lui '85 și toată iarna el și Sanda, fata noastră care-i inginer mecanic, au stat noapte de noapte, pînă tirziu, peste tot felul de planșe. Unul a venit tu priceperea, altul cu învățătura de la școală și-au dus-o la bun sfîrșit. În toamna lui '86 turbina a fost gata și de atunci merge într-una, iar noi avem curent electric fără să apellăm la rețea, deși sintem, se înțelege, cuplați”.

Într-un tirziu apare și „subiectul” discuției noastre, Gheorghe Socolescu, a cărui înfățișare te îndeamnă să gîndești că vîrsta nu trebuie mă-

cular pe albia riului am construit un prag captator. Debitele mărite trec ușor peste grătarul captării. Canalul, lung de 70 de metri îți oferă un debit constant al apei, care ajunge deasupra turbinei, asigurînd o diferență de nivel de circa 3 metri. Cu instalația aceasta obțin 5 kilowați, absolut suficienți gospodăriei. Și aici, la nivelul citorva kilowați sint variații de tensiune. La fel ca la macrosistem, este necesar să se asigure egalizarea între producere și consum. Deocamdată se face manual și mă gîndesc la automatizare”.

Avantajele nu mai sint de discutat. Rămîne de arătat relația între cheltuială și amortizare. „Instalația m-a costat 60 000 lei. Puteam face calculul. Un kilowat instalat îmi produce 20 000 lei anual. Deci, la prețurile actuale, amortizarea se realizează în trei ani. În plus, sint un consumator mai puțin. În zona montană și submontană, diferențele de nivel inseamnă foarte mult. Tot ceea ce e fir de apă poate fi transformat în energie. Chiar aici, pe traseul Moroieni — Pietroșița se pot face și zece minimicrohidrocentrale, chiar în cascadă. Acum, sint mulțumit că s-a aranjat și Stația pilot”.

Iată-ne ajunși așadar și la Stația pilot, singurul gînd al zilei de azi pentru Gheorghe Socolescu. Odată terminată propria-i instalație, omul, iarăși, n-a putut sta cu mîinile-n sin. Gospodarii satelor pe unde s-a dus vestea, începeau a-l întreba cum s-ar putea să aibă și ei la casa lor, o astfel de minune. Ideea fusese îmbrățișată — și nu abia la finalizare, ci cu mult înainte — de cooperație, așa încit, drept este a aminti ajutorul permanent dat inginosului gospodar de „Atelierul de proiectare instalații pentru valorificarea energiilor neconvenționale” din cadrul CENTROCOOP. Stau mărturie, în sediul său bucu-

„Experimentul Socolescu”

ce stîrnește admirația oricui, unic în Europa și în primele trei țări din lume pe un astfel de relief. Ani de-a rîndul, Gheorghe Socolescu a fost unul dintre oamenii ale căror idei, mereu noi, mereu ingenioase, mereu duse la fericit capăt, au perfecționat „viața” modernă a carierei, au astimpărat nestăvilita foame de calcar a civilizației betonului. Orelle libere, cite rămîneau de la nevoile combinatului, au fost, o viață, tot fără tihnă acestui spirit iscoditor. „La Gelu nu există „nu se poate” — povestește Ghiță Ionescu, apropiat familiei Socolescu, vechi tovarăș de muncă. Vedeți casa? Cînd s-a construit, puțini meseri au trecut pe aici”. Casa, cu două nivele, vădește un gust arhitectonic desăvîrșit, cochetînd foarte tare cu ideea de vilă. „Pe urmă, continuă vechiul prieten rîzînd ca de-o glumă bună, a fost trimis într-o delegație la Londra. Ei, ce credeți c-a adus de acolo? Gazon englezesc! Nu se prinde, măi, Gelule, îi ziceam. Nu s-a lăsat! Că nu-i plăceau tăblițele pe care scrie „Nu călcați iarba!”. Voia ca la el acasă, să se calce pe iarba și să se ridice iarba la loc, imediat. A făcut gazonul. Dacă a ieșit la pensie, credeți c-a început o viață mai liniștită? Nu poate să stea cu mîinile-n sin”.

Ajungem cu vorba la ceea ce, în dosare adunate cu grijă la București a căpătat denumirea „Experimentul Socolescu”. Multe date tehnice, soția nu poate să-mi dea. „Eu știu să pornesc și să opresc instalația; și mai știu că-mi acoperă toate nevoile gospodăriei: iluminatul, căldura, apa caldă, frigiderul, televizorul, mă rog, cele necesare. Toate merg cu curent electric. „Cit plătiți?”, întreb. „A, n-am fost atenți o vreme, am depășit consumul instalației noastre și pe ultimul trimestru am plătit 15 lei. De obicei, sintem în-

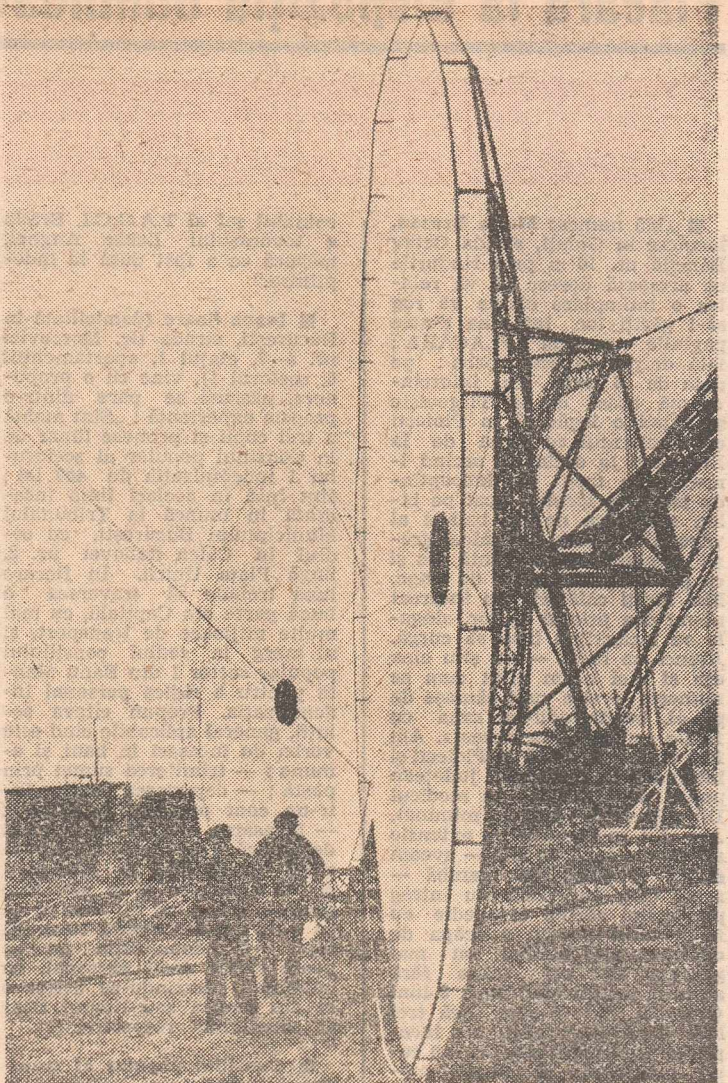
Lumini din ape

surată întotdeauna după ceea ce s-a scris în buletinul de identitate, ci după sufletul omului. Destul de puțin preocupat de turbina proprie — e o treabă făcută, încheiată — capul îi stă doar la „Stația pilot”. Îl rog s-o luăm domol, cu începutul. „A fost drumul clasic, cel al căutărilor, mai ales că era un domeniu nu prea bătut. Exista apa, trebuia ideea. Bași tu banii în gir la asta, ziceau oamenii. Eu știam ce vreau să fac, nu știam cum. Pînă la urmă am aflat și am făcut. Așa am ajuns, cum am auzit că mi se spune, primul cetățean din țară cu gospodărie independentă din punct de vedere energetic”. „Așa, cum?”, insist. „După ce am citit un pic de mecanică a fluidelor și am studiat construcția a fel și fel de turbine, am găsit o soluție care — au zis pe urmă specialiștii — este uluitoare prin simplitate. Am ales o turbină de tip Kaplan și un motor trifazic — asincron — care să transforme energia mecanică în energie electrică. Mai complicat a fost de rezolvat partea hidrotehnică. Trebuia asigurat un debit constant al apei, indiferent de nivelul riului, iar canalul de aducțiune trebuia gîndit astfel încît la nevoie să se decolmateze cu ușurință. Viitura din primăvară a fost, din punctul acesta de vedere, proba de foc. Ne-am trezit într-o dimineață cu canalul plin de mil, că ți-ar fi trebuit săptămîni întregi să-l înlături cu lopata. În trei ore s-a dus singur. Tot apa l-a luat și l-a trecut prin lăcașul turbinei. Așa a fost proiectul și n-a fost greșit. Apoi, ați văzut Ialomița; scăzută ca acum, după atita secetă, n-a fost niciodată. Turbina merge la fel ca atunci cînd nivelul apei este foarte ridicat. Așteptîndu-mă la viituri, la ingheturi, am eliminat barajul și m-am gîndit la un alt fel de captare, mai simplă. Perpendi-

reștean, dosarele meticuloase întreținute de inginerul Ion Olaru, prieten și bun sfătuitor în ale tehnicii, din care descifrezi pas cu pas drumul parcurs de „Experimentul Socolescu”. Astăzi în comuna Moroieni s-a instalat o stație pilot, net superioară, după cum declară inginerul Olaru, stație destinată unui program de cercetări și experimentări pentru diverse tipuri de rotoare adecvate multitudinilor de situații locale. Obiect al propunerii de invenție cu titlul „Minisisteme hidroenergetice optimizate ecologic și funcțional” stația pilot este gîndită a mai servi cercetării științifice într-un domeniu neabordat, pînă nu de mult. Energia electrică generată va alimenta punctul turistic și de alimentație publică „Moroieni”, ca și sediul C.P.A.D.M. din comună.

Succesul deplin de pînă acum a conturat ideea înființării unui atelier complex în cadrul CENTROCOOP, profilat pe proiectarea, producerea și amenajarea în serie a unor asemenea instalații. „Stația pilot, mai declară inginerul Ion Olaru, șeful „Atelierului de proiectare instalații pentru valorificarea energiilor neconvenționale”, a apărut după minimicrohidrocentrăla lui Socolescu. dar a folosit întreaga sa experiență, iar acum îi valorifică toată competența”. La Moroieni trebuia merge bine și prima dintre cele trei turbine ale stației pilot se învîrtește, aducînd lumini din ape. Și după reușita acestui om — Gheorghe Socolescu, pentru care lumea pare a fi formată după principii mecanice anume făcute spre a i se supune, e semn că la Moroieni, în județul Dimbovița, se pune temelie serioasă unui viitor frumos: gospodării multe, total independente din punct de vedere energetic.

LIANA MOLNAR

O.K.! Românii au idei

În orice mică localitate te-ai ivi, ești fără să vrei un spectacol pe două picioare. Cu citiva ani în urmă, trei americani coboară dintr-un „Lincoln” în această zare de sat numită Traian, așternut undeva la mijlocul șoselei, care șerpuieste între Bacău și Fălticeni. Spectacol în toată regula. Numai că în acest sat cu nume de împărat, oamenii își vedeau de ogradă lor. Știau și povestea cu lordul John... Dar se vede treaba că musafirii n-au căzut aici, ca pe o altă planșă, știau ceva, chiteau ceva.

Lumea vorbește că păreau destul de scuturați, fumau trabuce, purtau cravată, nu erau chiar niște cowboy din „Dilligenta”. Un trăienel mai mititel tot dădea tîrcoale mașinii. Americanul cu ochelari îl bate pe umăr: „biogheis”, zice, încercînd să romanizeze tocmai în satul Traian. Copilul dă din umeri și continuă să se privească în oglinda retrovizoare. Little boy, intră în vorbă celălalt cu vocea mai baritonă: „biogas” și învîrte degetele a semn de întrebare. „Eti colo sa”, își vine în fire copilul și arată cu mina întinsă către un turn la vreo 3 km. „Thank-you” și mașina dispăre lăsînd în urmă o ființă conștenată.

La stația de biogaz, cei trei erau într-adevăr așteptați. Cei interesați au ziseră că în România s-a construit o uzină-minune, una din puținele din lume. Nu că n-ar fi cunoscut și ei principiul biogazului, dar la noi zice al mai lungan e așa ca o ladă mai mare; ca o afumătoare, îl intrerupe translatorul.

În drum spre stație, cei trei vizitatori sint preveniți că în imediata apropiere a minunii se află o crescătorie de aproape 50 000 porci. Urmează liniștea de dinaintea fiecărui început. O tăcere minerală stăruie pe întreg platoul. Oamenii sint ascunși pe la treburile lor. Și iată-i dintr-odată pe americani în miracol. Erau la ei acasă, la NASA poate. Aveau în față, ca într-o uriașă farmacie în aer liber, trei retorte uriașe care revărsau un alb incandescent. Și-au ridicat privirea către înalțuri și au rămas o clipă incremenți. unul din ei a murmurat: O.K., românii au idei!

Dar, frumusețea stației va fi privită și cu un ochi care caută pragmatismul, nu numai pitorescul ei. Primul dintre giganți se numește gazometru de înmagazinare a surplusului de biogaz. Ceilalți doi încorporează materia primă (care nu este alta decît deșecția animalieră) și poartă eticheta de metan-

tancuri. Tehnologia este simplă: materia primă, introdusă într-un îngroșător de nămol (vom afla și rostul acestuia) este dirijată către metantancuri, unde la temperatura de 35°C are loc procesul arderilor lente, pe care urechea nu o poate percepe. Severul examen are un lung șir de capcane: alimentația continuă și temperatura constantă sint doar două dintre ele. O dată plămădit, biogazul ia drumul consumatorilor. Cine sint aceștia? Centrala termică, dușurile, cantina-restaurant, punctele sanitare, vestiarele, dormitoare etc.

Stația de biogaz, care a făcut faima acestor locuri, în care mintea și mina omului au organizat un mare complex zootehnic, a fost construită cu 6 ani în urmă, la o capacitate de 2 000 m³. Nu faptul că la vremea aceea era unică în țară i-a atras pe americani, ci de bună seamă performanțele economice. În condițiile în care anual se economisesc 400 tone combustibil convențional, nu e deloc riscantă afirmația că în 2—3 ani investiția va fi amortizată. Prin trete atitea vorbe tocite și sofisticate, acest cuvînt simplu — biogaz — răzbate iute prin firerescul și prosperitatea lui.

Medicul veterinar Mihai Hlinschi, directorul I.S.C.I.P.-ului, care nu este un achizitor și reproducător de vorbărie prețioasă, dimpotrivă, fire blîndă și deschisă mai spune că stația este deservită de 8 oameni, între care un inginer mecanic și un laborant. De ce laborant? Pentru că în permanență trebuie evaluată densitatea nămolului: el vine în îngroșător cu o umiditate de 97 la sută și intră în metantanc cu 92. Amorsarea este punctul cel mai vulnerabil și din această pricină stația trebuie să funcționeze nonstop. Asta am și vrut să spun: că s-ar cheltui enorm pentru repornirea ei.

Americanii se interesează de furaje. Hrana este ca un barometru, adaugă directorul: orzul coboară producția de biogaz, porumbul o ridică. Ceea ce rămîne după ce se va fi isprăvit întreg procesul este folosit ca îngrășămint natural pentru agricultură.

Oaspeții și-au notat totul. Au priceput că printr-o cutezanță și muncă la fel de mari, orice realitate poate deveni metaforă. Ieșiți din labirintul legendelor românești, ei se retrag în taina intereselor lor. O.K. — românii au într-adevăr idei!

EUGEN TURESCI

■ „Mă numesc Maria Brezan, locuiesc în Galați, strada Octav Băncilă nr. 16 și prin rîndurile ce urmează doresc să vă relatez o întâmplare careia vă rog să-i găsiți loc într-una dintre paginile revistei FLACĂRA; iată despre ce este vorba: pe data de 6 mai a.c., întorcîndu-mă acasă de la Tirgoviste și avînd o legătură în Ploiești cu acceleratul ce sosea de la București la orele 18, urcînd imediat în tren și îndreptîndu-mă spre locul indicat pe bilet, surprinsă de un balans al vagonului la acea, am călcat greșit pomenindu-mă căzută jos și cu piciorul într-un lac de sînge. Mai mulți călători au încercat să-mi dea primul ajutor, singele se încăpățîna însă să curgă. Atunci un băiat — nu știu cine era și nici n-am aflat cum se numește — și-a rupt cămașa de pe el, bandajîndu-mi rana cu fișile smulse dintr-aceasta. Am fost apoi reîntorsă la Ploiești și internată la Spitalul Județean unde l-am întîlnit pe medicul Dinu Ștefan — un om minunat. Am stat cu piciorul pe extensie aproape o lună de zile — aveam dublă fractură la gambă — acest OM, împreună cu întreg personalul secției ortopedice au făcut totul pentru a scăpa de operație, deși nimeni nu mai garanta că voi scăpa fără aceasta. Astăzi cînd după 6 luni (am mai stat în gips încă trei luni după externare), am început să fac primii pași, ca un copil care învață să meargă, modestele mele gînduri de fierbinte mulțumire se îndreaptă către acest mare „tămăduitor de suflete” cum l-am numit eu pe medicul Dinu Ștefan, care întreg personalul secției ortopedice (și numesc doar cîțiva dintre oameni: Cristina Stănescu, Puia Alexe și Mara P.), citiți și deasemenea celui băiat din tren care și-a rupt cămașa pentru a-mi alina suferința: nu-l știu numele, repet, dar chipul său m-a urmărit zile și nopți de-a rîndul pe patul de suferință, este minunat să constăți uneori că lîngă tine se află oameni minunați! Vă mulțumesc și dvs. pentru sprijin, azi 14. nov. 1988.”

■ Primim, din partea D.P.M.O.S. — județul Suceava: „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Elena Mihai din comuna Liteni, județul Suceava, care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă a unui fiu — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — vă comunicăm următoarele: Mihai Gheorghe are 21 ani, este absolvent al unui liceu industrial profil mecanic, necăsătorit, părinții sînt încadrați în muncă. Pe data de 1 noiembrie 1988 numitul a fost repartizat ca muncitor cu posibilități de calificare operator chimist la Combinatul de fibre, celuloză și hîrtie din Suceava.”

■ Comitetul Județean Brăila al P.C.R.: „Cu privire la scrisoarea adresată de către Familii Brîndușescu, de la T.A.G.C.I.B., în scrisoare numitul sesizează că deși în adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii a T.A.G.C.I. Brăila din luna februarie a.c. s-a hotărît neconfirmarea în funcția de contabil șef al trustului a lui Lazăr Anghel, acesta continuă să îndeplinească această funcție. Din cercetările efectuate a rezultat că stilul defectuos de conducere atît al directorului, cit și al contabilului șef, a condus la nerespectarea principiilor noului mecanism economico-financiar, la nerealizarea sarcinilor și la menținerea unui climat de indisciplină atît la nivelul trustului, cit și al unităților subordonate; totodată a rezultat că s-au creat disensiuni în aplicarea principiilor a autoconducerii muncitorești, cu implicații negative în buna desfășurare a procesului de producție și a întăririi ordinii și disciplinei la toate nivelurile. Față de cele constatate, secretariatul Comitetului județean de partid a făcut cunoscut conducerii Ministerului Construcțiilor Industriale de a analiza activitatea lui Gidei Mihai, director și Lazăr Anghel, contabil șef pentru a se lua măsuri în consecință. Conducerea ministerului, prin Ordinul nr. 85/24 octombrie 1988, a dispus înlocuirea din funcția de

contabil șef al T.A.G.C.I. Brăila a tovarășului Lazăr Anghel, măsură ce a fost dusă la îndeplinire.”

■ Ioana Soare (domiciliată în București, strada Dr. Marcovici nr. 5-7, etajul 1, apartamentul 6, sectorul 1), vine cu o propunere, născută se pare dintr-o proprie experiență: „Sînt mamă a trei copii și primesc lunar de la Consiliul popular al sectorului 1 indemnizația de 400 lei; sînt însă în același timp încadrată în muncă la Tribunalul Municipiului București, cu sediul în Calea Rahovei nr. 2, lîngă Piața Unirii. În fiecare lună trebuie să traversez o bună parte din Capitală, cu mai multe mijloace de transport, și să merg la sediul consiliului popular sector 1 din Banu Manta pentru a ridica personal indemnizația. Propun cîteva soluții, general aplicabile cînd este vorba de încasări în bani și anume: — trimiterea sumei prin poștă; — depunerea banilor într-un cont personal la C.E.C.; — încasarea banilor de la locul de muncă. Din moment ce pensiile, retribuițiile și alte plăți pot fi efectuate și în modurile propuse de mine, nu înțeleg de ce — în cazul mamei cu mulți copii — indemnizația nu se poate ridica decît personal, cu buletinul, pierzîndu-se astfel o zi din munca sau timpul liber al solicitantului respective?”

■ Consiliul popular al municipiului Bacău: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Vasile Movilă din comuna Icușești, județul Neamț, prin care acesta solicită locuință din fondul locativ de stat în municipiul Bacău; în urma verificărilor efectuate s-au constatat următoarele: V.M. este om al muncii la întreprinderea de Mașini Unelte Bacău, căsătorit din anul 1985, nu are copii și locuiește în municipiul Bacău, strada Condorilor nr. 2, la Căminul de nefamiliști. În luna martie a.c., familia numitului a primit repartitie pentru un apartament în strada Republicii, blocul 78, scara D, apartamentul 10, într-un apartament din recuperări pe care nu l-a mai putut ocupa deoarece familia respectivă ce urma să se se transfere din municipiul Bacău în altă localitate, s-a reîntors în acest apartament. La data de 8 noiembrie 1988, familia Movilă a primit repartitie pentru altă locuință din fondul de stat în strada Prieteniei nr. 12, scara B, apartamentul 8, compusă din 2 camere și dependințe, pe care a acceptat-o, scrisoarea fiind astfel rezolvată.”

■ D.P.M.O.S. — județul Giurgiu răspunde la scrisoarea adresată de către Maria Ene din Giurgiu, mamă a cinci copii: „din cercetările efectuate reiese că al 5-lea copil s-a născut la 20 ianuarie 1987, iar fiul cel mare la 3 iunie 1968. Consiliul popular a luat în considerație art. 18 din Decretul 410/1985 care stipulează că mama trebuie să aibă în îngrijire 3 sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani. Articolul 19, alin. 3 din același decret arată că pentru stabilirea drepturilor se iau în considerație și copiii care au depășit vîrstă de 18 ani, care își continuă studiile, fără a depăși vîrstă de 25 ani; în concluzie, întrucît fiul cel mare în această perioadă, așa cum susține mama, era elev, pe baza actelor doveditoare, are dreptul să i se schimbe cuantumul de 500 lei lunar. Cu actul doveditor, numita se va adresa Consiliului popular municipal Giurgiu pentru a i se întocmi dosarul ce va fi apoi înaintat D.P.M.O.S. pentru rezolvare legală.”

■ Vasile Niculae din Galați (cartierul I. C. Frimu, blocul C/12, scara I, apartamentul 4), ne trimite o scrisoare ce s-ar putea numi — mai ales datorită ultimelor rînduri — „hazoasă”, dacă hazul n-ar fi totuși destul de amar... Pe scurt: în ziua de 8.10.1974, dînsul depunea o cerere pentru instalarea unui post telefonic la domiciliu, avînd nr. 50/15076. Trece timp, locuința sa intră în zona de demolare, primește o locuință confortabilă în schimb — caruselul revenirilor și cererilor continuă însă (numai în acest an: 50/454 — 16.02;

50/15390 — 27.08; 50/10557 — 3.05, a amestecat chitanțele pe semne; plus audiențe), i s-au făcut promisiuni, i s-a spus că nu sînt condiții tehnice, i s-au făcut iarăși promisiuni. În blocurile alăturate s-au instalat însă telefoane (blocurile C/8 sau C/10).

■ Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale: „În legătură cu scrisoarea numitului Chiriță Bujanschi din Timișoara, prin care acesta solicită sprijin pentru internare în spitalul „Dr. Gh. Marinescu” din București, vă comunicăm că prin dispoziția Ministerului Sănătății, Direcția sanitară a județului Timiș a luat legătura cu clinica de neurologie a spitalului „Dr. Gh. Marinescu” (conf. dr. C. Popa), care a planificat bolnavul pentru internare.”

■ Trei persoane aflate la tratament și odihnă în stațiunea MONEASA ne scriu: în ziua de 29 octombrie a.c., fiind cazați la hotelul cu același nume, au avut surpriza de a avea în companie două grupuri de turiști sosiți din Arad și Hunedoara pentru a sărbători „Balul Toamnei”. „Sărbătorirea” a continuat după ora 22,00 — ba chiar întreaga noapte! — mulți dintre „sărbătoranți”, aflați acum în stare de ebrietate, deranjînd profund odihna celor sosiți aici la tratament, preferînd injurii și chiar dedîndu-se la acte de violență împotriva organelor de ordine sau recepției, sosiți aici spre a-i potoli. „Plecăm cu un gust amar din această stațiune frumoasă, cu un personal ospitalier; nu sîntem împotriva organizării unor astfel de acțiuni în stațiunile de odihnă, dar credem că ele s-ar putea face în vile sau moteluri — care în această perioadă sînt libere — și nu deranjînd niște oameni suferinzi, mulți dintre ei bolnavi de nervi, sosiți aici pe banii lor sau ai statului, și nu pe cei ai chefiilor” scrisoarea este semnată de către: Anelise Ionescu, str. Mircea cel Mare nr. 21 — Brașov; Gica Iosif, strada Soveja nr. 68, bloc O.I, scara B, apartament 68 — Constanța; Ioan și Marilena Cinzeacă, strada Oașului nr. 2, blocul 19, apartamentul 39 — Sibiu.

■ Ministerul Industriei Ușoare — Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămîntului: „În legătură cu scrisoarea Doinei Peiu din București, strada Aleea Reșița nr. 3.D, blocul A.7, scara B, apartamentul 27, sectorul 4, vă comunicăm că sesizarea a fost rezolvată prin faptul că numita și-a primit cartea de muncă solicitată.”

■ Dorind să mergi din stația C.F.R. Igroasa spre satele Igroasa, Bîlăne, Drăgotești sau Arvătești (toate aparținînd de comuna Prunior, județul Mehedinți), musai trebuie să traversezi un pîriu numit „Husnița”, peste care era un pod de lemn cu o deschidere de circa 7-8 metri. Acest pod, cum am arătat mai sus, nu mai există de mulți ani fiindcă apele mari l-au dizlocat, iar gospodarii comunei n-au mai luat măsuri să-l refacă. În aceste condiții, ești obligat, cu bagajul în spate, să treci prin vadul pîriului, riscînd de cele mai multe ori să te împotmolești.” (Eugen Halalau, strada Vasile Neacșu nr. 27, Năsăud — județul Bistrița Năsăud).

■ Consiliul popular al municipiului Craiova: „Urmare scrisorii adresate redacției de către Gheorghe Enache domiciliat în Craiova, cartierul Valea Roșie, blocul 25, apartamentul 12: Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova a decis reducerea contribuției bănești a numitului pe anul 1988, stabilită în baza Legii nr. 1/1985, de la 500 lei, la 200 lei.”

■ Consiliul popular al județului Sibiu: „Privind verificarea problemelor ridicate în scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Eugenia Oprea din Tirgoviste, strada Cimpulung, blocul 31.A, scara A, apartamentul 7: numita solicită eliberarea unui nou certificat de naștere, ca urmare a aplicării Deciziei de desfiere a Tribunalului județean Dimbovița, din data de 6.01.1987; în urma verificărilor efectuate am constatat: numita, greșit s-a adresat Biroului executiv al Consiliului popular al comunei Ațel, pentru eliberarea certificatului de naștere, deoarece Alma-Vii — localitatea de naștere a acesteia — de fapt unde s-a făcut și înregistrarea, aparține de comuna Moșna, județul Sibiu. Urmare a identificării localității de naștere a Eugeniei Oprea, s-a dat dispoziție secretarului biroului executiv al Consiliului popular Moșna, pentru punerea în aplicare a Deciziei civile susmenționate, procedîndu-se la eliberarea certificatului cu seria „ND” nr. 965050 care pe data de 7.10.1988 a fost înaintat Consiliului popular al municipiului Tirgoviste, pentru a-l înmîna numitei.”

■ În localitatea Simbăta de Sus, comuna Voila, județul Brașov, Grigore Brîncoveanu a construit o clădire cunoscută în multe ghiduri turistice sub denumirea de „Castelul Brîncoveanu”. Pe poarta de intrare era înscrisă data de „9 octombrie 1800”. Mulți ani, castelul înconjurat de un frumos parc, a fost punct de atracție turistică, tabără pentru copii și casă de creație. Am trecut, în acest an, să revăd aceste locuri și am fost impresionat de starea tristă în care se află acum castelul — se pare transformat într-un depozit — cit și fosta grădină. Sînt convins că se mai poate face totuși ceva pentru repunerea în valoare a acestei ctitorii brîncovenești de pe meleagurile făgărușene și rămîn cu speranța că publicarea acestor rînduri nu va trece neobservată de către cei în drept.” (Septimiu Rămboiu, strada Republicii nr. 78, Cluj-Napoca).

■ Consiliul popular al județului Galați: „La scrisoarea numitei Geta Butunoi, domiciliată în Galați, strada Păcii nr. 23: întrucît în evidența Direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Galați nu există posturi vacante în întreprinderile de industrie alimentară (numita fiind absolventă a Facultății de tehnologie și chimia produselor alimentare și tehnică piscicolă, profilul morărit — panificație, solicitînd sprijin pentru încadrarea în muncă într-o întreprindere de industrie alimentară din județul Galați sau alte județe), ea a fost încadrată începînd cu data de 4 octombrie 1988 la Fabrica de paste făinoase Fetești, județul Ialomița, în funcția de subinginer.”

■ Ministerul Educației și Învățămîntului: „La scrisoarea trimisă redacției de către Dumitru Constantin din București, strada Doda Traian nr. 7 A, Sectorul 2, vă comunicăm: fiul numitului este înscris în clasa a IV-a B la Școala nr. 28, sectorul 2, București. Școala nr. 26, unde a promovat clasele I—III, l-a trimis situația școlară la noua unitate, după cum s-a solicitat.”

■ Consiliul popular al județului Buzău: „Prin scrisoarea sa, numitul Vasile Codreanu solicită sprijin pentru încadrarea ficei sale Cristina Codreanu; urmare cererii adresate Consiliului popular județean, Cristina Codreanu a fost încadrată, cu data de 1 octombrie 1988, în meseria de confecționar încălțăminte la Activitățile economice din coordonarea Sectorului contabilitate și administrativ.”

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

Hagi Șt. Ioan — com. Ceamurlia de Sus (Tulcea): Decretul 19/1988 a modificat și completat unele prevederi din Legea 12/1971, în sensul că promovarea muncitorilor în categoria a 5-a și următoarele se poate face numai după însușirea de către aceștia a cunoștințelor și deprinderilor necesare exercitării unei a doua meserii stabilită de conducerea unității, în raport cu necesitățile producției, dovedită prin certificat de calificare, policalificarea eliberat în condițiile legii. ● Sava I. Frăsina — com. Popricani (Iasi): Două lucruri vă rugăm să țineți minte: nu mai plecați urechea la clevețiri și nu acționați sub presiunea nervilor. ● Moraru Ileana — com. Fîrtașeni (Galați): C.A.P. are loc de muncă pentru dv., dacă doriți cu adevărat să munciți. Posturi de funcționari sau șef nu sînt vacante și, probabil, deocamdată nici nu sînteți îndreptățiți să le solicitați. ● Buceș M. Ion — com. Lăloșu (Vilcea): Nu întreprindeți activitatea pînă la emiterea deciziei de pensionare. Se va avea în vedere vechimea în muncă pînă la acea dată, iar pensia se va stabili în funcție de vechimea ce o veți realiza pînă la 1.01.1989. ● Sacalis Mircea — Aleșd (Bihor): Conform Legii 12/1971 și reglementărilor în vigoare nu aveți dreptul să participați la concurs, fiind economist stagiar. ● Chișu Stoian — Galați: Locurile de înhumare se concesionează pe 7 sau 25 ani, numai la decesul unei persoane. ● Iordache N. Gheorghe — Comănești (Bacău): La schimbarea gradelor de invaliditate din III în II, nu se adaugă vechimea cu 1/2 normă. Toată vechimea în muncă dobîndită după data pensionării de invaliditate se adaugă la înscririle la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă. ● Sas Mărioara — Bistrița: Depuneti cerere prin care solicitați transferul la I. Avicola Bistrița. În luna mai 1989, cînd lucrările se vor finaliza, veți afla data exactă de la care vi se va accepta transferul. ● Botog Ștefan — Galați: Încadrarea în grupele I și II de muncă pînă la 1.07.1977 se face de către unitate pe baza tabelelor anexate la Instrucțiunile nr. 1040/1967 și la Ordinele 59/1969 și 105/1976, în raport de meseriile funcțiilor de deținute și respectiv locurile de muncă unde s-a depus activitatea. De la 1.07.1977, încadrarea în grupe de muncă se face în conformitate cu Decretul 215/1977. ● Spiciale Anica — București: Prezentativă la serviciul personal al cooperativei „Chimica”, Calea Șerban Vodă 22-24. ● Sîsea Fănel — Brăila, Oprișan Domnica — Drobeta-Tr. Severin: O veste bună; pînă la sfîrșitul anului vi se va repartiza o locuință corespunzătoare. ● Mureșan Aurelia — Dej: Analizîndu-se cu atenție situația, s-a stabilit ca, pe măsura ivirii unui loc de muncă corespunzător în sectorul sanitar, fiul dv. să fie încadrat cu 1/2 normă. Vă dorim sănătate. ● Adrian Alexandru — Timișoara: În prezent s-a achitat cota parte de către proprietari, s-a făcut aprovizionarea cu materiale, astfel că lucrările începute în noiembrie vor elimina toate neajunsurile. ● Motronă Elena — Craiova: Soțul care se mută la călăraș soț este îndreptățit a-și schimba domiciliu la aceasta, fără altă aprobare, ca un efect al principiului general consacrat în legislația română conform căruia soții au domiciliul comun declarat (art. 7, Decretul 68/1976). ● Săulescu Cristian — București: Sarcina organizării și aplicării săptămîni de lucru reduce în raport cu condițiile concrete de desfășurare a activității revine ministerelor, conducerilor centralelor și întreprinderilor care, împreună cu colectivele de oameni ai muncii, trebuie să asigure creșterea suplimentară a productivității muncii și realizarea integrală a planului.

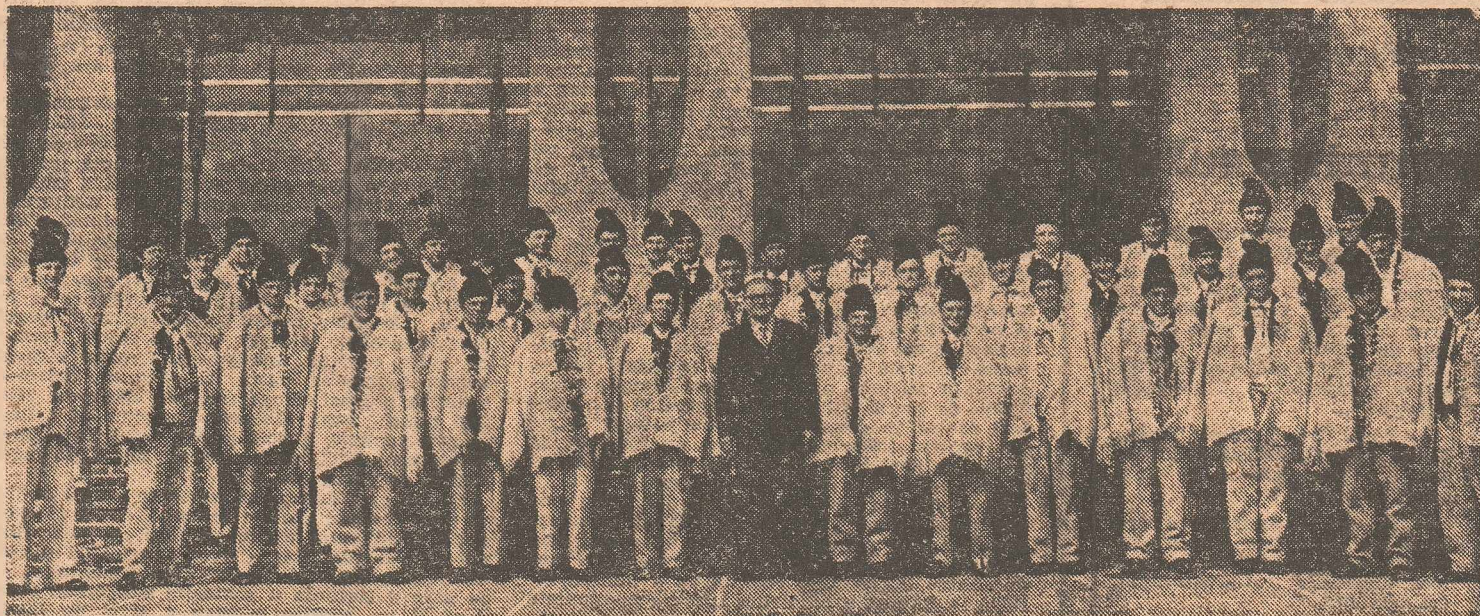
REGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Inimi pentru cîntarea patriei

Artistul — conștiință a epocii sale

POEM PENTRU PATRIE

„Cu tot ce simt, aparțin acestui pămînt“

Din cele mai vechi timpuri și pînă azi creatorul de artă care și-a respectat rostul, care și-a dublat menirea printr-o muncă trudnică, neslăbită, a dorit să reprezinte în creația sa trăsăturile cele mai caracteristice, distincte ale poporului din care face parte. Artistul plastic, alături de alți creatori, a fost nu numai martor fidel al marilor schimbări și înnoiri care au avut ori au loc în timpul și spațiul în care a trăit, ci a fost și este implicat cu toată ființa sa în acel timp și în acel spațiu anume. Nu întîmplător am propus o unitate a timpului trecut și prezent, a tot ce este bun și valoros, intrucît în istorie n-au intrat la loc de cinste decît oamenii și popoarele creatoare și păstrătoare de cultură. Iar cîtă vreme cultura este „rodul și floarea civilizației“, trebuie găsite toate formele noi de creație și manifestare, de investigație și afirmare a potențialului creator, intelectual și moral al omului.

Izvorul artei valoroase, care își trage adînc rădăcinile din trecut, se regăsește, sintetic vorbind, în această realitate vie, în această existență tumultuoasă. Îmi place de asemenea să cred că sînt unul dintre acei tineri pictori care au făcut legămînt cu ei înșiși în primul rînd, apoi cu idealurile semenilor mei din Țara Oașului, de unde îmi trag obirziile și, nu în cele din urmă, desigur, cu suma tuturor faptelor puse în slujba binelui, frumosului, adevărului, cărora încerc să le însușesc cite-ceva din propria-mi viață, migăind intens compozițiile, trăind intens o idee și încercînd s-o exprim plastic, după puterile și posibilitățile mele.

Ca artist plastic nu fac altceva decît să exprim, prin mijloacele specifice picturii, iubirea față de pămîntul strămoșesc, legămîntul față de istoria lui nu o dată zbuciumată, față de marile schimbări contemporane vizibile azi la fiecare pas. În universul artei mele sînt prezente și acele teme și aspecte menite să ridice la o nouă calitate rostul, frumusețea și puterea artei. Areda realitatea în chip viu, trăitor, înseamnă, după opinia mea, a reflecta adevărata lumină omenească, neînstrăinată, autentică bucurie a vieții și a creației. Rostul nostru imuabil este și de a semăna încrederea, frumusețea, bucuria în sufletul oamenilor, a tuturor acelor pentru care existăm, creăm, muncim cu osîrdie. Dar mai avem rostul, așa cum minunat ne îndemna secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în recentele documente programatice, de a zugrăvi istoria poporului nostru, cu marile evenimente și personalități însuflețite de gîndul independenței și unității naționale, personalități marcante, care au finit trează și dinamizatoare ideea unitii Țărilor Române, idealul fărîmării unui stat unitar pe pămîntul vechii Dacii, pregătind astfel Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. În același timp, avem rostul de a zugrăvi realitatea de astăzi, în culori și forme vii și cit mai nuanțate, pe măsura marilor evenimente contemporane pe care le trăim. În acest fel înțeleg eu mobilizatoarele îndemnuri ale secretarului general al partidului nostru, printr-o pătrunzătoare analiză a trecutului nostru istoric, abordarea generoasă a prezentului bogat în fapte și împliniri, conturarea clară și vizionară a viitorului. Este un moment cit se poate de important, și pentru noi, artiști plastici, de stimulent în neobositul efort de a cunoaște și reda o realitate care ne exprimă. Îndemnul de a crea o artă nouă, pe măsura grandioaselor edificii pe care le înălțuiește întregul nostru popor, cere, într-adevăr, o artă care să se înnoiască nu doar pe sine, ci să participe și la crearea unor concepții noi despre lume și viață, să determine o primenire a principalelor idei și atitudini din perspectiva umanismului socialist.

Firește, cultura înseamnă și o deschidere spre progres, spre nou, spre bine, spre frumos. În acest sens este nevoie în permanență de cea „edificație a minții“, de care vorbea marele nostru Eminescu. Numai artistul adevărat poate spune oricînd și oriunde: „Cu tot ce simt, aparțin acestui pămînt“. Ca omagiu adus pămîntului românesc, eroilor lui, trebuie să facem astfel ca florile artei românești să devină cu-adevărat nepieritoare.

VASILE POP-NEGREȘTEANU

Marea Unire

Era-n noiembrie și ninge-a firese
La Alba Iulia soseau ȧranii
Ca să redea bătrinei Transilvanii
Destinul ei cel drept și românesc.

Era-n decembrie și ninge-a-n cetate
Cu litere și cîntece latine
Și se vedeau pe blindele coline
Românii adunați pentru dreptate.

Era-n decembrie și era ninsoare
Și noi treceam, sub mari zăperi, Carpații
Ca în Ardeal să ne unim cu frații
Și să zidim aici Unirea Mare I

DAN BOSOANCA

Eveniment literar

— Paul Anghel, în toamna lui 1977, la un veac de la proclamarea Independenței, ați lansat pe piață o carte dedicată evenimentului, „Scrisoare de la Rahova“, cu un subtitlu care a intrat în atenție: „Cartea a V-a din romanul „Zăpezile de-acum un veac“. (Deci anunțați un roman serial, cu apariția cărților nu în succesiunea lor, ci pe sărite — ceea ce, în timp, s-a și întîmplat!). Volumul, din cite ne amintim, a fost lansat nu la o librărie bucureșteană, ci la una din Rm. Vilcea. Dar lansarea, a fost prestigioasă prefațată de o serisoare către cititori a lui C. Noica, pe care am avut onoarea s-o citim. Filosoful sa-

„Zăpezile de-acum un veac“ la ultimul volum

luta cu entuziasm competiția în care vă angajaserăți și presupunea, cu optimism, că veți termina lucrarea în doi-trei ani. Au trecut de atunci...

— Acuși-acuși vor fi 12 ani de cînd am început să scriu la ciclul „Zăpezilor“. Și, iată, acuși-acuși va intra în librărie cel de-al X-lea volum, „Teșirea la mare“, care încheie ciclul și care în prezent e sub tipar.

— O aventură epică fără precedent la noi, dacă ne-am referi fie și numai la dimensiuni! Să socotim paginile tipărite: sînt peste 4.000. Cu ultimul volum, probabil vreo 4.500!

— Exact.

— Cîte sute de mii de cuvîn-

În dimineața zilei de 1 Decembrie 1918, oamenii satelor din vatra Chioarului, cu mie cu mare, tineri și bătrîni, au coborît spre Șomcuta Mare pentru a afla cu un ceas mai devreme conținutul telegramelor de la Alba Iulia. Pînă la sosirea marii bucurii, învățătorul Ștefan Pop a vorbit mulțimii despre contribuția lui Vasile Lucaciu în desfășurarea pregătirilor pentru Unire. La anunțarea așteptatei vești, avea să mărturisească Andrei Grobei, martor ocular care pe atunci avea 18

70 de ani de activitate culturală și educativă a Corului bărbătesc din Finteușu Mare

ani, un entuziasm de nedescris a cuprins întreaga adunare, uralele nu mai conțineau, bucuria s-a văzut în miile de ochi înlăcrimați, cunoscuți și necunoscuți se îmbrățișau ca frații, toți palpitînd sub impulsul acelorasi emoții și simțămînte așteptate de veacuri. Atunci a răsănit cu adevărat liber „Deșteaptă-te române!“ și tot atunci s-a cîntat „Pe-al nostru steag e scris unire“, alături de alte vechi cîntece patriotice, pregătite cu grijă și devoțiune spre a cinsti marea a celui moment de răsruce din istoria poporului român. Tonul îl dăduse un grup de bătrîni tineri din Finteușu Mare, reușiți într-un cor prin gestul inspirat al unor luminați învățători — Valer Dragoș, Gavril Bogdan și Nistor Dragoș. Așa se năște, în acel 1 Decembrie 1918, o veritabilă instituție de cultură și educație patriotică, al cărei prestigiu avea să crească neîncreștat peste ani: corul bărbătesc din Finteușu Mare. „Corul din Finteușu nu este un cor cu statut, scria directorul său, profesorul Valentin Băntăn, într-o carte despre „Arta corală în Maramureș“, el s-a născut din dorința de a cinsti prin cîntec încheierea unei epoci de suferințe milenare și a glorifica răsăritul altei epoci. Corul din Finteușu este un produs al libertății de spirit. Forța mesajului din cîntecul său izvorăște tocmai din trăinicia nealterată a

(Continuare în pag. 15)

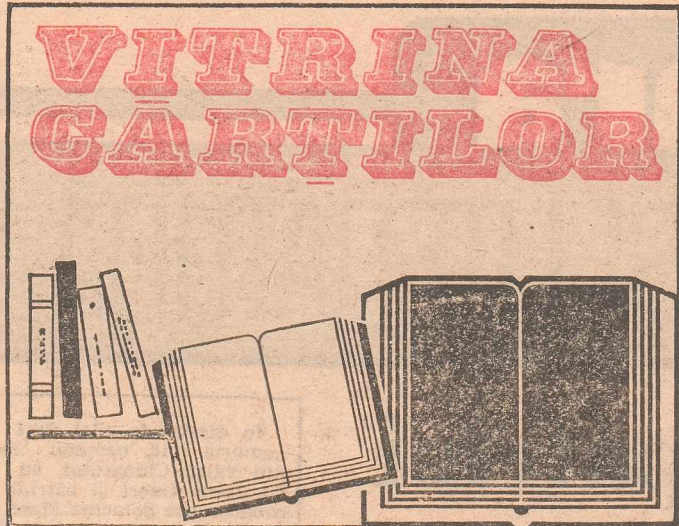
OCTAVIAN ȘTIREANU

te! Nădăjduiați că veți duce la capăt acest proiect? Credeți că veți trăi clipa cînd veți scrie cuvîntul „sfîrșit“? Mulți n-au crezut.

— Nicl eu. N-aveam nici un motiv să cred că voi ajunge la țărîm. Chestie de sănătate precară... Or, romanul, se știe, solicită în genere rezistență fizică. În cazul meu, se cerea însă și o rezistență de un tip aparte — dacă vreți, metafizică: rezistența la presiunea aproape abisală a materiei. Trebuia, mai întîi de toate, să știu ce-a fost în epocă. Aceasta a însemnat o aventură submersibilă în oceanul documentelor. Ce m-aș fi făcut dacă zeci de oameni și de instituții nu m-ar fi ajutat! Asta, pe de o parte. Pe de alta, era vorba și despre un ocean de trăiri, pe care cel ce pătrunde într-o altă epocă trebuie să-l înfrunte. Atîtea sute de destine despre care nu știi nimic, atîtea persoane sau personalități în secretele cărora trebuie să pătrunzi, dar care, de la un punct încolo, ți se refuză! Atîtea evenimente, cu culisele lor, cu fața lor nevăzută, cu enigma lor, pe care tre-

(Continuare în pag. 15)

ILIE PURCARU

Convorbiri fără adiționale

Fiecare carte are universul ei

— Stimate Vasile Olac, la sfârșitul lunii octombrie ai deschis, la Galeria „Arta” din Bacău, o excelentă expoziție de grafică de carte, desen și pastel. De ce ai ales simezele băcăuane pentru prima dumneavoastră ieșire în public de unul singur?

— Pentru că, anul trecut, în Tabăra de creație plastică de la Tescani, pictorul Ilie Boca, președintele Filialei UAP, mi-a făcut o invitație în acest sens, reînnoită cu prilejul expoziției de promoție, deschisă în același spațiu. Cum sala mi-a plăcut, iar ideea se născuse...

— V-ați găsit Bacăul! Cum se face, totuși, că ati amintit atât vernisarea întâii expoziții personale?

— După cum ați observat, ponderea o deține ilustrația de carte. Or, tipărire și ilustrație sunt două probleme foarte complicate. Elaborarea, mai ales, durează cel mai mult. Îți trebuie, mai întâi, o documentare foarte serioasă și abia apoi te gândești cum să faci punerea în spațiu și timp a întâmplărilor, cum să găsești starea, așa încât să nu împietzești aspectele legate de ambient, costume etc. Pentru a ilustra o carte, lucrez în general cam un an. „Peripețiile Alisei...”, de exemplu, am reluat-o de trei ori, de fiecare dată crezând că am găsit tonul cel mai potrivit, dar constatând, în primele două cazuri, că altceva îmi doream.

— Afinitățile dumneavoastră au ca țintă îndeosebi basmul cult. Cum vă alegeți subiectele și ce ati oferit până acum cititorilor?

— Abordez orice fel de subiect, fără nici un fel de prejudecată, deoarece privesc fiecare carte prin universul ei și nu-mi

limitez, deci, spațiul de gândire. Editorial am debutat în '79, ilustrând „Fabule românești”, în limba germană, pentru Editura Kriterion. Au urmat apoi alte vreo opt cărți, între care „Mingea de soare”, „Scufița roșie”, „Muzicantii din Bremen”, „Dumbrava minunată”, „Ciubotălele ogarului”...

— Frații Grimm, Mark Twain, Lewis Carroll, Mihail Sadoveanu... Ce alte universuri mai aveți în atenție?

— În scurtă vreme urmează să apară „Povestea Gîstei”, iar pentru anul viitor am în proiect ilustrarea „Luceafărului” eminescian.

— Ilustrațiile dumneavoastră sînt nu numai superbe, ci și irepetabile. Care credeți că sînt cei mai buni ilustratori de carte de la noi?

— Ilustratori de primă mărime au rămas foarte puțini. Ilustratori, de altfel, e puțin spus. Eu prefer noțiunea de grafician de carte, pentru că imaginează cartea în toată complexitatea ei, de la zăd, paginatie și până la concordanța cu subiectul. O parte din tineri ar avea plăcerea să lucreze, însă nu sînt stimulați îndeajuns de către editurile care ar avea și datoria și interesul s-o facă. Am participat, de pildă, la expoziții internaționale de carte. Originalele noastre stăteau alături de oricare altele, ba chiar erau superioare unora. Materializarea lor, în schimb, era cu mult sub alte realizări. Or, este știut, cititorul nu vede originalele decât în cazuri ferice.

— Cel de la Bacău este unul. Felicitări!

CORNEL GALBEN ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Arta de a rata un roman

Trebuie să mărturisesc de la început că am ezitat multă vreme până să mă decid să scriu despre „romanul” lui Livius Ciocărlie *Clopotul scufundat* (Ed. Cartea Românească, 1988). Amînarea mea a avut temeiuri diferite. În primul rînd m-am suspectat de intoleranță față de anumite structuri și enunțuri românești de genul celor cultivate de scriitorul timișorean. În al doilea rînd mi-am spus că Livius Ciocărlie are o lungă experiență în critica literară și faptul acesta l-ar împiedica să scrie o carte care nu este un roman, oricît de larg ar fi forța integratoare a acestui concept.

În cele din urmă m-am gîndit că de vreme ce citiva critici foarte stimabili au scris despre această carte într-o stare de extaz, gestul lor public nu putea fi un simplu semn de complăzență.

Și totuși, chiar dacă „neînțelegerea” mea nu reprezintă o „etapă a înțelegerii” autorului prin nici o formă de consens estetic, mi-am spus ceea ce scriitorul afirmă în penultima pagină a cărții: „Indiferența mai gravă decît lășitate”. Așadar, un alt punct de vedere față de *Clopotul scufundat* pe care autorul nu are nici un temei să-l numească roman. Este adevărat că aforismele dezvoltate de Livius Ciocărlie mai ales în ultima parte a cărții sale pot să-l apere și să-l justifice față de orice reproșuri de această natură: „sînt Estragon — vorbesc ca să umplu vremea și în jurul meu, din lucrarea mea nu se construiește nimic”. Sau „Pe lingă autocunoaștere, arta modernă a însemnat și percepție a haosului”. Ultimele rînduri ale acestei opere eteroclitice, atrăgătoare și plicticoasă, informă și ordonată în partituri scurte, frivole și austeră, plină de locuri comune și reflecții de mare rafinament, reprezintă o punere mai exactă în ecuație literară a acestor „texte noi pentru nimic”: „E cartea unei naturi și, parțial, a unei incertitudini (în termenii istoriei literare, e o carte naturalist-modernă)”. Se cuvine să observăm că în felul său mai ponderat, Livius Ciocărlie a răspuns întotdeauna la apelul modernității, chiar și atunci cînd unii critici își iau adio de la el. Înțelegem modernitatea operei sale recente ca o punere directă în lumină a tehnicilor literare manipulate în aceste texte. Pe alt plan, modernitatea se vede prin literatura de confesiune, prin locul mare acordat de autor paginilor autobiografice. Fără îndoială că în același spirit este configurată și realitatea ca o ficțiune, ca o suită de fenomene ce se fac și se desfac.

Clopotul scufundat este o carte ce se situează între starea de umilință și un orgoliu imens, slab deghizat. Numai starea de orgoliu poate să-l incite pe un scriitor să facă publice tot felul de banalități biografice, care au doar o valoare personală. În același timp, numai starea de umilință face loc celui spirit critic, capabil de permanente interogații și dubii asupra valorii acestei cărți care, chipurile, ca și la M. Blanchot, cere o altă carte, scrisă dintr-o perspectivă mai generală.

De fapt, *Clopotul scufundat* este un compendiu de scriituri, experimentate de mai mulți scriitori în perioade diferite. Vrem o relatare în stilul noului roman francez, rețeta este asimilată, dar nu declarată în maniera în care a făcut-o Ernesto Sabato: „De pe terasa mare coborîm în curte, urcăm din curte pe terasa, ne ducem în pod, ieșim să vorbim cu vecinii, curățim pantofii de noroi, aruncăm boabe la găini, le dăm mîncare și apă cînilor, stăm vara cître seară, cinăm. De sus, de sub streșină, pe muchia zidului, un bec cu glob galben luminează terasa. În pod se urcă pe o scară de lemn, abruptă. Pe trepte sînt pantofi vechi pentru grădină, o lampă cu petrol și o perie lungă, pentru tavane.”

Ei bine, exercițiile acestea de realism în spiritul adevărului, nu al verosimilului, se întind

pe mai multe pagini care, pentru cititorul din „exterior” sînt doar enorm de plicticoase.

Fragmente de jurnal, memorii, notații simple de amintiri din copilărie, textele de acest gen nu capătă elocvență decît pentru autor și cititorii din cercul familiei. Relatarea voit austeră este încălzită afectiv doar de cei ce participă la ea. Pentru cititorul străin, ea nu este nici literatură (ficțiune), nici document. Ea nu-i spune nimic. Suspectîndu-se că scrie prea „frivol”, autorul notează geografia unor străzi ca într-un proces verbal. „Pe strada Popovici, la stînga, pînă la capăt, peste strada Goliat, peste calea ferată, pe cîmp. Pe strada Popovici, la stînga, la dreapta pe Goliat, peste strada Mihale, pe strada Buturești, de-a curmezîșul, peste strada Vasile Lucaci, paralel cu calea ferată, peste barieră, peste linii, pe alea Demetriade, sub castani, prin dreptul gării Fabric, pe podul peste linii, pe alea Octavian Goga, la spital. Pe strada Popovici...” „Pe strada Popovici ce s-a întimplat? S-a asfaltat...”

Sînt oare necesare pentru un scriitor mari virtuți artistice pentru a compune un asemenea text. Cred că nu. Este necesar foarte mult curaj și orgoliu. Aici starea de umilință nu mai funcționează. Dar cursa aventuroasă a căutării limitelor scriiturii prin introducerea neliterarului în literatură (ca în viață?) continuă. Dacă Beckett a dat în una din cărțile sale rețete de medicamente, de ce ar ezita Livius Ciocărlie să ne dea și el rețete de prăjituri sau liste de feluri de mîncare, pregătite pe vremuri în familie. „Ce gătea mama? Piine cu mac, gogoși presate, domino, alcazar, tort de fasole, cornuri de Paris, covrigi minăstirești, rusișe elegante, bezele spumoase, pastă de gogoși, marmorschnitte, ghiveci călugăresc, feli Mariaora, Mig-non punch, tortă Malacov, paștită de brînză, găluște romane, gogoși pirogi, tortă Torontaler, Vargabetes pogăcele pîperate, salată de mere, paștită de găină etc. etc.”

Pentru cine dorește să cunoască modul de trai al unor oameni dintr-o anumită epocă și categorii sociale, un asemenea text nu este lipsit de semnificație. Dar a numi „raciniană pagina de bucate, datorită omogenității limbajului, mi se pare a formula o pretenție exagerată, chiar dacă și un scriitor german a scris un întreg roman despre istoria societății văzută prin consumul anumitor alimente. Cînd, vorba autorului, stilul devine „rinjit”, umorul se scurge prin expresii de bucătărie („făină cit cuprinde”, „lapte cit cere”). De altfel, savoare unor cuvinte realizată prin asociații lexice deosebite, prin efectul semantic, nu lipsește din această carte. „Marghiloman e parcă, cafea, om politic și un șir de patru volume pe care tata le-a citit de mai multe ori.” În jurul cuvintului *pom* se fac asociații semantice de dicționar. Tuberculoza și cancerul suscită comentarii asemănătoare, dar cu o extensie mai mare în „interior”.

Și dacă tot Beckett a făcut portretul unui personaj prin detalii de chestionar de pașaport, Livius Ciocărlie și-a „fotografiat” unele personaje prin amintiri selective, conservate în memorie. „R. Judith. Păr roșu, nas lung, ascuțit, pistrii numeroase și o vesnică stupoare în priviri.” „Alex. Viața cu două versante, unul accidentat, unul lin. O primă soție, frumoasă, fină, căsătoria se încheie tragic, nu știu din ce motiv. De a doua se desparte după ce au, un copil...” „Toți ar fi putut să fie, poate a și fost important.” „Tibiche, roșu, îmbufnat, serviabil. Zis și Keu” etc. etc.

Livius Ciocărlie se întreabă adeseori dacă un scriitor știe cînd face literatură sau nu știe. Întrebarea rămîne deschisă și pentru el, deși în *Clopotul scufundat* sînt suficiente pagini ce pot acredita un prozator posibil, dar nu un romanțier. Romanul este ratat, se pare, în mod voluntar. Cartea însă rămîne ca un derutant proiect intelectual, ca un joc straniu cu moartea literaturii, împinsă în alte fruntării.

• Cartea de istorie • Cartea de reportaj • Cartea de știință • Cartea de filozofie

Știință și popularizare

Se află la modă (și ce altceva reprezintă, în fond, moda dacă nu un fel de „puls” al gustului public într-un anumit moment?), îndeosebi în alte țări, cărțile de popularizare a marilor probleme ale științei și cercetării din domeniile cele mai diferite ale cunoașterii umane. Poate că obosit de problemele grave și complexe ale existenței într-un veac alert și nervos, omul simte nevoia să se întoarcă spre natură, spre tainele, farmecul și misterele ei, încă insuficient detaliate. Așa se face că, pe de altă parte, unele seriale de televiziune — ecranizări după lucrări ori scenarii ale unor mari cercetători ori exploratori, au făcut și continuă să facă o explicabilă și frumoasă carieră (mă gîndesc la peliculele realizate după Carl Sagan sau Jacques Cousteau). Nici la noi n-au lipsit și, de cele mai multe ori, ele

s-au bucurat de o bună primire din partea publicului, cunoscînd tiraje care s-au epuizat într-un timp demn de invidiat chiar și de către autorii de romane polițiste. Este și cazul cărții lui Tudor Oprea (Bois, Editura „Albatros”, 1988), ajunsă la al treilea volum, în care autorul — un cunoscut și apreciat comentator al problemelor lumii vii în general — realizează o sinteză a informațiilor ce se dețin la această dată despre univers, pe de o parte, și despre lumea vegetală și animală pe de alta, informații din care nu lipsesc curiozitățile ori datele mai puțin (și mai ales de către puținii) știute. Desigur, o asemenea lucrare pune, înainte de toate, problema originalității, a modului în care aduce (sau nu) ceva nou, inaccesibil pînă acum publicului larg. Tudor Oprea nu revendică originalitatea și primatul informației. Dimpotrivă, citind cercetările și descoperirile unor savanți, autorul reține exact ceea ce poate (și trebuie!) să intereseze cititorul obișnuit, adesea prea grăbit ca să se poată apleca mai în amănunt asupra unuia sau altuia dintre aspectele vieții investigate din

diverse unghiuri de către biologi, geografi, sociologi etc.

Tripticul realizat cu acest volum de către Tudor Oprea (I. Cele mai pasionante probleme ale lumii vii; II : Dinamica lumii vii; III : Conexiunile lumii vii) oferă, credem, o sinteză ingenioasă și în genere bine gîndită și organizată (avem în vedere materialul uriaș în fața căruia a fost pus autorul), aptă să suscite interesul unei foarte largi categorii de cititori, de toate vîrstele și de toate profesiile. Dublată de un remarcabil rafinament și de ceea ce am putea numi o știință a întuirii esențialului și a „anecdoticului” de către autor și realizată într-o manieră alertă, captivantă pe alocuri, cartea invită la reflecție, la conexiuni și raționamente și dîncolo de conținutul propriu-zis la informația pe care o cuprinde.

Putem conchide că avem în Tudor Oprea un popularizator al problemelor științei în sensul cel mai serios și mai profund al termenului. Ceea ce reprezintă, desigur, un adevăr care impune stimă și prețuire.

FLORENTIN POPESCU ■

Maestrul și iedera

Renumitul sociolog român Achim Mihai, cadru didactic la Universitatea clujeană, se dedică de un număr de ani decelării unor aspecte controversate ale momentului spiritual postbelic. Fie și prin tematica abordată lucrarea de față *Maestrul și iedera*, apărută la Editura Dacia, trebuie legată de precedentă (*Meandrele Adevărului*) ele manifestînd apetența autorului pentru analizarea unor „cazuri”, cum ar fi cazul Blaga, dar și D.D. Roșca, proeminenta personalitate clujeană, dar și Constantin Noica, aflat aici în postura (metaforică) de Maestru de care se agată (ori încearcă să se desprindă) „iedera” discipolilor. Autorul domină o factologie diversă, înlătură ipotezele neviabile, propune alte ipoteze tot atît de controversate ori își exprimă neîncrederea față de ipotezele tocmai avansate, folosește, cu alte cuvinte, strategii diverse pentru aflarea adevărului în problemele spinoase abordate, ori măcar își propune să „provoace” aflarea adevărului, singura chemare pentru un cer-

cetător care se respectă și care-și respectă cititorii.

Spre pildă, relativ la cunoscutul episod al destituirii lui Lucian Blaga din învățămîntul universitar, A. Mihai evocă atmosfera Clujului postbelic, mai exact, atmosfera universitară, înlăturînd ipoteza neaderării lui Blaga la noul ev revoluționar, ca fiind simplificatoare și nejustă, repunîndu-l în drepturi față de posteritatea sa critică pe marele poet și filozof. Implicit, autorul demonstrează că radieră lui Blaga de pe lista universitarilor clujeni, după reforma învățămîntului, a fost un act generat în exclusivitate de rivalități pasagere, de cancanuri locale și nu un act de „utilitate publică” reclamat de o așa-zisă neadequare la nou a lui Blaga. Este o surpriză plăcută să constată, la lectura acestei instructive și incitante cărți, că L. Blaga s-a integrat dintr-un început fluxului înnoitor, revigorator care a animat Universitatea clujeană după Eliberare.

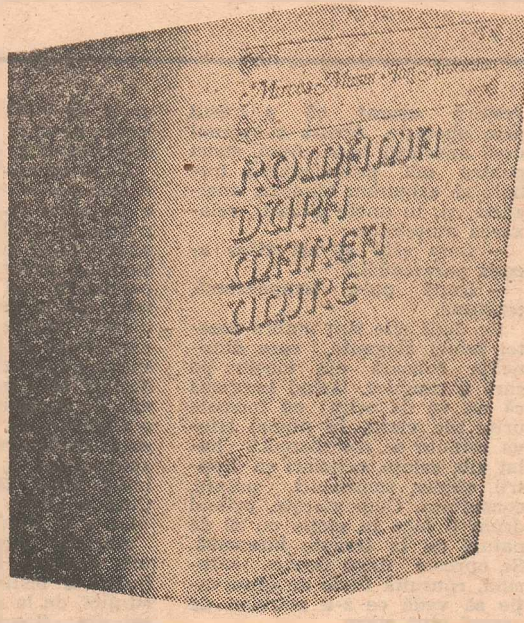
Nu mai puțin incitante sînt paginile dedicate „Maestrului de la Păltinș”, C. Noica, în relație cu emulii săi întru gîndire filosoficească. În citeva succințe eseuri (v. *Maestrul și iedera*,

SEMNAL

Două contribuții de excepție la cunoașterea istoriei patriei

● Editura Militară a făcut să apară, în aceste zile de sărbătoare când s-au aniversat șapte decenii de la Marea Unire, volumul al cincilea din **Istoria militară a poporului român**. Impunătorul tom prezintă „evoluția fenomenului militar românesc în primele patru decenii care au urmat războiului independent, epoca unor importante prefaceri în viața societății românești, a căror esență a reprezentat-o mobilizarea tuturor energiilor națiunii pentru desăvârșirea unității statale. (...) În partea finală a volumului își găsește locul cuvenit actul de voință al neamului românesc, semnat la 1 Decembrie 1918, corolarul strălucit al luptelor duse secole de-a rândul de poporul nostru pentru unitate națională: unirea Transilvaniei cu patria-mamă.”

● O altă lucrare dedicată evenimentului de la 1 Decembrie este **România după Marea Unire**. Autori, Mircea Mușat și Ion Ardeleanu. Volumul, publicat de Editura Științifică și Enciclopedică, reprezintă partea a II-a din volumul al doilea, referitoare la perioada noiembrie 1933 — septembrie 1940. Din Cuvântul înainte al autorilor: „Și de această dată ne-am condus după cele două principii fundamentale stabilite în orientarea istoriografiei românești de către secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume: „redarea istoriei unice și unitare a poporului român și reflectarea istoriei așa cum a fost în întreaga ei complexitate, pornind de la analiza științifică a realității economice și sociale, „înfățișând faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoile politice de moment, nu după criteriile de conjunctură”, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului istoric.”

● În condiții grafice cu adevărat sărbătorești, a apărut recent, la Editura „Univers”, volumul **Rădăcina de foc**, de Grigore Vieru. Cunoscutul poet a fost antologat, în vederea acestei ediții, de către Arcadie Donos. Prefața semnată de Ioan Alexandru și postfața

lui Victor Crăciun întregesc cele peste 350 de pagini ale cărții, înnobite, de altfel, și prin ilustrațiile lui Sabin Bălașa. **Fiindcă iubesc** este un amplu ciclu de poeme, în care notele fundamentale ale poeziei lui Grigore Vieru răsună limpede și rezonază prelung. O poezie a sincerității sensibile, cu moliciuni nostalgice, hrănită și susținută de tabla de leji a unei apartenențe fără echivoc: mama, pământul natal, limba străbunilor și din nou mama, această zeitate tutelară. O a doua secțiune, de **Confesiuni**, alătură pagini autobiografice și fragmente de interviu, care pun în valoare tipul de sensibilitate caracteristic, într-un fel, chiar cheia personalității lirice a poetului. Cităm, pentru prospețimea recitării vechiului mit, **Mică baladă**: „Pe mine / mă

lubeau toate femeile. / Mă simteam puternic și singur. / Ca Mășterul Manole / am culez / să ridic o construcție / care să dăinuie veșnic. / Am început lucrul / și le-am chemat la mine / pe toate: / pe Maria, pe Ana, / pe Alexandra, pe Ioana... / Care va ajunge întâi, / pe-aceea-n perete o voi zidi. / Dar din toate femeile / a venit una singură: / Mama. / — Tu nu m-ai strigat, / fiule ?”

● Șapte eseuri (dintre care primul cu funcție de „Cuvânt înainte”) compunând schița unui „tablou de civilizație” „pe care eventuale eforturi o vor reuși și completa, ori, pur și simplu, o vor anula, substituindu-i un tablou mai veridic” alcătuiesc volumul **Serie și oralitate în cultura antică**, de Andrei Corbea (Editura „Cartea Românească”). „Subiectul” lor (în accepția pe care Andrei Corbea o dă cuvântului în eseu de deschidere) se constituie din încerca-

rea de a răspunde cititorului întrebări: „Care va fi fost atitudinea celor vechi față de cuvânt scris și cel rostit? Era ea mult diferită de a noastră sau,

dimpotrivă, se asemena cu ea măcar în datele sale esențiale? Și dacă a fost diferită, la ce se referea această diferență? Ce loc, apoi, ocupa atare atitudine în contextul general al unor dintre culturile antice? Și, în sfârșit, se poate încerca o înțelegere a specificului acestor culturi și din perspectiva problemei cărții ?”

● Iată și un neașteptat pandant la preocupările prezente în

cartea lui Andrei Corbea, de această dată sub titlul **Între scriere și oralitate**. Cartea Cătălinei Velculescu a apărut la Editura Minerva, în colecția „Confluente”. Aici, argumentele sunt găsite în spațiul începuturilor literaturii noastre. Studiile reprezintă deopotrivă analize de finețe și valorizări pertinente. Un sumar incitant, care se ocupă de primii croniciari (istoriografie) de primele texte beletristice, de literatura de călătorie (Intelctuali străini despre țările române) și o frumoasă acodă între N. Filimon și Oprea Procopie din Săliște (Doi contemporani).

● Cap limpede ● Cap limpede ●

● **Viața Politehnicii**, revistă a studenților politehnicieni din Iași, este din ce în ce mai interesantă cu fiecare număr. Reținem din sumarul ultimei apariții: „Tineretea e o meserie foarte grea” (convorbire cu profesorul universitar Cezar Buda, realizată de Mihai Laza). ● „Politehnistul și furlucionul” sau „Tot moldoveanul știe oleacă de franțuzească” este, de fapt, o excelentă anchetă de opinii organizată de Cristian Chiriac. Din context transpare necesitatea însușirii temeinice de către studenți a unei limbi de circulație internațională, cu-atât mai mult cu cit viitorii ingineri politehniști vor fi puși față-n față cu texte de specialitate scrise în limbile engleză, franceză, germană, rusă. ● Reține de asemenea atenția „Monitorul V. P.” — o ediție specială a revistei studen-

tești ieșene, realizată la sediul Televiziunii Române (paginile sunt semnate de Vali Știrbu și Horia Cazan). ● Se glosează pertinent pe marginea bicentenarului nașterii lui Gheorghe Asachi, întemeietorul învățămîntului superior românesc, sub inspiratul titlu: „La altarul de lumină, adunat-al un popor”. ● În nr. 47 din 26 noiembrie a.c., **Suplimentul literar-artistic al „Scintilei tineretului”** încheie publicarea fragmentelor din cea mai recentă carte a lui Borges și despre Borges (traducere de Mihaela Simion Constantinescu). În orice caz, cel mai nimerit ar fi — așa cum sîntem incunoscințați altminteri — ca serialul din SLAST să fie găzduit între copertile unei cărți, așa cum s-a întâmplat cu conferințele marelui scriitor argentinian, care au fost reunite în volumul „Cărțile și noap-

tea”, apărut la Editura Junimea. Sîntem anunțați că începînd cu numărul imediat următor, va continua un nou serial, de data asta este vorba despre publicarea romanului „Dragoste în vreme de ciumă” de Gabriel Garcia Marquez. ● Una din rubricile fixe ale revistei „Luceafărul” este și aceea intitulată „Revista străină”. Rubrica este atent documentată, bine scrisă și, cu osebire, în fiecare număr vine cu un plus de informații eclatante de pe mapamond din lumea scriitorilor, regizorilor, actorilor, muzicienilor etc. ● Despre „Cărțile Unirii” — semnează Artur Silvestri, Alexandru Ruja și Valentin Uban... — „ivate de la sine, ca un lanț de munți ce nu se știe cînd se înălțară, Cărțile, Unirii există”, scrie cu îndreptățire cronicarul de la „Luceafărul”.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Destinul Păltinișului. Mathesis și sociologia, Unitatea în „aice-vea” s.a.) se conturează dimensiunile marelui filosof dispărut, după cum din altele (v. D.D. Roșca între Socrate și Bărnuțiu, **Existența tragică**) se configurează dimensiunile, nu doar filosofice ci și (mai ales) morale ale unui mare savant.

ALEXANDRU PINTESCU ■

Cunoașterea de sine

Ultima carte semnată de conf. univ. dr. Septimiu Chelcea (**Lungul drum spre tine însuți**, Editura Militară, 1988) se oferă cititorului ca un util ghid de orientare psihologică, instrument ajutător în efortul nostru de a ne regăsi, de a ne cunoaște mai bine și mai eficient pe noi și pe ceilalți. Autor bine cunoscut al unor cărți de metodologie și teoria cercetării sociale, coordonator de lucrări, coautor (împreună cu Adina Chelcea) al unor volume pe tema vieții psihice, S. Chelcea abordează de astă dată o varietate de probleme psihologice,

aparent disparate, însă, de fapt centrate pe ideea autocunoașterii.

După cîteva repere în problematica umanizării prin cultură (idei preluate din capitolul său despre cultură și civilizație din volumul „Comportament și civilizație” coordonat de Adrian Neculau, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987), cu un popas în teritoriul sociobiologiei, S. Chelcea prezintă diferite fațete ale comportamentului uman, definit ca modul de a reacționa și modifica mediul nostru de viață în concordanță cu nevoile, trebuințele și idealurile omului. „Nu numai mediul îl provoacă pe om dar și omul provoacă schimbări ale mediului. Așadar, reacție + proacție = comportament uman” (p. 42-43). Comportamentul uman se manifestă prin acțiuni, interese, aspirații, trebuințe, opțiuni, deci printr-un complex de dimensiuni care fac din om o ființă atît de greu descifrabilă.

Autorul concretizează ideile sale despre comportament prin cîteva elemente psihosociale. Unul dintre acestea îl reprezintă capacitatea de însușire și prelucrare a informației. Car-

tea urmărește să releve o problemă rar cercetată la noi: psihologia zvonurilor. Pe bună dreptate autorul susține importanța cunoașterii lor în contribuția la creșterea eficienței acțiunii sociale prin eliminarea informațiilor false, factor destabilizator al unei comunități umane, cu consecințe dintre cele mai diverse asupra bunului mers al obștei.

Comportamentul uman este analizat în contextul situațiilor limită (catastrofe naturale — cutremure, inundații), al violenței, reliefîndu-se efectele de decurg din asemenea situații excepționale, concretizate în conceptul de „nevroză traumatică”, aceea stare nevrotică de anxietate și obsesia ideii de repetare a catastrofei. Trăim după un eveniment natural, cum este cutremurul de pildă, coșmarul repetării lui.

O altă expresie a comportamentului uman este comportamentul prosocial „orientat spre susținerea, conservarea și promovarea valorilor sociale dominante, înalt umaniste” (p. 71). Spiritul de întruajutorare este intrinsec ființei umane dar el se manifestă în anumite condiții și prin urmare „cu cit be-

neficiul este mai mare cu atît ajutorul este mai probabil, cu cit costul este mai mare cu atît intrajuutorarea este mai îndoielnică”. De aceea „Trebuie să învățăm cum să declanșăm generozitatea, sprijinul oamenilor, chiar în situații cotidiene”. (p. 75) În concluzie „nimeni nu te ajută dacă nu te ajută singur” spune aforistic psihologul.

O altă caracteristică a individului contemporan este cea de „om organizațional” iar de aici decurge comportamentul organizațional. Ne raportăm la lume și la noi, și în funcție de integrarea noastră în cadre organizaționale, de participare la activitatea instituțiilor. Un profil psiho-moral al contemporanilor noștri este schițat de autor pe baza concluziilor unor cercetări proprii și ale altor cercetători, punîndu-se în evidență, nu întotdeauna suficient de argumentat, sistemul de valori ale unor grupuri sociale. Analiza ar fi căpătat în suplețe dacă rezultatele cercetărilor sale ar fi fost comparate cu cele ale cercetărilor similare realizate pe grupuri mult mai mari de tineri pe care autorul fără nici o justificare le ocotește, ca de altfel și literatura

sociologică și psihosociologică românească despre tineret (de pildă, deși există o lucrare autohtonă care analizează amplu problematica subculturii, S. Chelcea, foarte riguros cu alte referințe bibliografice, nu o pomeneste în nici un fel atunci cînd abordează subcultura, (p. 14-15), probabil o scăpare, posibilă în manevrarea unui bogat material bibliografic !).

În fine, autorul trasează cîteva linii asupra comportamentului creativ, subliniînd că „A fi creativ constituie un drept fundamental al omului și o datorie socială imprescriptibilă” (p. 142). În ultima parte intitulată „Confluente” S. Chelcea se ocupă de unele superstiții și prejudecăți analizate din perspectiva psihosociologicului. Și deoarece lucrarea este o invitație directă la autocunoaștere, i se prezintă cititorului cîteva gânduri personale despre om și lume, urmate de un număr de teste psihomatematice invitîndu-l astfel să se apropie cu înțelegere și înțelepciune de lumea sa proprie și de universul social și uman în care există.

CONSTANTIN SCHIFIRNEI ■

Pentru ca viața să învingă, întotdeauna e nevoie de

OMENIE

— Li judec și pe alții după mine. Mă văd pregătită pentru operație și simt cind se apropie medicul, anestezistul și chirurgul, care-mi spun: „Nu vă temeți! Totul va fi bine!” Tremur toată, cu speranța întreagă că așa va fi, cum spun ei. Mă las, în gind, pe mîna lor, dar mă „trezesc” imediat din sfera imaginărilor. Unii trăiesc cu adevărat, pe viu, ceea ce eu doar îmi închipui. De cind sint reporter vreau să scriu despre rolul covirșitor al anestezistului și mereu am așteptat pentru că chirurgul acaparează dramatic momentul, pentru că un profesor sau altul cu personalitatea și farmecul lor mă atrag. Nici nu putem concepe azi o operație fără anestezie și n-a trecut nici un secol de cind una din primele forme de adormire a fost încercată pe o fetiță de 14 ani.

Aurelia Arseni, medic primar, șeful secției Anestezie și terapie intensivă, directorul adjunct medical al Spitalului „Dr. Gheorghe Marinescu”, mă ascultă cu răbdare și nu-i vine să creadă. Mă interesează anestezistul? Blondă, distinsă, cu un zimbet care induce somnul anestezic și-l readuce în lumea noastră pe operat, este un fel de zîna înțeleaptă a tuturor celor care, cu sau fără speranță, se așază pe masa care-mi dă frisoane. În drum către camera în care se ține zilnicul raport de gardă îmi arată o binevenită cugetare: „Chirurgul bun își merită anestezistul bun, cel mediu are neapărată nevoie de un anestezist priceput”. Zîmbim și mă prefac că n-am citit pentru că ne întîlnim cu chirurgi. Observația, plină de tîlc, este întărită de doctorul Gheorghe Panoza, care a trăit 40 de ani în sala de operații.

— Fără anestezie ar fi fost mai puțin chirurgi... Anestezia este o mare binefacere, ea ne asigură liniștea în timpul operației, dar mai ales securitatea vieții bolnavului. 40 de secunde erau acordate înainte chirurgului pentru operația unei dezarticulații de coapsă.

— Atît suportă organismul o traumă deosebit de gravă?

— Așa se opera cind vorbește, invită la tăceri și spovedanii, își pune sufletul pe masă, consideră o șansă fără egal să facă parte din aceeași echipă cu profesorul doctor docent Constantin Arseni și s-o poată continua în viață, ca soție. Întîlnind-o pe Aurelia Arseni (spuneți-i Lelia) încep să cred că este plăcut să mergi la doctor, că este un fel de întîlnire cu Fellini sau cu Mozart. Discuția decurge firesc, de la artă la computer, e înălțurată crisparea și spaima, datele vieții, trecute prin laboratoare și săli de operații, les să-nătoase. Cad și lacrimi pentru că accidentele grave ale străzii, atît de multe în ultimul timp, sau cancerul, în diferitele lui forme, nu țin numai de puterea bisturiului sau de arta anesteziei, de dăruirea personalului de la reanimare.

— Invățasem în manuale că fiecare celulă nervoasă este valoroasă și dacă se distruge una se strică echilibrul. Am rămas uluită la primele operații să văd că se scot bucăți mari din creier fără să sufere inteligența. Bineînțeles, nu trebuie atinși centril vitali, dar respectul nemăsurat pentru celula nervoasă este înșelător. De aici, concluzia mea, că ne trebuie puțin... creier ca să ne comportăm social, cu respect pentru tot ce ne înconjoară.

— Care sint semnele că o anestezie este perfectă?

— Pacientul nu-și amintește nimic cind se trezește, respiră ușurat că a trecut prin operație. Acesta e semnul unei anestezii bune. Apoi, strict pentru noi profesioniști, trebuie să asigurăm hipnoza, analgezia, și, în unele situații, relaxarea mușchilor.

— Cum știți că ați atins aceste parametri?

— După puls, temperatură, tensiune.

De două zile sint umbra acestei femei elegante, care dimineața coboară din mașina pe care o conduce, lăsînd impresia că nu va da ochii cu formele urite ale vieții. În numai citeva minute se transformă: halat alb, calotă, ochelari cu dioptrii, rețete, semnături, parafe, consultații. Cum sosește, primul drum îl face în secția cu 30 de paturi de la terapie intensivă. Se oprește lîngă fiecare suferind, consultă foaia de observație să vadă ce s-a petrecut de aseară pînă acum.

vorbi de viață, putem face proiecte. Aștept să-mi confirme optimismul și Profesorul.

După ce medicul-șef al secției Anestezie — terapie intensivă a terminat rondul urmează raportul de gardă al chirurgilor și apoi vizita profesorului Constantin Arseni. Întregul compartiment al neurochirurgiei trece pe la fiecare pat. Tinerii învață, medicii cu îndelungată experiență se pronunță, marele specialist, Constantin Arseni — decide. M-a impresionat economia de cuvinte. Cite un da, cite o analiză care se mai cere refăcută. Profesorul e ironic, can-totdeauna: „Astăzi nu vorbiți? Ce-l tăcerea aceasta?” Cind e altfel, cind ultimul cuvînt e al Profesorului?

Aurelia Arseni mă ajută să mă descurc în această lume ilustră a bisturiului neurochirurgiei, de la cel mai mare spital din România: conf. dr.

Înalte, adoră lalelele și cactușii, și-a făcut din pictură nu o cheltuielă a puținului timp nefolosit pentru vindecarea omului, ci o hrană pentru spirit. Toate acestea se regăsesc între pereții clinicii de neurochirurgie.

— Orice profesiune are emoțiile ei specifice. Ale anestezistului cum se definesc?

— Emoțiile ne însoțesc tot timpul operației, dar pulsul ne crește accelerat în primul și ultimul sfert de oră. Atunci se pot produce incidentele și accidentele.

— Delimitați voi incidentul de accident?

— Din incident operatul scapă ușor, din accident aproape niciodată.

— Anestezia, operația, cît timp pot fi suportate de organismul uman?

— Depinde de tehnicile aplicate, de medicamente, de iscu-

cială, iar lumina proiectoarelor cind se aprinde, se îndreaptă către chirurg... Și citeodată, ca acum, și către anestezist.

— Stimată tovarășă Lelia Arseni, ce prețuiești cel mai mult?

— Respectul între oameni îl simțez înaintea dragostei.

— Ce cultivați, zi de zi, pe lîngă cele 100 de mușcate, florile dumneavoastră preferate?

— Prietenia... Încerc să-mi fac din bolnavii pe care-i îngrijesc prieteni pentru toată viața.

— Uriți?

— Ipocrizia și demagogia. Cind întîlnesc purtătorii unor asemenea „boli” trec pe partea cealaltă.

— De ce nu-i tratați?

— Nici anestezia, nici operația nu le-ar mai fi de folos. S-a deteriorat ceva, definitiv, în sufletul lor. M-am lămurit că celulele nervoase se pot reduce. Nu știu cum e cind intri cu bisturiul în suflet.

— Sînteți conservatoare în sentimente?

— Definitiv și irevocabil. Nu negociez fidelitatea în atitudinea profesională, în prietenie, în dragoste, în nimic. Mă socotesc prea îngăduitoare și de aceea nu am mari calități de șef. Vreau să iau o măsură ceva mai aspră și nu pot s-o duc pînă la capăt pentru că mă a-saltează contraargumentele, părăsirea de rău.

— Sînteți decisă și hotărîtă cind trebuie, sînteți maleabilă și feminină mereu pentru că trăiți, clipă de clipă, cu sirena Salvării care aduce accidentații la un pas de moarte. Nu vă puteți împărti decît între cele două stări sufletești, aparent contradictorii. Vreau să plec de la dumneavoastră mai înțeleaptă. Este într-adevăr creierul nostru un calculator?

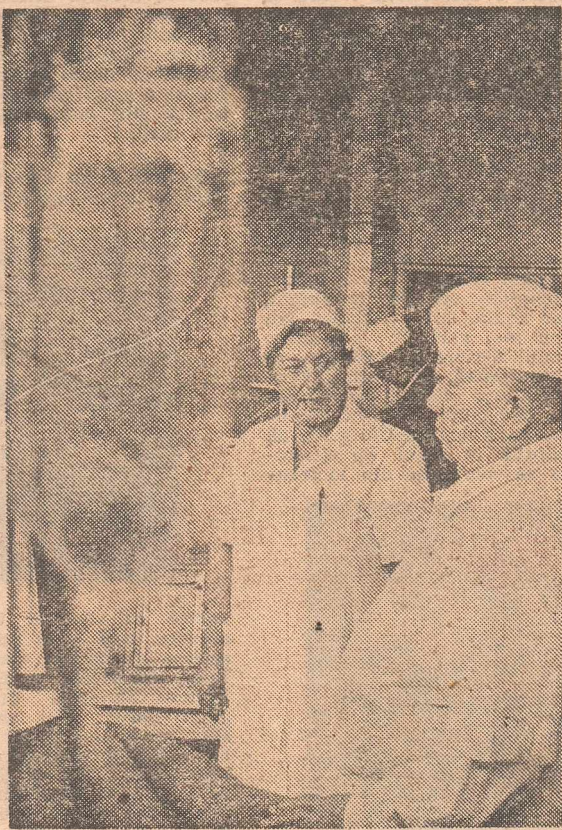
— V-aș da o carte a Profesorului s-o citiți, dar e pentru specialiști. Acolo însă aveți răspunsul căutat. Natura a cheltuit milioane de ani pentru a ne ferici cu plasticitatea creierului. Într-adevăr cit sintem sănătoși, tineri, în evoluție, trebuie să folosim cu... cap anii de formare. Să introducem în „computerul” nostru cît mai multe informații, care să ne dea ținuta intelectuală a omului din secolul nostru.

Aș fi vrut să am aparatul de filmat lîngă mine, să obțin un stop cadru în această clipă. Cuvîntul trebuie să suplinească tehnica. Aș vrea să rămînă în amintirea dumneavoastră medicul pe care l-am văzut eu. Tot timpul zîmbind. Deloc blazat de reușite, deloc înnegurat de cite trebuie pentru secția de terapie intensivă și pentru conducerea unui spital. Medicul pe care l-am cunoscut eu tinjește după orele de scris, deși are capitole importante în patru cărți de căpăți pentru medicină, nu vrea să lase pe nimeni să se îngrijească de grădina sa cu cele 100 de mușcate, și multe frezii, care-i plac pentru că sint delicate și îmbătrînesc frumos; nu se îndură să renunțe să gătească mincăruri delicioase, chiar cind pică de oboseală. Prăjiturile sale sint delicioase, le-am gustat. Lelia Arseni este bună, iar Andrei învață acum să meargă și ce mult i-ar place să facă primii pași împreună, dar... Telefonul sună, spitalul o cheamă pentru că orele nu contează în această profesiune. O femeie fără acte a fost adusă cu Salvarea. A fost găsită inertă, în stradă, în comuna Balotești. Astăzi se știe că e din Călărași și atît. Ea trebuie salvată și pentru că e singură, pentru că la patul ei nu a apărut nici un suflet apropiat care să se frămînte pentru ea.

Dr. Lelia Arseni, o elegantă și modernă femeie, cind coboară din mașina sa în fiecare dimineață, vine să se ia de piept cu boala, în formele ei crîncene, adesea ultime. Îvinge, uneori e învinsă, dar neclintită este de veghe, cu capul doldera de medicină și cu sufletul din care nu vrea să piardă nici o singură celulă.

CARMEN DUMITRESCU

**Stop
în calea
durerii**

— Schimbările aici pot fi neprevăzute, nu-i ca la psihiatrie unde bolnavul poartă în gînd o idee și luni de zile. Fluctuațiile ne obligă să luăm pulsul și temperatura din sfert în sfert de oră. Personalul mediu medical nu părăsește o clipă sălile pentru că în orice moment să fim chemați, să intervenim dacă este cazul.

...Respirațiile sint grele, răsunătoare, ca niște monede care cad. Fețele livide de femei, bărbați, copii, bandajați la cap, greu mai pot fi deosebite. Foaia de observație permite identificarea bolii, pentru că acum, în aceste paturi ale suferinței nu mai contează cine ești, cu ce te ocupi, dacă ești o celebritate sau un anonim.

Sint ca pictorul care-și urmărește modelul. Stau retrasă și cind șoaptele nu se deslușesc mă apropiu. Aurelia Arseni dă bună dimineața bolnavilor nu doar din respect și pentru că face parte din cei șapte ani de acasă, ci ca să controleze dacă ceva s-a modificat în starea de așteptare. Nicolae Samoilă, un puști de 13 ani, vrea să-l sărute mîna. E bine, va fi transferat în secția doctorului Vlad Ciurea.

— Ne incurci aici băiețșă!

Aurelia Arseni ride și respiră ușurat. Încă unul salvat. Ileana Băcescu, nu răspunde, nu se mișcă. Așa stă de-o lună. O mașină a lovit-o frontal cind ieșea de la școală. Aurelia Arseni, în ciuda aparențelor, e mulțumită.

— Face progrese! Putem

Al. Constantinovici, doctorii Sofia Ionescu, Lenke Horvath, Leon Dănăilă, Mihail Maretsis, Gheorghe Panoza, Napoleon Pietraru.

Brancardele trec pe lîngă noi. Duc și aduc operați. Nu scrie nicăieri, dar sint în aer anunțul „Liniște, se operează!”

— Anestezia la copil e cea mai grea. Spaima lor îngreunează începutul, trebuie să avem multă răbdare, un deosebit tact. Este un exemplu în această privință asistența Annemarie Henning.

Puștiul de 6 ani, cu ochi inteligenți și o spaimă evidentă, este învăluit în povești, baloane, este mîngiat, așezat cu blîndețe pe masă, asigurat că n-o să-l doară capul, i se promite că nu va simți nimic. I se pune masca pe față și începe număratoarea pînă la cinci. Numără doctorița, numără asistența, numără reporterul, numără puștiul și... adoarme. Mai departe nu știu ce să vă spun pentru că am văzut atîtea dar niciodată o operație. Dacă n-aș simți cîtă suferință reală se petrece între pereții acestor saloane spațioase, din noua clădire a neurochirurgiei, aș insista, în aceste coloane, asupra impresiei generale; modern, curat, aer proaspăt ca afară, flori multe, extrase din cugetările unor medici și personalități cu privire la actul medical. Este cunoscut, mult prea cunoscut, că profesorul Constantin Arseni pe lîngă știința medicală este și un fin admirator al cugetării

sintă. În America luam parte la operații care se prelungeau, combinîndu-se, ajungînd pînă la 12 ore. Arta chirurgului este de a lucra cît mai repede și a-i injecta pacientului cît mai puține substanțe anestezizante.

— Pe nedrept, anestezia este, uneori, considerată specialitate anexă.

— Nu vine nimeni să se anestezieze, așa cum vine la un control al inimii. Ați văzut cabinete speciale? Sintem legați de actul chirurgiei și invers. De aici unii ne consideră mai puțin importanți. Introducerea în somnul anestezic se face cu maximă răspundere, indiferent că e pentru 5 minute sau pentru 5 ore.

— Conducînd acest compartiment important al neurochirurgiei aveți posibilitatea să delimitați valorile, să cunoașteți bine munca colegilor.

— Toți, absolut toți, cei 15 anestezisti sint profesioniști, stăpîni pe actul medical, devotați sălilor de operație. Dumitru Bacă, Tica Reinhardt, Alexandra Casian, Nicolae Popescu, Sabina Bratu, Olga Tudor, Maria Silveanu se detașează dintre cei cu multă experiență; Catioara Cristescu, Eva Pahan, Virginia Bărbulescu dintre tineri, iar grupul cercetătorilor în anestezie se bucură de colaborarea dr. Giorgia Valcoreanu, Rodica Popescu, Veronica Roșca.

— Predomină femeile!

— Anestezia cere un anumit tip de gingășie, o răbdare spe-

I PROFESIONALISM

— Tovarășe conferențiar Ioan Murgu, sînteți un chirurg cunoscut, dar și șeful catedrei de patologie și clinică chirurgicală din cadrul Institutului agronomic. Spuneți-mi vă rog ați privit vreodată un cal sau un bou în ochi?

— De nenumărate ori, chiar de zeci de ori într-o singură zi. Și de fiecare dată, cu o enormă bucurie sau cu tristețe și amărăciune, cu durere chiar. Dacă aș fi fost indiferent aș fi devenit un chirurg ratat.

— Pe ce se bazează opțiunea dumneavoastră pentru medicină veterinară? A fost întâmplătoare sau determinată de o situație specială?

— Cum să fi fost întâmplătoare? De la început am visat medicină, însă inițial, datorită faptului că, în 1942, mi-a murit tatăl, făcuse un cancer pulmonar și m-am trezit în clasa a VII-a de liceu fără el, fără mijloace de subzistență, cu mama bolnavă de un reumatism cronic deformant, cu fratele concentrat pe front, într-o stare de protest interior am vrut să urmez medicina umană. Din păcate n-am reușit la examen și am reușit imediat la medicina veterinară.

— Dar o pasiune specială pentru lumea animalelor n-ați avut?

— Dumneata ai văzut bărbat de la țară, care să trăiască și să lucreze într-o gospodărie țărănească și să nu aibă respect și afecțiune pentru animale? Or eu veneam dintr-un sat, cu lecțiile de agricultură și zootehnie bine învățate pe viu de la tatăl meu.

— Tocmai de aceea am insistat, pentru că acum să vă pot întreba dacă un om care n-a avut niciodată de-a face cu animalele poate deveni un bun medic veterinar?

— Sincer? Bine, eu cred că nu. Ca și la medicina umană, la veterinară trebuie să mergi împins de o credință. Nenorocirea mare este că de-a lungul anilor, în această branșă au apărut unii interesați din ce în ce mai mult doar pentru a-și rezoiva o profesie sau chiar numai o diplomă. N-au atins o vacă, nu știu cum se îngrijește un porc, cum se adapă un cal. Și dacă n-ai o credință sau un respect deosebit, atunci măcar să le cunoști îndeaproape. Altfel ești un condamnat pentru toată viața. Să muncești cu animalele nu este chiar atât de ușor. Uneori e chiar chiar foarte greu. Situațiile sînt dificile. Plouă, bate vîntul, animalele au mirosul lor și nu le poți da cu spray. Nici lucrătorii din zootehnie nu sînt întotdeauna fruntea satului. Mulți zileri, mulți trecători, oameni aspri, unii pasionați, alții dezinteresați, aflați pe primele cuie ale scării sociale. Pentru a-ți păstra intactă pasiunea pentru profesia de medic veterinar îți trebuie putere morală și fizică, educație și dragoste de animale.

— Să revenim la începuturile dumneavoastră și la chirurgie.

— Am intrat pe porțile facultății din București în acei ani grei ai războiului. Dar cu toate acestea stăcheta instrucției se păstra la un nivel înalt. Se muncea cu pasiune, cu respect, în virtutea unei frumoase tradiții a școlii românești de „veterinarie”, puneți asta în ghilimele, pentru că asta a fost prima denumire.

— Cred că n-ar strica să stăruim mai mult asupra ei deoarece lumea știe mai multe lucruri despre școala de medicină și despre marile ei figuri, în timp ce veterinarul a rămas să ducă o existență discretă între filele de istorie.

— Nu știu dacă ați citit, dar prima școală românească de medicină veterinară a luat ființă în 1856 în cadrul Școlii Naționale de Medicină existînd și o secție pentru veterinarie. Între primii profesori a fost Ștefan Prokesch. Lui i-a urmat I. Popescu, profesorii Colben și Gometescu, apoi Gheorghe Udriști, cel care a pus bazele științifice ale chirurgiei veterinare, apoi profesorul Ioan Bucică și Eugen Apostoleanu, ultimul fiind un mare specialist

în biopatologia plăgilor, a fracturilor și herniilor. O altă somitate a fost profesorul Octavian Vlăduțiu, membru al mai multor academii veterinare din lume, o somitate în domeniu. Cu ultimii doi am și avut onoarea să lucrez.

— Din ce vine polemica între medicii veterinari și ceilalți? E la mijloc un complex al veterinarului, o insatisfacție provenită adeseori din anonimul muncii lor?

— Polemici științifice au existat. Una îndelungată a fost legată de tratamentul plăgilor. De regulă, însă am colaborat foarte bine.

— Medicina veterinară a preluat mult din marile cîștiguri ale acestui veac în tratarea omului?

— Enorm de mult, metode, tehnici, aparatură, mijloace. Dar trebuie spus că lucrurile s-au petrecut și viceversa. Reușitele „veterinării” au fost preluate cu succes și în tratarea omului. Nu trebuie uitat că majoritatea medicamentelor, a tehnicilor operatorii au fost experimentate pe animale. Am colaborat cu profesorul Eugen Proca în transplantul de rinichi la animale și numai după aceasta el a fost aplicat și la om. Cu academicianul Valerian Popescu am colaborat în experimentarea pe animale a unor tehnici și metode folosite mai apoi în chirurgia maxilo-facială. Exem-

plele sînt nenumărate iar polemice, dacă mai există, se poartă doar pe terenul științific. Că se mai fac glume, asta-i viața, n-om sta mereu ca într-o catedrală.

— Poate că nu vreți să recunoașteți o oarecare amărăciune privind anonimul chirurgului veterinar. Unii o spun pe față.

— Nu sînt invidios. Chirurgia veterinară mi-a adus enorm de multe bucurii. Și colegilor mei, la fel. Orice ați spune, rămîne o satisfacție enormă, inegalabilă, cînd prin truda ta ai salvat viața unui animal, ceea ce nu poți crea. E drept că fala e mai mică, discretă chiar. Nu circulă povești, nu vine gloria cu carul. Dar în mediile rurale, un medic veterinar de nădejde, spre care vin gospodarii din mai multe comune, orașe, am colegi la poarta cărora bat oamenii cu animale aduse din alte județe însemnate cînte, nu glumă. Este o onoare să faci oamenilor bine, chiar dacă acesta se răsfrînge la modul indirect.

— Am primit o asemenea scrisoare legată de viața și munca unui medic veterinar pensionar din Sibiu, celebru pentru isprăvile sale în toată Transilvania.

— Nu poate fi vorba decît de Iacob Ciuceanu, un formidabil practician în chirurgie dar și în bolile interne. Dar mai sînt mulți alții, la Alexandria, Alexandru Niculescu, doctorii Nicolae Ilinca și Dan Constantinescu de la Balotești, Marius Pirvulescu de la Institutul Pasteur, doctorița Stela Zamfirescu de la Palas, doctorul Emil Silvas, la Tirgu Mures, cercetătorii de la Corbeanca, doctorul Dumitru Stancu, fost coleg cu noi la facultate, acum pensionar și nu în ultimul rînd, talentatul meu coleg de la catedră, doctorul Ion Miciuș. Ar trebui o listă enormă. Ei fac cînte la modul cel mai înalt școlii și profesiei noastre.

— Cu ce sentimente pierdeți un animal, bolnav incurabil sau după o operație eșuată?

— E o zi pur și simplu nenorocită. Îți dai seama de limite, de o anume neputință în fața morții. Te doare și consecința materială a pierderii. În plus, unele animale reprezintă relații afective extrem de trainice cu crescătorii lor și la o asemenea pierdere am văzut oameni care se simțeau nenorociți.

— Ce stări ați trăit în acea perioadă tristă pentru viața calului. Ați exprimat vreodată părere?

— Sigur că da! Pe toți veterinarii ne durea sufletul și am încercat să demonstrăm cu orice preț utilitatea enormă și frumusețea inegalabilă a acestui animal. Din păcate cuvîntul nostru nu a fost luat în seamă.

— Pentru că veni vorba de drama unei specii, ce părere aveți de impuținarea boilor. Acest animal, oarecum pe nedrept, discreditat a avut o importanță enormă pe vremuri. Și în lucrul pămîntului, și în treburile gospodărești, și în alimentație, chiar și în construcții sau în războaie. N-aveți impresia că l-am părăsit prea ușor?

— Sincer vorbind, da. Boii frumoși și puternici sînt alții de puțini. Or ei se întrețin

gente iar unele se atasează extraordinar. Dar de noi nu. Vin într-o stare de excitație, de durere, de tulburare. Nu e de mirare că mai apar și asemenea accidente. Gîndiți-vă că ele suportă cu greu și o simplă injecție, darămite o operație.

— La intervenții mai mari le anesteziați local, le legați sau le adormiți?

— Anestezie totală, altfel nu se poate lucra. Cum să operezi un cal sau un ciine, un porc chiar sau un berbec doar cu „stai cumințel”.

— Pe mine mă impresionează teribil acea stare de comuniune existentă uneori între animal și protectorul său.

— Sînt ca niște prieteni tăcuți și profunde. De regulă, țărănul are o atitudine mai sobră. Nu-și arată atât de fațîș sentimentele. El își respectă animalele ca pe niște parteneri de viață dar în secret le iubește. Am văzut țărani care la pierderea unei vaci au plîns și au suferit ca la pierderea unui membru al familiei.

— Care este cea mai grea operație efectuată unul animal?

— Între intervențiile grele, care necesită și efort fizic și profesionalism sînt rumintomiile (operațiile pentru extragerea corpurilor străine), cezarienele (pentru extragerea

gentelor care se atasează extraordinar. Dar de noi nu. Vin într-o stare de excitație, de durere, de tulburare. Nu e de mirare că mai apar și asemenea accidente. Gîndiți-vă că ele suportă cu greu și o simplă injecție, darămite o operație.

— Cum sînt pregătiți specialiștii din zootehnie? Procesul de învățămînt se aseamănă mult cu cel de la medicina generală?

— Și la noi, anii unu și doi sînt rezervați disciplinelor fundamentale. Un rol foarte important îl joacă anatomia. Viitorul medic veterinar trebuie să știe cînd țîne în mînă o bucată de femur de la ce animal este. Pentru chirurgia generală încep pregătirea din anul IV cu doctorii Maria Temelcu și Traian Leau.

— Trec și ei pe la disecții? Și apoi cum învață să opereze? Direct pe animalele aduse la clinică?

— Debutează cu disecții la începutul facultății, apoi în anul patru trec la lucruri mai complicate, pe animale vii, dai nu pe cele aduse la facultate pentru tratament sau intervenții chirurgicale. De regulă, ei învață pe animale clasate pe la ferme pe care le aducem la noi pentru studiu și apoi le sacrificăm. Nu putem țîne un cal să-l opereze de pomană de zece ori. Nu e corect. Suferințele ar fi prea mari.

— Și la sfîrșitul studiului, absolventul trebuie să știe să efectueze toate aceste intervenții chirurgicale plus modul cum să intervină în altele alte boli?

— Sigur că da! El mai efectuează un curs de perfecționare, dar în principiu, la absolvire, este gata să facă față altor probleme complicate puse în fața lui de sănătatea animalelor. O hernie, o castrare devin foarte repede fapte obișnuite pentru el. Cel fără manualitate sau mai puțin curajoși trimit animalele la spital sau la colegi.

— Văd aici pe un panou o expoziție cu magneți încercați cu cuie din stomacurile animalelor.

— Vă spunem că metalele generează cele mai multe pierderi. Așa s-a ajuns la soluția descoperită de specialiștii americani. Se ia un magnet și se introduce în stomacul animalului. Magnetul rămîne acolo pînă la sacrificarea sa, cînd este recuperat. Nu incomodează și are menirea de a reține toate corpurile metalice spre a nu provoca perturbări ale stomacului.

— Cam cîte animale ați operat la viața dumneavoastră?

— Mii, poate că zeci de mii! Au trecut patruzeci de ani de profesie!

— Nu vă tremură mina? Tăiați cu aceeași exactitate?

— Vîrsta a început să-și spună cuvîntul. Dar operezi, în funcție de nevoi, și de cazuri.

— Dumneavoastră, ca șef al catedrei de patologie și clinică chirurgicală din cadrul Facultății de medicină veterinară a Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu”, ați desfășurat și o lungă activitate de cercetare. În acești 40 de ani ați contribuit la formarea a zeci de generații de medici, ați efectuat peste 30 de lucrări științifice, ați publicat cărți și cursuri, ați colaborat la redactarea unor tratate sau volume de importanță și pentru învățămînt și pentru practica veterinară. Cu ce vă mîndriți cel mai mult?

— Trebuie să aleg neapărat?

— Să spunem că trebuie!

— Atunci aș alege binele pe care le-am făcut oamenilor, salvîndu-le animalele bolnave. Nu știu cîte sînt. Mii, zeci de mii! Uite, îmi amintesc de o situație, cu cincisprezece ani în urmă, la Petriceni, a fost un accident colectiv. Vacile dintr-o fermă s-au umflat. Ca să le salveze, le-au înțepat cu cuțitul. M-au chemat noaptea. Pînă a doua zi seara am operat șazeci și două de vaci. Doar șase au fost sacrificate din cauza situației limită în care erau. Celelalte au trăit și au dat lapte și au făcut viței. Nu mă pot mîndri că am salvat oameni de la moarte. Dar pot spune că i-am ajutat să trăiască în liniște.

CORNEL NISTORESCU ■

**Celebri
în lumea
fără cuvinte**

Vitrina artelor

Teatru

Cota de eternizare

După aproape un deceniu de la premiera absolută (noiembrie 1979, la Teatrul de Stat Oradea), timp suficient pentru decantare valorică, iată, piesa lui Teodor Mazilu *Mobilă și durere* se prezintă la Brașov (dar tot de curând la Galați, Brăila) fără nici un fel de rid, plină de prospețime și actualitate. De la ilustrul Caragiale, Mazilu a învățat cel mai bine dintre comediografii contemporani care este cota de eternizare posibilă a unui text comic. Dramaturgul n-a practicat așadar gluma facilă, „poanta” extrasă din cotidianul imediat și efemer, nu s-a ocupat, cu alte cuvinte, de fleacuri și nici n-a trecut simplist realitatea din spațiul ei în spațiul scenic. Ca și marele său înaintaș a urmărit asemănarea, caricatura sa fiind înaltă, prin extragerea din realitate a cauzelor și mai puțin exact a efectelor. Acestea din urmă intră în aria inventicii, a creației absolute. Sinceritatea autocritică a personajelor din *Mobilă și durere* nu este, de pildă, reperabilă în realitate. Dar ea devine reală, convingătoare în lumea personajelor de teatru. Astfel, Sile Gurău, Paul Arnăutu, Gore, damele lor și ceilalți nu rămân simple profiluri caricale, ci se dezvoltă în „fiziologii” (ca specie literară), în prototipuri, modele în limpede „negativ”.

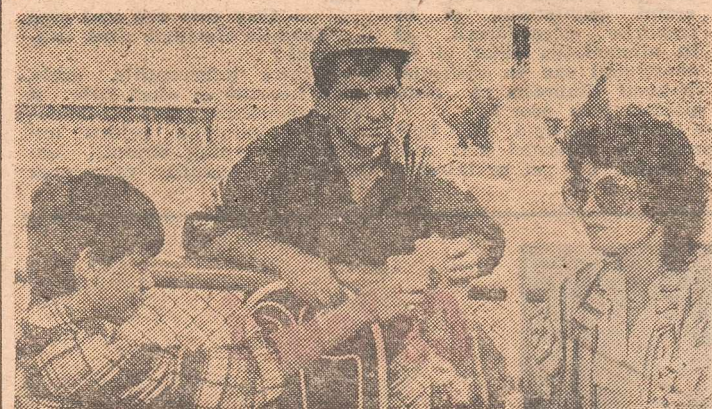
Un alt merit al importante piese maziliene este acela că nu pretinde o singură viziune (altfel decât la Caragiale de această dată). La Oradea, Cluj-Napoca, Constanța, București, Galați, Brăila și acum la Brașov, de fiecare dată textul s-a supus fără obstrucții critei unei concepții regizorale. Amintim doar pe cea superrealistă a lui Victor Ioan Frunză de la Galați și pe aceea panoramă a lui Mircea Marin de la Cluj-Napoca. Cei mai mulți regizori au căutat să se distanțeze de textul lui Mazilu. Dan Alecsandrescu, conform unui principiu propriu („a servi cu credință”) — iată o declarație clară a sa în acest sens — a rămas, din tot ce am văzut, cel mai aproape de spiritul și litera autorului. Dacă în câteva rânduri am reproșat regizorului „cuminenia” sa, de această dată subscriu la ea. Fiindcă, ați înțeles, dacă Mazilu este multiplu interpretabil, merită totuși un tratament egal cu cel acordat lui Caragiale. Ambii dramaturgi au scris de fapt un teatru încheiat, fără fisuri, care nu necesită decât fidelitate și talent în transpunerea scenică. În virtutea acestei obligații asumate l-am urmărit pe cel mai aproape de original Sile, în interpretarea cu totul remarcabilă a lui Costache Babil. Actorul, foarte înzestrat, imprimă excelent personajului fariseismul declarat, aristocratismul mitocănesc, ipocrizia melancolică, prostia cu stăif — și tot ce face parte din noul parvenitism. Personajul său este admirabil, de o asemănare plină de semnificație. La fel de bine e jucat oboșala chinuită a aristocratizării fur Paul Arnăutu, în strădanie efecă a lui Mircea Andreescu. El aduce cu sine o notă tragică și candoarea dramatică atât de dragi autorului plesii. Andrei Ralea „face” un Gore normal, aproape real (deși „cazul” său este mai greu de găsit în stricta realitate), jucând o suferință dusă până la perplexitate, definită prin chinul său din final, când nu are altă pretenție decât de a poseda și el „un Luchian cit de mic”. Frumoase calități vocale definește acest actor tânăr. Adrian Rădoi, recent venit de la Baia Mare, „comite” un Urechiatu opulent, falstaffian — conform cu datele fizice ale actorului —, inspirat, dar și puțin incomod prin zgometul pe care-l provoacă. Un pic de reținere cinică — el fiind rezonabil subtil al celorlalte personaje — n-ar strica rolului în cauză. Cele două personaje feminine în interpretarea actrițelor Nina Zăinescu și Maria Rucsandra Dobre au ceva mai puțină culoare, deși intenții există în acest sens, unele chiar exagerate. Deplasarea prea pro-

nunțată spre grotesc iese ușor din nuanța generală a spectacolului. Totuși este consemnabilă contribuția lor mai ales în scena finală, o adevărată performanță a regiei. Artificiul muzical pe care se desfășoară închiderea cortinei în fața căreia s-a jucat întreaga comedie, o melodie care aparține sferei semantice a noțiunii de „mobilă” („fotoliul din odale...”) este una dintre cele mai inspirate tautologii (iată, există și așa ceva) la care am aderat vreodată.

Scenografia semnată de Diana Cupșa este compusă strict în serviciul regiei. Recuzita stă în permanență în scenă, de-a stînga și de-a dreapta modulului central vibrat în lumină, doar fundalul modificându-se prin simboluri adecvate dominantelor în care se construiesc situațiile și caracterele. În egală măsură sint sugestive costumele, excelent asortate pe linia prostului gust „cu pretenții”. Bălțarea ostentativă a ținutei intră în esența spectacolului, făcînd parcă parte din text.

VALENTIN TAȘCU ■

Film

În Gala filmului pentru copii și tineret, ediția 1988, manifestare bienală care și-a câștigat deja un binemeritat prestigiu, a fost prezentată și filmul lui Dorin Mircea Doroftei, Nelu (după un scenariu de D.R. Popescu). În această toamnă, manifestarea de la Piatra Neamț a putut prezenta un număr mare de filme de succes, de o mare diversitate tematică, demonstrînd nivelul actual al producției cinematografice destinate celor tineri.

Muzică

Pluralitate

Talentul excepțional al compozitorului Șerban Nichifor, talent necontestat de nimeni și relevant în țară și peste hotare, a fost deseori apreciat ca atare nu numai prin simple vorbe, ci și cu o multitudine de premii naționale și internaționale. Cu toate acestea, a audia și a emite păreri critice cînd despre o lucrare, cînd despre alta, țin mai mult de o anume singularitate sau particularitate a creației; iată și motivul pentru care ne-am grăbit spre Studioul de Concerte al Radioteleviziunii, ce a programat — recent — în cadrul binevenitului și foarte interesantului ciclu „Portrete compunistice”, o seară Șerban Nichifor.

Nu o dată unui critici au apreciat faptul că muzica lui Șerban Nichifor conține un amestec de stiluri; cu alte cuvinte, deci, uriașul său talent ar avea dreptul la formarea unei personalități stilistice aparte. Mărturisim, această idee — expusă chiar și în prezentarea și în interesantul dialog purtat de Iosif Sava cu compozitorul — ne-a obsedat pe tot parcursul concertului; mai mult, chiar și după aceea ne-am frînt pentru a afla unde stă adevărul; căci Nichifor, la un moment dat, a avut un răspuns neașteptat în această chestiune: „dacă scriu o lucrare într-un anumit stil, mă plictisesc să-l repet într-una”; ori, declarația sa nu ne-a satisfăcut niciunul! Se știe, Mozart a fost influențat de Haydn; la rîndul lui, Beethoven de Mozart și așa mai departe; nici nu putea să fie altfel; dar fiecare geniu sau chiar simplu compozitor și-a căutat personalitatea și și-a format stilul. Șerban Ni-

chifor a început prin a crea o muzică socotită a fi avangardistă; trecînd printr-un neomodernism, prin postromantism, el a ajuns să folosească astăzi ritmuri de jazz, armonii clare (pentru unii chiar „depășite”) dar și-a păstrat — și acesta este esențialul — limbajul românesc, într-o formă sau alta, cît citate sau mergînd pînă la re-creare. Nu vom emite judecăți pripite și nu vom eticheta, dar convingerea noastră este că la Nichifor se manifestă o pluralitate stilistică și că acesta este chiar el, Șerban Nichifor!

Cvartetul nr. 1 „Anamorfoze”, interpretat de noul ansamblu, denumit „Contrast” (Ion Georgescu, Mircea Lencu, Mircea Rusenescu și Ion Vârșindan, toți componenți ai orchestrei Operei Române din București) a constituit un exemplu de transfigurare cultă a muzicii lăutărești; mai mult, finalul — amintindu-ne de Simfonia „Despărțiri”, de J. Haydn — s-a transformat într-o interesantă stereofonie, instrumentiștii desfășurînd grupul și stabilindu-se în cele patru colțuri

ment din baletul „Vibrații contemporane” (soliști fiind balerina Roxana Colceag și Mihai Babușca) pe coregrafia lui Rose-Marie Both-Socac; Cvaritul de coarde nr. 2, aflat în primă audiere absolută, interpretat de formația „Clasic” (Arcadie Zanca, Valeriu Rădulescu, Alexandru Tomescu și Teodor Pașol), o altă piesă pentru clarinet solo „Carynx” și „Aria” — moment coregrafic din Simfonia a IV-a, pe teme de jazz — toate la un loc au ilustrat convingător și eficient personalitatea prolificului compozitor.

Șerban Nichifor scrie de toate, în toate genurile; el este un muzician complex, cu o activitate neobosită și ferventă în calitate de creator, violoncelist și consultant artistic la Filarmonica „George Enescu”; concepțiile sale asupra creației sint personale și inspirate — probabil — din stilistica și tradițiunile altor mari artiști predecesori; nu vom greși, așadar, afirmînd că personalitatea sa demonstrează o covârșitoare pluralitate! Adăugînd și înalta sa virtuozitate în minuirea tehnicii orchestrale, încă ar fi de ajuns pentru ca și acest tânăr, după doar 11 ani de creație, să fie socotit drept șef de generație; artist care merită, din plin, speranțele celor ce cred în forțele sale!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Un talent

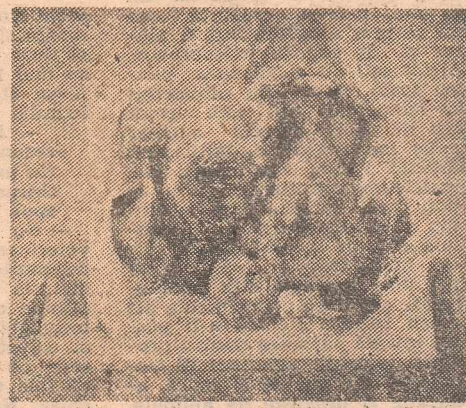
În holul Teatrului „Cassandra” a stat deschisă o vreme cea dintîi și, totodată, ultima expoziție a Iustinei Maria Gorovei, o copilă foarte talentată, petrecută din viață în urma unui accident. Elevă în ultimul an la Liceul de artă „Nicolae Tonitza”, la clasa picturii Corneliu Vasilescu, Iustina Maria Gorovei învăța repede și temeinic arta căreia i se dedicase și pe care ar fi urmat să o mai învețe încă la Institut. Adunați, anii de liceu — în specialitate — și anii de Institut (de specialitate și el) dau un număr de natură să im-

presioneze, un număr care ar trebui să ne amintească faptul că creația e realizarea unui dar, nu darul propriu zis. Iar împlinirea pretinde un efort de durată, în temeiul unei ucenicii îndelungate. Iustina Maria Gorovei avea har de pictor și aceasta înseamnă foarte mult. Cărtoarele rămase dovedesc nu numai talent, dar și bucuria de a-l exersa. Aflăm adesea, din cărți și din felurite mărturisiri spuse sau scrise, că toată creația e un chin. E o vorbă ce-ar trebui rostită mai discret sau poate că n-ar mai trebui folosită în relație cu arta intrucit plăcerea lucrului artistic oricît de trudnic ar fi el, nu prea îngăduie astfel de lamentări. Din expoziția „cu piese de școală” a minunatului vîlăstar — ultimul dintr-o familie mare și vestită de cărturari moldoveni — desprindem mai sigur decît în alte manifestări ale genului ideea că studiul și clăditul personalității dau multe satisfacții, cînd se înțimplă sub grija unui dascăl luminat. Nu vedem, la „Cassandra”, doar o sumă de tablouri, vedem mai mult decît atît: un panoramic al tuturor bunurilor pe care un suflet delicat și deschis le primește învîînd. Cred că selecția ar fi trebuit să fie cunoscută de toți elevii Liceului „Nicolae Tonitza”, ca să priceapă, sensibilizați de o imensă dramă de familie, ce preț are fiecare ceas de atelier și ce importanță are în viața de artist — și chiar în viața noastră — de toate zilele — limpedea structurare a țelului. Din mica strînsură de cadre a Iustinei Maria Gorovei, cadre pe care nu le-a semnat decît arar și cu sfială, deoarece deși era artistă nu avea și vanitatea de a-și aminti tot timpul de aceasta — poate tocmai fiindcă era simțire autentică — înțelegem că drumul pe care-l urma avea calitate și orizont, că direcția i se alcătuia din adevăr. Scriind atît de devreme despre strigarea unui talent, mă consolez cu ideea că de-ar fi avut destin să se împlinească în totul, aș fi mai scris încă și peste ani, l-aș fi lăudat fără nici o reținere. Fiindcă e o mare satisfacție să fii martor la anii de formație și la debutul artistic.

TUDOR OCTAVIAN ■

CONSTANTIN GHEORGHE:

„Natură statică”
(Din Expoziția de grup deschisă la Galeria „Eforie”)

cardinale ale sălii; aici — și în alte lucrări următoare — s-a observat și talentul, imbinat cu tehnica de violoncelist a lui Șerban Nichifor, fost elev al regretatului profesor Serafim Antropov căruia tînărul compozitor i-a și dedicat, în memoriam, piesa „Lumină lină”. Liedul „Trandafirul negru” — i-a prieluit mezzosopranii Ruxandra Donose să-și etaleze aproape întreg ambitusul pe o tehnică de glissande suitoare sau coboritoare, pe un recitativ dramatic — de tip actoricesc — el suprapunîndu-se unor acorduri placate ale pianului, bine condus de Inga Iliescu. Un trio pentru clarinet (Ion Nedelciu), fagot (Vasile Macovei) și pian (Liliana Nedelciu) intitulat „Lontano Ragtime”; o sonată „avatică” pentru pian (Iosif Ion Prunner); un frag-

● Spectacolul de balet *Capodopere simfonice în viziuni coregrafice*, programat vineri 9 decembrie (ora 18), este format din Simfonia spaniolă de Edouard Lalo, Preludiu la după-amiază unui faun de Claude Debussy și Simfonia fantastică de Hector Berlioz, toate trei piesele în coregrafia Doinei Andronache. În distribuție, sub conducerea muzicală a lui Lucian Anca, vor evolua: Roxana Colceag, Laurențiu Guinea și o serie de dansatori în debuturi: Mihaela Țigănuș, George Postelnicu, Șoimița Lupu, Cristina Osiceanu, Tiberiu Almosnino, Gică Matei și Alexandru Doruș.

● Simbătă 10 decembrie, în conducerea muzicală a dirijorului Carol Litwin, sint programate *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, cu Nicolae Urdăreanu, Adrian Ștefănescu, Gabriel Năstase, Adriana Alexandru, Florin Diaconescu, Lucia Becar, Elena Simionescu și *Paiațe* de Ruggiero Leoncavallo cu Elena Simionescu, Florin Farcaș, Nicolae Urziceanu, Nicolae Bratu, Emil Iurașcu.

● Cu Melania Ghioaldă, soprana ce va debuta în rolul Motanului, duminică 11 decembrie, în matineu (ora 11), *Motanul încălțat* de Cornel Trăilescu. În distribuție mai figurează: Gerda Radler-Anca, Cristian Mihăilescu, Veronica Gârbu, Ștefan Teodorescu, Ga-

(Don Pasquale), Gerda Radler-Anca (Norina), Florin Georgescu (Ernesto), Nicolae Raiciu (Malatesta) și Sever Barnea (Notarul), marți 13 decembrie, la ora 18, *Don Pasquale* de Gaetano Donizetti. Dirijor: Constantin Petrovici.

● Primul spectacol din cadrul Festivalului „Giuseppe Verdi — Giacomo Puccini” este *Bal mascat*. Dispunem de mai mulți oaspeți: Alexandru Samoilă (U.R.S.S.), dirijor, tenorul Mihai Munteanu, tot din U.R.S.S., precum și baritonul Ladislau Fogel, de la Opera Română din Timișoara. În distribuție mai figurează: Cornelia Pop, Ruxandra Vlad, Daniela Vlădescu, Nicolae Constantinescu, Alexandru Moisuc, Ștefan Teodorescu. (Deschiderea — miercuri 14 decembrie la ora 18).

● Al doilea spectacol al Festivalului *Verdi-Puccini* este *Madame Butterfly* de joi 15 decembrie (ora 18), cu Victoria Bezetti în Cio Cio San și Florin Diaconescu în Pinkerton. Conducerea muzicală: Alexandru Samoilă (U.R.S.S.).

La Opera Română

brîel Năstase, Adrian Ștefănescu, Pompei Hărășteanu, Nicolae Bratu, Nicolae Andreeșcu, Nicolae Constantinescu. Dirijează Lucian Anca.

● Duminică seara (ora 18), *Lacul lebedelor*, de P.L. Cealikovski, cu: Roxana Colceag, Laurențiu Guinea, Florin Brândușă și Mihai Tugearu în rolurile principale. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Cu Pompei Hărășteanu

După publicarea în revista „Convorbiri literare” a primei poezii, „Venere și Madonă și Epigonii” (la 15 aprilie și 15 august 1870), Eminescu devine un nume în cercurile literare românești, îndeosebi la Iași, și, în aceste condiții, poate prin Iacob Negruzzi care îl vizitase la Viena, o copie a fotografiei sale dinții va ajunge și în cercul junimist, făcând puternică vilvă chipul de frumos și visător romantic. Astfel, Veronica Micle va fi impresionată de înfățișarea lui Eminescu înainte de a-l cunoaște, dorindu-și întâlnirea cu acela care „lumina-se” poezia română. Versurile ei sint măturie de nețăgăduit în acest sens:

Privindu-ți fața de farmec
plină,
Luci o rază în al meu sin;
Cruță fu însă a ei lumină,
Din pieptu-mi scoasă un lung
suspîn!

Și-acum mă-ntreb eu: simțirea
adîncă
Cum de se naste pentru-un
portret?

Căci nu văzusem ochii tăi încă,
Știam atîta, că ești poet!
Abia după „descoperirea” i-
maginii din fotografie îl va ve-
dea aievea, la Viena, portretul
realizat la Praga fiind determi-
nant în acest început de pati-
mă a dragostei care avea să
nască cele mai frumoase poe-
me de iubire din lirica româ-
nească: cele ale epocii veron-
iene.

Atmosfera anilor vienezi, în
exuberanța vilvătaie a tineretii
și prietenii legate acum ne
îndeamnă să credem că ar mai
fi existat o fotografie din acea
vreme, scoasă la îndemnul co-
legilor apropiați, dornici să aibă
o amintire cu poetul și în con-
secință posedînd „finantele”
necesare executării ei. (Evi-
dent, Eminescu nu-și putea
permite cheltuirea atîtor „pi-

1. Portretul din 1873

tule”).
Mărturia datează din primă-
vara anului 1923, cînd publicis-
tul Vasile Gherasim are o con-
vorbire cu unul din foștii co-
legi ai lui Eminescu, avocatul
și doctorul în drept Samuil Iso-
pescu privitoare la studiile din
tinerete, la Viena. Se face, cu
acest prilej și următoarea pre-
cizare: „D. Ispescu mai amîn-
teste de o fotografie făcută în
atelierul Lövy de pe Mariahil-
ferstrasse vis-à-vis de Garten
baugesellschaft pe atunci. Se
fotografiaseră în grup d. Iso-
pescu, Eminescu, Ștefanelli”.
(Vasile Gherasim: *Eminescu la
Viena*, în „Junimea literară”,
nr. 11 din 1923). Din păcate, au
trecut mai bine de 115 ani din
momentul fotografierii și 65 de
ani de la acela al relatării și
această fotografie nu a ieșit
încă la iveală, cu toate că Teo-
dor V. Ștefanelli va fi căutat-o
cu prilejul elaborării volumului
său de *Amintiri*, la începutul
acestui veac.

2. Același portret în ediția
Maiorescu, publicat invers și
cu tăietură specifică întregu-
lui tiraj al ediției a IV-a.
(Colecția Ion Rogoianu).

Eminescu, a doua fotografie

Așa se face că următoarea
fotografie, de data aceasta pas-
trată, va fi imprimată abia pes-
te un deceniu.

Între timp, se știe că a avut
loc Serbarea de la Putna (27
august 1871) la care au partici-
pat și doi pictori, care au des-
senat aspectele mai importan-
te: Epaminonda Buceșcu (Bu-
ceșki) și Pop de Sztamari, a-
cesta din urmă fiind nu numai
pictor, dar și fotograf. Ce păcat
că nu au fost immortalizate de el
pe carton fotografic două-trei
aspecte edificatoare sau grupul
de organizatori, în care ar fi
figurat și Eminescu! În schimb
litografiile lui Sztamari au o
deosebită valoare documentară
pentru consemnarea evenimen-
tului în sine.

Se știe, apoi, că Eminescu
dorea să realizeze cîteva foto-
grafii la Lemberg, în trecerea
spre țară, în vara lui 1874, ve-
nind de la Berlin prin Königs-
berg și Cracovia. Descrie sin-
gur într-o scrisoare acest drum,

precizînd: „as fi vrut să scot
fotografia bisericii Movileștilor
și a portretelor dinlăuntrul ei
(familia lui Ieremia Movilă și
portretul unui Armas din Țara
Românească, care cu vremea a
fost ajuns mare-cancelar al
Poloniei) dar lipsa de mijloace
m-a oprit de a angaja un foto-
graf pentru o asemenea lu-
crare...”.

Nu pentru propria sa imagine
se frămînta, așadar, Eminescu.
Și poate că ideea de a se foto-
grafia nu l-ar mai fi interesat
niciodată, dacă nu s-ar fi ivit
necesitatea realizării unui nou
Tablou al „Junimii” care să-i
cuprindă pe toți membrii ace-
stei Societăți. În acest scop ac-
ționau Titu Maiorescu și Iacob
Negruzzi și marele mentor îi va
scrie redactorului „Convorbiri
literare”, la Iași, la data de
26 februarie 1878 că „portretele
lui Rosetti și Mandrea le tot
eșecut și nu mai izbutesc” (de
unde se constată și greutatea
în obținerea tehnică a unei

bune fotografii), iar cît îl pri-
vea pe proaspătul gazetar de la
„Timpul”: „cu Eminescu am
să mă duc eu mine la foto-
graf, mai înainte însă la bîr-
bier să se radă. La bohème
roumaine...”.

Maiorescu este „autorul” mor-
tal, (credem că și material) al
celeia de-a doua fotografii exe-
cutate în atelierul artistului
bucureștean Franz Duschek.
Realizată după aproape un de-
ceniu de la cea dintîi, imaginea
înfațișează un om mult schim-
bat, marcat de trecerea prin
anii de studenție, prin grijile
pentru agonisirea piinii zilnice,
prin necazurile pricinuite la
scoaterea în două rînduri din
slujbe și presiunile făcute pen-
tru a demisiona.

Un exemplar al acesteia în-
tră în posesia lui Iacob Ne-
gruzzi — care îl va folosi la Ta-
bloul Societății Literare „Ju-
nimea” pe 1882/1883. Tabloul
este montat în atelierul artis-
tului fotograf Bernard Brand,
din Iași, care grupează după
planul lui Maiorescu pe cei 74
de membri în jurul nucleului
format din Alecsandri (singura
fotografie mai mare), Titu
Maiorescu, Petru Carp, Iacob
Negruzzi, N. Culianu, Nicu
Gane, V. Pogor, Th. Rosetti.
Eminescu este situat în același
rînd cu Maiorescu (al treilea
de sus în jos), între I. Melik și
Olănescu Ascanio.

Fără îndoială că un exemplar
din această a doua fotografie a
fost păstrat de Titu Maiorescu
și folosit cu prilejul tipăririi
volumului de *Poezii* apărut la
22-23 decembrie 1883. (Fotogra-
fia va fi tipărită în toate edi-
țiile maioreșciene, diferind tă-
ietura din partea de jos, de la
ediția la ediție, ceea ce repre-
zintă o particularitate a fiecă-
rei ediții). Astfel, această ima-
gine a devenit cea mai cunos-
cută în timpul vieții poetului.

VICTOR CRĂCIUN

PAUL ANGHEL

(Urmare din pag. 9)

buie s-o violezi! Atîtea milioa-
ne de amănunte fără de care nu
înțelegi nimic, nu poți să scrii
nici măcar un început de pagină
— să zicem: „Era toamnă”!

— Pină și foamele, atunci,
erau altfel?

— Totul era altfel. O altă epo-
că decît cea a ta e o planetă
din alt sistem solar. Trăiești
clipă de clipă spaima de a călca,
primul, pe teritoriul ei, care are
alte legi fizice. Acum, epoca
lmi aparține, sint un om din ea
și trăiesc regretul de a ieși din
cercul ei de atracție, de a mă
despărți de ea definitiv.

— Pe ce cale ați pătruns to-
tuși în epocă? Cu ce chei?

— Nu numai pe calea docu-
mentului, ci și pe o cale directă.
M-au ajutat ultimii supraviețui-
tori în linie dreaptă ai celui
senzațional an 1877. Imediat
după ce am tipărit „Scrisoare
de la Rahova”, m-au invadat
ecourile. Mi-au telefonat, mi-au
scris, mi-au bătut la ușa moște-
nitorii amintirilor. Lor le dato-
rez imens. Au fost cei mai fi-
deli și mai exigenți cititori ai
„Zăpezilor”, cei mai pertinenci
comentatori, dar și cei ce au în-
zestrat ciclul cu măturii ines-
timabile.

— De exemplu?

— Nu pot să vă spun ce emo-
ție mi-a produs, printre altele,
un simplu evantai: un venerabil
domn mi-a oferit un evantai de
mătase neagră care a intrat în
recuzita primului bal de după
victorie, balul din decembrie
1877, de la cercul militar din

Iași, cînd ofițerii s-au întors de
pe front. Evantaiul a aparținut
unei doamne de atunci, buni-
ca celui care mi l-a adus
sub ochi. Dar atîtea și atîtea
acte de familie, scrisori, însem-
nări zilnice, fotografii, care, la
fel, mi-au fost oferite! Dar a-
mintirile provenite din tradiția
orală a marilor noastre familii,
familie veteranilor! Gîndul
meu de recunoștință se întoarce,
în primul rînd, către doamnele
Cămărășescu, Seulescu, Stavăr,
Budișteanu, Ghica, Odobescu,
Cerceș, nepoate sau strănepo-
ate ale veteranilor de la Plevna,
sau către o seamă de militari,
ofițeri în retragere, moștenitori
ai unor inedite măturii. Nu nu-
mai români, dar și străini au
susținut aventura mea senti-
mentală de cunoaștere dîncolo
de document. O doamnă din
Stockholm, strănepoată a ge-
neralului-conte Todleben, eroul de
la Plevna, adjunctul militar al
prințului Carol, mi-a trimis fo-
tografii și acte de familie la o
simplă solicitare epistolară. Și
fiindcă sintem în Suedia, un no-
roc pentru mine a fost prietenia
pe care mi-a arătat-o marele
romanist, profesorul Alf Lom-
bard din Lund. Domnia-sa mi-a
încercîntat întregul material
documentar privind participarea
la campanie a medicului suedez
Gustav Duner. Așa cum un alt
profesor, din Madrid, mi-a tri-
mis material despre prezența
lui Don Carlos de Bourbon la
Plevna. Materiale importante
am primit și din alte colțuri
ale lumii, din Roma și din
Tokio, de la Düsseldorf și de la
Istanbul, de la Londra și de la
Geneva...

— Ascultîndu-vă, cineva ar
putea crede că romanul dv. e o
monografie a războiului de la

1877. Dar el e mai mult decît
atît, e în primul rînd roman. Cît
ați jertfit documentului și cît
fiecțiunii?

— Romanul este, dacă vreți,
povestea participării mele la
acest război. Și eu sint un per-
sonaj al ciclului — desigur, cel
mai lateral. Dar povestea e a
mea, am trăit-o eu, toate faptele
pe care le povestesc sînt văzute
direct de mine, ca cetățean al
epocii, nu ca simplu martor.
Asta, cred, spune tot.

— Decî un roman subiectiv?

— Desigur. Dacă vreți, chiar
un roman autobiografic, de vre-
me ce, mai mult de 12 ani, n-am
trăit și n-am respirat decît im-
preună cu oamenii epocii. Știu
mai mult despre ei decît despre
contemporanii mei direcți. Nu-
mai ei m-ar putea contrazice în
judecățile, în simpatiiile sau în
repuliile mele față de tot ceea
ce s-a întîmplat atunci. Întîm-
plarea lor e întîmplarea mea.
Unul dintre cititori, un admira-
bil ofițer în retragere, m-a și în-
trebat: nu-i așa că ați fost ca-
valerist... la '77? Un altul: nu-i
așa că ați fost tunar?

— Ați fost, probabil...

— Da, am fost și tunar, și
medic de front, și secretar de
cabinet diplomatic, și jurnalist
la „Resbelul”, și rus, și turc, și
austriac, și cal de luptă...

— Și porumbel voiajor...

— Și linie telegrafică... Și
chiar revărsare de ape sau de
zăpadă.

— Această distribuție a auto-
rului între atîtea lumi, regnuri,
geografii, evenimente conferă o
originalitate aparte maratonului
dv. epic. E vorba de un singur
roman, dar de fapt de zece cărți
independente; iar în interiorul
fiecărei cărți, de zeci de pove-
-

Magazin istoric

nr. 12/1938

Din sumar: 70 de ani de la
făurirea statului național uni-
tar român; Președintele Nicolae
Ceaușescu despre lupta pentru
unitatea națională a românilor;
Unirea — unanim act de deci-
zie al poporului; Consiliul Na-
țional Român Central și acți-
unea sa pentru unirea Transilva-
niei cu România; Am semnat
pergamentul Unirii; De pe Dea-
lul Secului, la Alba Iulia; Aca-
demia Română și cauza luptei

naționale; Recunoașterea drep-
tului istoric; Documente străi-
ne inedite despre 1 Decembrie
1918 • Victor Slăvescu — Note
zilnice din ianuarie-februarie
1939 • Centenar Nehru • 1914
— deșingolada marilor imperii
• În București, acum 50 ani •
Cine l-a ucis pe ducele d'En-
ghien? • Fie din cronica re-
zistenței din Malaysia • Se des-
parte America Latină de Euro-
pa Colonială? • Concursul
Magazin istoric, „1918-1978”.
Unirea cea mare — arc peste
timp.

tiri și de nuvele... Ce model ați
avut?

— Literatura română m-a
echipat cu o experiență și cu un
inventar de tehnici redutabile,
astfel încît să pot privi cu lim-
pezime dificultățile care se opu-
neau proiectului. Modele mari?
Fiecare model e valabil în ca-
drul propriu lui istoric, deci e
nerepetabil. Războiul meu nu
seamănă cu nici un alt război,
nici de dinainte, nici de după.
Trebuia, în consecință, să încerc
să-i fabric propriul model liter-
rar. În ce măsură am reușit, ră-
mine de văzut. Se va vedea
cîndva, altă dată...

— De ce totuși o asemenea ex-
tensie epică, într-o lume atît de
grăbită cum e cea a cititorului
de azi? Nu e un abuz — zece
cărți despre un singur eveni-
ment?

— În primul rînd, fiecare car-
te se poate citi separat. Așa au
și fost concepute cărțile ciclului:
să funcționeze autonom. Apoi,
în interiorul fiecărei cărți, cum

spuneam, există povestiri auto-
nome. Cititorul grăbit se poate
servi și pe acest plan. Dar eve-
nimentul, ca eveniment, nu se
putea epuiza nici într-o singură
poveste, nici într-un singur vo-
lum. El are, epic, socotesc eu,
durata pe care o merită, poate
chiar durata care mi s-a im-
pus...

— Spuneți-ne pe cînd cele zece
volume într-o singură ediție, în
ordinea cronologică pe care ați
izbutit s-o realizați abia acum,
la sfîrșit? „Cartea românească”
ne-a anunțat ordinea pe sîrîte a
volumelor, așa cum au fost
tipărite de-a lungul anilor. Dar
tot ea, pe ultima copertă a căr-
ților, ne-a promis o ediție defi-
nitivă. Cînd ar urma s-o avem?

— Să întrebăm editura. Eu îi
transmit de pe acum recunoș-
tința mea pentru devotamentul
și generozitatea cu care a făcut
să existe acest proiect în forma
existentă azi.

— Să scriem „sfîrșit”?

— În sfîrșit!

Inimi pentru cîntarea patriei

(Urmare din pag. 9)

simțămîntelor poporului român
de-a trăi liber și stăpîn pe
soarta sa”.

Corul din Fînteșu Mare este
laureat la toate edițiile Festiva-
lului național „Cîntarea Româ-
niei”, este deținător al marilor
premier atribuite la concursurile
corale interjudețene de la Lu-
goj și Suceava, deține numeroa-
se alte premii și distincții, sus-
ține, în medie, cîte 15-16 spec-
tacole pe an în țară și în ju-
det, spre educarea auditoriului
în spiritul dragostei față de
istoria poporului și pămîntului
românesc, este solicitat în mai
toate marile spectacole festive
de amploare națională. Cu toate

acestea, spunea profesorul Bă-
ișan, „concursurile nu sint
suprema țintă a mișcării corale.
Canalizarea acesteia pe făgășuri
reale, legate de spiritualitatea
timpului, duce la conștientiza-
rea menirii culturale și educa-
tive a acestei activități. Iată
adevărul ei sens, de la care
nu ne-am abătut cu orice preț”.
Fînteșu Mare este numele
unui sătuc cu 249 fumuri, așe-
zat pe o palmă de loc la vreo
20 km de Baia Mare și care
este atestat, din documentele
găsite pînă acum, încă din
1206-1231. Aici, cîntecul se pă-
strează ca-ntr-o vatră de leagăn
a neamului românesc, cu nimic
mai prejos decît celelalte zone
tradiționale ale creației spiri-
-

tuale naționale. Și alături de
cîntec — portul, dansul, bocetul
în durere, exuberanța în bucu-
rie, nunțile și clăcile.

Corul e format din bărbați
care știu istoria pentru că au
trăit istoria și care au făcut din
cîntec un vehicul nepieritor al
acesteia: Nistor Dragoș, născut
chiar în 1 Decembrie 1918,
apoi Coteș Augustin (69), Co-
teș Vasile (65), Barbu A-
drian (61), Barbu Dragoș (57),
Barbu Dionisie (59), Zamfirescu
Victor (57), mulți dintre ei
transmițînd propriilor feciori
făclia aceleiași iubiri de cîntec;
Andrei și Valer Dragoș, Valer
Zamfirescu, Viorică și Ioan Se-
ban, Mircea și Dumitru Mure-
șan, Nistor și Vasile Cristea,
Dumitru și Grigorie Munteanu.
Numai citind numele acestor
Dragoș, Barbu, Adrian, Șerban,

Nistor, Valer, știindu-le mai
apoi și cîntecul, ai sentimentul
de a fi înțilnit adevărați ste-
gari ai unei memorii istorice
și ai unui neclintit ideal.

Corul e dirijat de Valentin
Băișan, care înainte de a fi
directorul bibliotecii județene,
de a fi profesor de matematică,
de a fi un om erudit și un
profund cercetător al istoriei
Maramureșului (o amplă mono-
grafie în patru volume îi este
gata pentru tipar), este mai
întîi un autentic lucrător cultu-
ral, dornic și pasionat să vi-
breze alături de sufletele unor
oameni curaj, simpli țărani, în
acordurile simțămîntelor înalt
patriotice și profund educațio-
nale. „Cîntăm muzica patriotică
a poporului nostru nu dintr-o
pasiune oarbă, ci într-un de-
mers deliberat, de a păstra me-

reu trează conștiința istoriei na-
ționale și mereu vie imaginea
trecutului nostru cultural”, mă-
turisește ea pentru sine profes-
orul Băișan. Iar cînd îl veți
auzi pe tinărul Valer Dragoș,
fiul lui Nistor Dragoș, cel născ-
cut chiar în ziua Unirii, cîntînd
„Ardealul, Ardealul, Ardealul
ne cheamă, / Nădejdea e numai
în noi...”, veți căpăta impresia
definitivă că oamenii din Fîn-
teșu au știut să trăiască din
tată în fiu ca niște grăniceri fi-
deli la hotarele țării, ale cînte-
cului și spiritualității noastre.

Corul din Fînteșu Mare a
împlinit 70 de ani. Oamenii și
vociile au urmat valurile timpu-
lui, dar deasupra acestora a
dăinuit ceea ce pururi va dăinui
pe aceste meleaguri: simțămîn-
tul pur și dragostea curată pen-
tru cîntarea patriei eterne.

Cu masca de tifon pe figură, doctorul Margareta Costache Iordan decupează sub microscop, cu un bisturiu oftalmologic subire ca o părere, o porțiune de țesut nu mai mare de un milimetru. Atmosferă aseptică, halate albe, instrumentarul steril al intervențiilor delicate pe ochi! Și totuși, nu ne aillăm într-o sală de operații. Margareta Costache Iordan are titlul de doctor, dar nu în medicină, ci în biologie, iar „pacientul” de sub bisturiu nu este decât un banal muguras de plop. De ce se practică în acest laborator al Institutului de Științe Biologice o veritabilă microchirurgie pe fibra vegetală a unor arbori ca plopul, salcia, răchita, stejarul? Cercetătorii nu și-au propus nicicum să oblige „plopul să facă pere și răchita micșunele”, ci, pur și simplu, să multiplice acești copaci în eprubetă în sute de mii de exemplare. Ei au elaborat o tehnologie eficientă „in vitro” de înmulțire rapidă și în masă a unor specii, cum ar fi cea de plop. Căci astăzi, plopul și-a depășit aura sa romantică, devenind totodată și un arbore energetic, foarte la modă. El reprezintă o sursă productivă de biomasă, viitoarea materie primă inepuizabilă pentru industriile chimică, energetică etc. Astfel, din masa lui lemnoasă, prin diverse prelucrări (hidrolize, procese enzimatiche, gazeificări, pirolize) se poate ajunge la toată gama de hidrocarburi, obținută altfel din țițeiul tot mai drămuț în lume, ba chiar se „storc” direct benzină și motorină. Mase plastice, cauciucuri, fibre, octanii combustibililor, din niște ramuri de copaci! Dar pentru asta, nu trebuie să „treci pe lângă plopul fără soț”, ci să ai la îndemână păduri dese și sănătoase. „Plopul este o specie rapid crescătoare, puțin pretențioasă, ușor de cultivat de la cimpie până la culmile dealurilor, spune biolog Margareta Costache Iordan. În special, varietatea autohtonă de plop alb se mulțumește și cu soluri nisipoase, sărățurate, valorificând terenurile mai puțin fertile. El furnizează cea mai mare cantitate de masă verde la hectar (20 de tone), recoltabilă chiar din perioade de tinerețe, de până la 5 ani. O cultură odată instalată se exploatează intensiv până la 15 ani. Din buturugi apar rapid lăstari noi care se pot „seceră din nou peste 1—2 ani. Totuși, ei nu sînt niște indivizi perfecti căci manifestă unele

minusuri. În ceea ce privește activitatea de înmulțire. Semintele purtate de vînt nu păstrează puritatea genetică a speciei, iar dacă se practică proliferarea prin butași, apare inconvenientul că numai 30% din aceștia prind rădăcini. Tocmai aceste defecte am căutat să le îndreptăm noi făcînd numeroase copii în eprubetă ale exemplarelor celor mai valoroase.”

Așa cum răsfoiești într-un album cu amintiri, de familie pozele cu primii pași în viață ai unui pui de om, tot așa, în la-

stuite. Urmează o campanie de călire a ei, sub o perdea de ceață, ca apoi, deja acomodată și fortificată, să la drumul stațiunilor silvice.

„Tehnologia noastră de multiplicare rapidă constă în faptul că putem porni spre noi exemplare atît de la conglomeratul primar de celule, cit și de la lăstarii și plătutele abia formate, explică Margareta Costache Iordan. Acestea, prin segmentare în 4—5 fragmente, devin minibutași care mijesc noi muguri și rămurile tinere. În-

de experimente, de încercări, cu răbdarea celor care nu află rezultatul testelor după cîteva ore, ci după lunile scurgerii unui ciclu biologic. Materia primă a demersurilor lor științifice este viața, cu enigmaticele și sinuozitățile ei. Cînd s-au prelevat cu bisturiul fragmente dintr-o frunză, a trebuit să se desfășoare o muncă de mare rafinament pentru a șterge din memoria înscrisă în codul genetic al acestor celule stricta lor specializare în asimilația clorofiliană. Luni de zile au fost dă-

muguri tineri ci și cu un glob de aur obținut la festivalul internațional al filmului din Argentina. Țara noastră se află în prima linie a cercetărilor privind acest copac atît de harnic în producerea de biomasă. La stațiunea Cornetu se află o adevărată bancă internațională de gene de plop unde și-au dat întâlnire peste 1500 de specii și clone de pe toate continentele. Acest rezervor de butași de înaltă puritate este folosit de specialiștii din întreaga lume pentru ameliorări, încrucișări, selecții.

Tehniciile „in vitro” și-au demonstrat în mod cert eficiența conducînd la dezvoltarea unor adevărate bioindustrii de valorificare pe căi neconvenționale a potențialului bioproductiv și regenerativ al celulei vegetale. Culturile celulare pe medii artificiale pot constitui surse permanente de biomasă omogenă, obținută în cantități mari și în condiții controlate, independent de caracteristicile solului și climatei.

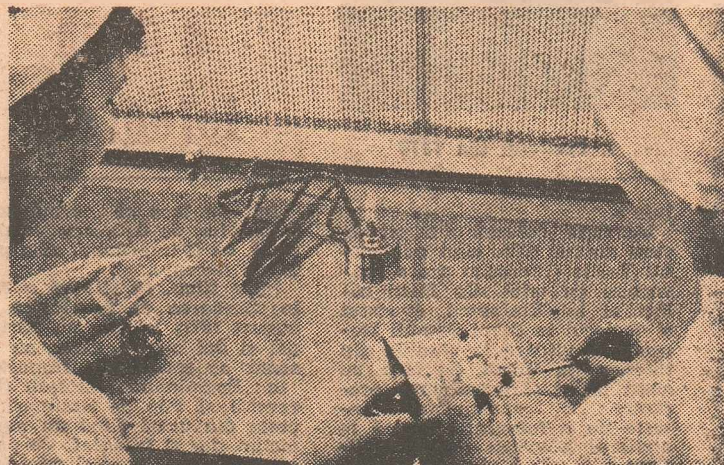
Cercetătoarei Ana Roșu nu-i place să stea nici măcar 10 minute în fața unei cești aburinde de cafea, dar, în preajma unor țesuturi mici extrase din frunzele, lăstarii și boabele imature ale acestei plante, a pospusit mai bine de-un an. Le-a crescut în vase de sticlă, pe medii de cultură cu formule numai de ea știute și a obținut o masă celulară care uscată, prăjită și măcinată are același gust și conținut în cofeină ca și cafeaua obținută clasic din boabele verzi. Pentru țările cu climă improprie cultivării plantațiilor de cafea, această tehnologie are o deosebită importanță. În viitor, licoarea neagră și parfumată se va prepara din biomasă de cafea recoltată eprubetă și nu din boabele plantatiilor țărilor calde. O cercetare de primă linie primită cu deosebit interes și la Congresul Național de Chimie! Dar ingenioasa cercetătoare nu s-a oprit aici. A crescut în laborator mase celulare provenite din meristemele de vîită de vie, castravete, dovleac. După ce a constatat că ele au efect stimulator, imoreună cu specialiștii de la Institutul de apicultură, le-a introdus în stup ca supliment la meniul larvelor. Albinele au manifestat mai multă vigoare și o rezistență sporită la boli.

Biomasă care a rodit mai întîi în laboratoarele ideii.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Chirurgie pe un mugure de plop

Biomasa rodește mai întîi în laboratoarele ideii. În termeni foarte concreți, energia e (și-n muguri de) plop, iar plopul e (mai întîi) în eprubetă. O imensă reacție de fisiune, strînută de știința și pasiunea biologilor, transformă un minuscul firicel de plantă albastră într-o imensă pădure disponibilă pentru producerea biomasei

borator, putem urmări diferitele vîrste ale copilăriei copacilor „construiți” în eprubetă. În maternitatea de ploi, sute de vase de sticlă, leagăne ale viitorilor arbori, stau aliniate sub ploaia de neon și sub căldura ținută în friu de termostate. În ele, un sofisticat amestec de substanțe nutritive, vitamine, fitohormoni. Viitorul copac falnic cu siluetă elegantă este la început un meristem de mărimea unui virf de ac, prelevat cu bisturiul dintr-un mugure sau frunză. Apoi, el devine un conglomerat de celule cit o aspirină, din care mijesc muguri și apoi lăstari viguroși. Aceștia, decupați și mutați în alte „incubatoare”, prind rădăcini și formează în 3 luni o plantă de 6—7 cm cu toate organele vegetative con-

mulțirea se desfășoară în progresie geometrică, cu înrădăcinare 100%, fără nici un rateu, ca în cazul butășirii din cîmp. Într-un an, „in vitro”, se pot obține sute de mii de copii „xerox” ale speciei pure, cu toate caracteristicile nealterate. O stațiune silvică, transferind lăstari de la un plop valoros direct în pămînt, poate obține în 2—3 ani doar cîteva sute de butași, din care doar o treime prind rădăcini. Diferența de productivitate reprezintă o cifră cu multe zerouri. Procedul de înmulțire in vitro este un punct de plecare spre obținerea unei cantități mari de biomasă, pusă la dispoziția biotehnologilor.”

Dar pentru a se ajunge aici, specialiștii de la Institutul de Științe Biologice au făcut sute

dăcite schimbîndu-se rețeta mediului nutritiv, balanța hormonală, în vederea reîntoarcerii la statutul inițial de celule nediferențiate, pentru ca apoi să fie recalificate în proliferarea de muguri. De altfel, această organogeneză indirectă din frunze creează o bază nouă de variabilitate genetică somaclonală, sursă de noi genotipuri, pe care natura nu le poate plămădi ușor. Acest drum s-a parcurs și fiindcă, așa cum spunea Margareta Costache Iordan „peste fiecare firicel de plantă s-a picurat nu numai profesionalism, ci și un strop de dragoste”.

De altfel, plopul și stejarul din eprubetă au ajuns și personaje de film științific. Ramurile lor au rodit nu numai cu

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Paznicii pădurii de argint (I)

„Ca pădurile unei țări să poată prospera, ele au, înainte de toate, nevoie de căldura și roua inimii omenești”. Cine a așternut pe hirtie aceste cuvinte? Vreu maeștru al artei, al literaturii? Autorul lor este unul dintre cei mai de seamă silvicultori români, Marin Drăcea (1885—1958). Silvicultorii adevărați iubesc pădurea, o apără — așa cum o cîntă poezii. Cite poezii nu a închinat de pildă magul spiritualității românești, Eminescu, codrului? Să rostim, împreună cu el: „De trei codri de aramă, de departe vezi albind / Și auzi mindra glăsurire a pădurii de argint. / Acolo, lingă izvoară, iarba pare de omăt, / Flori albastre tremur ude în văzduhul tîmîțiet; / Pare-că și trunchii vecinici poartă suflute sub coajă, / Ce suspină prințre ramuri cu a glasului lor vîraj”. Si cit adevăr închid în ele spusele: „Codru-I frate cu românul!” În pădure se găsea lemnul din care se construiau casele tradiționale (din birne groase de lemn și cu acoperis de sipci), tot acolo întindeau țărani curse construite cu meșteșug, pentru prinderea vinatului. Codrii au fost de asemenea adăpost de restriste în vremurile năvălirii poboarelor migratoare și de ei s-au servit adesea domnitorii munteni și moldoveni spre a înfringe ostiri cu mult mai numeroase, așa cum a procedat Ștefan cel Mare în bătălia de la Codrii Cosminului, atît de măiestru și dramatic zugrăvit de pana lui Mihail Sadoveanu în *Viața lui Ștefan cel Mare*.

Se scrie, cred, cu mult prea puțin, pentru publicul larg, des-

pre personalitățile științei silvice de la noi, de asemenea despre pădurea românească, despre rolul important pe care aceasta l-a avut în istoria poporului român. Printre excepțiile fericite să amintim valoroasele volume *Istoria pădurii românești*, din cele mai vechi timpuri pînă astăzi (1970) de Const. C. Giurescu și *Din istoria silviculturii românești* (1972) de Dumitru Ivănescu.

În vremea geto-dacilor și apoi a stăpînirii romane, pădurile acopereau cea mai mare parte a teritoriului țării și exploatarea lemnului constituia una din ocupațiile și meșteșugurile fundamentale. În Dacia romană funcționau chiar „colegii forestiere”, reglementînd valorificarea lemnului, colegii ale „dendroforilor” (încărcătorii de lemne) și colegii „nautae” (ale navigatorilor și plutasilor care le transportau uneori pe riurile interioare, alteori pînă în îndepărtatul Egipt și la Roma). În perioada prefeudală și feudală materia primă, oferită din abundență de păduri, a permis crearea, la sate, a unei adevărate „civilizații a lemnului”, o măiestrie unică, tehnică și artistică deosebită, servind la realizarea celor mai complexe uneelte, instalații și construcții. Pe atunci, defrișarea pădurilor (adesea prin incendiere) se practica pe scară largă și era binevenită, căci codrii se întindeau pe teritorii imense, iar populația în creștere avea nevoie de noi și noi terenuri agricole, precum și de pășuni pentru vite. Spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea, tă-

lerile de păduri au devenit însă devastatoare. Imperiul Otoman cerînd un substanțial tribut în material lemnos, proprietarii de moșii și minăstirile stăpînite de greci secerînd de asemenea codrii falnici, de la unii dintre ei rămîind doar numele unor locuri unde întîlnești prea puțini arbori: Delliorman, Brădet etc.

Primejdia a fost totuși recunoscută, iar în 1843 în Moldova apare primul act oficial urmărind să stăvilească această exploatare prădalnică: *Pravila pentru crutarea pădurilor de pe moșile minăstirești și altele*, o lege similară fiind promulgată în Țara Românească în 1847, e drept cu excepții, dictate de interese negustorești, care îl diminuau efectul. În fine, în 1861, în vremea lui Cuza Vodă, sînt secularizate averile minăstirești, iar în 1881 se adoptă un *Cod silvic*, un altul intrînd în vigoare în 1910. În fine, în 1930, în baza legii pentru administrarea pădurilor, este creată Casa Autonomă a Pădurilor Statului, iar în 1933 silvicultorul Marin Drăcea înființează Institutul de Cercetări și Experimentație Forestieră, pe care îl va conduce, ca director, pînă în 1946. Deși toate acestea dovedesc schîtarea unei veritabile politici forestiere, practicile de despădurire nu au fost cu totul stăvilit. Astfel, în anii ce au urmat celui dintîi război mondial, sînt defrișate, pentru îslazuri, cam 1200 000 hectare de pădure (după D. Ivănescu), o gravă prejudiciere a patrimoniului verde al țării.

Progresele științei silvice la noi sînt strîns legate de dezvoltarea învățămîntului de specialitate. Cea dintîi școală silvică de pe întînsul țării noastre a fost organizată la Sibiu în 1817, cu durata de 3 ani, avînd ca director pe naturalistul și farmacistul P. Sigerus (1759—1831). O școală silvică cu existență efemeră a fost înființată la București în 1851, dar nu a dăinuit decît trei ani, cit au ră-

mas în țară profesorii francezi anume aduși ca să predea aci. O altă școală silvică a funcționat între 1860 și 1862, întemeiată în urma stăruințelor celui dintîi silvicultor român, Mihail Rîmniceanu. O instituție mai durabilă a fost în schimb Școala centrală de agricultură și silvicultură de la Pantelimon (ulterior Herăstrău), unde s-au predat cunoștințe de silvicultură din 1867 pînă în 1883, cînd s-a înființat Școala specială de silvicultură, cu sediul în localul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, supranumită „școala din podul ministerului”, revenindu-se însă apoi curînd la învățămîntul mixt agricol-silvic. În fine, la cererea expresă a numeroși silvicultori, se înființează spre sfîrșitul veacului XIX, în 1894, Școala superioară de silvicultură de la Brănești, lingă București, din 1905 pădurea Pustnicul devenind teren experimental al școlii: a funcționat pînă în 1916 (în timpul ocupației germane, clădirea școlii a fost distrusă). Învățămîntul silvic superior a fost transferat vremelnic la Iași (1916—1918), apoi a revenit în Capitală, pe lingă Universitate, pentru ca din septembrie 1923 să fie încadrat în Școala Politehnică, inițial ca Secție, apoi ca Facultate de Silvicultură, pînă la reforma învățămîntului din 1948. Totodată, pentru formarea cadrelor medii, au înființat școli de conducători silvici și de brigadieri silvici. Dintre silvicultori, un număr destul de mare s-a specializat peste hotare, mai ales la Școala superioară de silvicultură de la Nancy (Franta), unii dintre ei absolvînd-o ca sefi de promoție: Th. G. Petraru și Mihail-Milan Tănăsescu.

Oprindu-ne în continuare asupra cîtorva personalități ale științei silvice de la noi, îl vom aminti mai întîi pe Nicolae R. Danielescu (1849—1897). A urmat ca bursier Școala centrală de agricultură și silvicultură de la Herăstrău și tot ca bursier

Școala superioară de silvicultură de la Nancy. După întoarcerea în țară, devine profesor la școala de la Herăstrău, apoi director al acesteia. Ulterior, aflăm profesor și director Școala superioară de silvicultură de la Brănești, pregătînd, la cele două instituții de învățămînt, un număr de 17 promoții. A fost totodată membru fondator al societății „Progresul silvic”. A atras atenția, într-o lucrare specială, asupra exploataării nesăbuite a pădurilor de stejar. Alte scrieri valoroase ale sale sînt *Principii de silvicultură și încurajarea împăduririi nisipurilor zburătoare*.

Despre Vlad Cîrnu-Munteanu (1858—1903), silvicultor și agronom, inginerul D. Teodoru scria într-o evocare publicată de revista „Probleme agricole” nr. 11/1971: „Tăcut, modest și generos, peste tot pe unde a trecut a clădit și a lăsat urme bune”. A absolvit și el, ca și Danielescu, școlile de la Herăstrău și Nancy, ca bursier, luîndu-si în Franta și licența în științe naturale. A fost de asemenea profesor și director la Școala centrală de agricultură și silvicultură de la Herăstrău, fiind totodată fondator și director al Stațiunii agronomice centrale, instalată în clădirile școlii. Este considerat un promotor al experimentului în silvicultură, această fiind tema primei sale conferințe, ținute la societatea „Progresul silvic” și a unui studiu publicat în *Revista pădurilor* în 1887. Vlad Cîrnu-Munteanu s-a ocupat și el de fixarea nisipurilor zburătoare din sudul Olteniei, indicînd să se facă plantații cu salcîm, dar atrăgînd atenția că aceasta este doar o soluție tranzitorie, pînă la introducerea unor specii mai valoroase.

Vom continua, în articolul următor, prezentarea figurilor unor silvicultori români de seamă.

I.M. ȘTEFAN ■

Oameni în serviciul binelui public

Unde-i lege nu-i tocmeală...

Elena Pădeanu, după experiența de judecător și-o continuă pe aceea de secretar al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova. Și într-o funcție și într-alta îi ascultă pe oamenii care „vin la lege” să-și reglementeze situații de tot felul, cîntărește spusele lor care nu întotdeauna concordă cu realitatea, intră în mecanismul de gândire greșit al unora, le arată unde se înșală. Și-ntr-o funcție și într-alta este entuziasmată, activă, dreaptă, alături minții și legii mult din sufletul său tânăr.

— După trecerea a doi ani de cînd sînteți la primărie, care credeți că e cea mai importantă constatare?

— Că unii trebuie învățați să judece fără superficialitate. Se manifestă în mentalitatea unor oameni anacronismul supărătoare. Mi-e proaspătă în minte întâmplarea cu directorul cu care m-am luptat mult pînă l-am determinat să admită că greșese.

— Despre ce era vorba?

— Acest director de întreprindere, altfel stimat pentru activitatea lui, considera că o femeie nu poate fi cap de familie și a respins-o în C.O.M. de la lista de prioritate pentru locuințe. Constituția însă stipulează egalitatea în drepturi și ar fi absolut anacronic ca o familie numeroasă, care înaintea cerere pentru acordarea de locuință, să fie respinsă pe acest stupid motiv.

— Poate că și soțul figura pe lista de prioritate la întreprinderea lui?

— Nicidcum. Soția este însă mai respectată pentru munca ei și de aceea a cerut ea locuință. Soțul e mai comod cu îndatoririle profesionale, dar asta nu poate fi un motiv ca să-i pedepsim întreaga familie și copii lor să sufere. Apoi, nu este întemeiat legal și nici moral, să respingem cererea unei femei muncitoare pentru acest „motiv” care se potrivește cu concepțiile unei alte societăți.

— Aici intervine rolul secretarului Comitetului executiv, al dumneavoastră.

— Ni se adresează, la Consiliul

liu popular, o sumedenie de cetățeni, mult mai mulți decît socotim că este necesar, pentru că la nivelul instituțiilor lor nu se acordă suficientă atenție problemelor sociale.

— Ați fost o apărătoare a drepturilor copiilor al căror părinte se despart și unii uită de ei. Mai intră în atribuțiile dumneavoastră actuale această problemă de suflet?

— O numiți de suflet, dar în primul rînd este de drept. Noi, prin anchetele sociale, eliberăm pentru instanță acte doveditoare din care să rezulte situația reală a mediului în care trăiesc părinții. Am o deosebită grijă să se respecte adevărul, insist ca anchetatorul să evite superficialitatea unor constatări de genul „a părăsit locuința”, fără să se caute cauza aprofundată, reală, a motivului neînțelegerii dintre soți. Mă necăjește profund stereotipia în gândire, uscăciunea sufletească. Am înapoiat asemenea „analize” care nu fac decît să îngreuneze situația viitoare a unui copil.

— Instituirea curatelei ridica mari probleme?

— Responsabilitatea noastră este deosebit de mare, ca și a instanței. Atunci cînd unul din părinți moare, bunicii trebuie să vegheze ca celălalt părinte să administreze corect veniturile rămase sau ceea ce i se cuvine urmasului. Asist la atîtea dovezi de egoism, la certuri, camuflarea de intenții și declarații de iubire, incit neînțelegerile dintre bunici nu sînt de natură să ajute nepoții.

— Cazistica copilului a fost partitura de lege preferată de dumneavoastră ca judecător. Continuă să rămînă?

— Continuă, punindu-mă în legătură cu aceleași aspecte urite întîlnite în justiție. Unii soți cînd se despart se folosesc, adesea, de copii lor ca să obțină repartizarea casei, pentru ca, după ce sînt titulari de contract să-i neglijeze sau să-i trimită să locuiască la rude. La audiențe dezvăluirile din mentalitatea lor care, oricît ar fi de acoperite de vorbe frumoase, pe mine, om al dreptului, și cunosător al sufletului nu mă induc în eroare. Audiențele îmi evidențiază caractere de tot felul. Astăzi, m-am oprit la cele anacronice, nu toți cei care ne trec pragul sînt la fel. Avem și „clienți” obositori prin insistența lor. Cetățeni care prima dată au venit cu un motiv întemeiat, demn de luat în seamă și l-am rezolvat cit mai repede posibil, revin apoi cu mărunțuri, de la cartea cu un vecin, la o altă bagatelă, confundîndu-ne, ui-

tînd locul și calitatea noastră, a celor de aici. Să-i vedeți că supărați pleacă și cum mai dojenesc: „V-ați schimbat!” pentru că n-am mai dat, ca prima oară, dovadă de receptivitate...

— Trebuie să fiți un excelent pedagog, înarmat cu multă răbdare, să repetați lucruri cunosute, să aveți tact?

— În primul rînd trebuie să veghez la respectarea și aplicarea legii, să fiu capabilă să discern din noianul de probleme esențialul, să pun de-o parte mofturile unora, trebuie, oricît de necrezut ar părea, să-i învăț pe unii să se gîndească că nu li se cuvine totul, că dreptatea nu este numai a lor, că toți sîntem egali în fața legii și a vieții.

— Aveți o muncă frumoasă, de o deosebită răspundere, care vă dă satisfacția corectitudinii?

— Mi-am dorit, de cînd am început să înțeleg că trebuie să-mi aleg un drum, să fiu un micșor pion în mecanismul care reglementează relațiile umane. Sper că sînt de folos tuturor celor care au nevoie de mine.

CARMEN DUMITRESCU ■

Competență și flori

...Cu alura-i de veritabil magistrat, decanul de vîrstă consultă îndelung comisia de judecată. În unanimitate, membrii completului apreciază că sînt îndeplinite condițiile de împăciuire și hotărăsc încheierea procesului verbal prin care pîritul se obligă să restituie, pînă la data convenită, banii luați în împrumut, dar nerestituiți la termenul scadent.

Pîritul și reclamanta se împacă și semnează de luare la cunoștință.

— În acest caz — zice, în încheiere, președintele — sarcina noastră se simplifică. Atrag însă atenția pîritului că, în conformitate cu prevederile legii în vigoare, procesul verbal, odată încheiat și semnat, are putere executorie; nerespectarea lui atrage după sine executia silită. Așteptăm, deci, vestea cea bună.

Sedința se suspendă. Pe Ion Panaitescu, președintele Comisiei de judecată nr. 2

de pe lîngă Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești, l-am cunoscut în plin exercițiu funcțiunii. Vechi activist obștesc, membru al ODUS, la cei 72 de ani ai săi se bucură numai de stimă și respect din partea celor din jur. Oamenii îl prețuiesc mai ales pentru spiritul său de dreptate, pentru conduita ireproșabilă. Asta și explică în principal de ce, din 1971 și pînă în prezent, a fost ales în toate legislaturile membru al comisiei de judecată. I s-a încredințat de mai multe ori sarcina de președinte.

— Ați dobîndit deja o bună experiență în domeniu. Spuneți-ne, vă rugăm, tovarășe Panaitescu, ce fac efectiv aceste organe obștești de influențare și jurisdicție?

— Cum bine se știe, ele sînt o expresie a democrației noastre socialiste, a creșterii rolului opiniei publice în viața socială. Prin ele se realizează participarea maselor largi la îndeplinirea legalității și la educarea socialistă a cetățenilor în spiritul promovării unei atitudini corecte față de muncă, întăririi și dezvoltării avutului obștesc, precum și al asigurării unei bune comportări în societate. Efectiv, judecă abateri de la regulile de conviețuire socială, precum și unele litigii patrimoniale prevăzute în Legea nr. 59/1968. În general încercăm împăcarea părților în astfel de pricini.

— E vorba, deci, de anume competențe. Care-s acelea, pe scurt? Privite, bineînțeles, prin prisma comisiei pe care o conduceți.

— Comisia de judecată nr. 2 de pe lîngă Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești, la fel ca celelalte comisii similare, judecă pricini privitoare la următoarele fapte săvîrșite de cetățeni și care, prezentînd pericol social redus, nu se consideră infracțiuni, ci constituie abateri: lovirea sau alte violențe care nu au cauzat o vătămare integrității corporale sau sănătății, amenințarea și insulta; abuzul de încredere săvîrșit între persoane fizice, dacă valoarea pagubei nu depășește 500 lei; stricăciuni provocate locuințelor, precum și instalațiilor comune, săvîrșite cu intenție, prin care s-a adus avutului obștesc o pagubă ce nu depășește 500 lei etc. De asemenea, încercăm împăcarea părților în unele infracțiuni prevăzute de Codul penal.

— Împreună cu ceilalți membri ai comisiei alcătuiți un adevărat judecător obștesc. E ușor, e grea această muncă?

— Depinde de caz. Sînt pricini mai ușoare, altele mai grele. În orice situație însă trebuie să ne aplecăm cu grijă asupra fiecăreia, să dovedim răbdare în administrarea probelor, imparțialitate în audierea părților și martorilor, intransigență și discernămint în luarea hotărîrii sau deciziei de sancționare.

— Cam cîte cazuri ați judecat pînă acum?

— De la începutul anului și pînă azi, dacă o luăm după registrul de evidență, 591. Față de anul trecut, sînt mai multe cu circa 50, datorită extinderii competențelor noastre și asupra litigiilor patrimoniale. În general se constată o evidentă scădere a abaterilor de la normele de conviețuire. O scădere chiar a unor tipuri de infracțiuni înscrise și sancționate de Codul penal.

— Cauza?

— După părerea mea, asta e și o urmare firească a creșterii eficienței activității educative a colectivității, a creșterii conștiinței socialiste a maselor. Înseamnă că opinia publică, școala, ceilalți factori educaționali și de influență își spun tot mai pregnant cuvîntul. Înseamnă, în același timp, că organismele obștești, democratice, de educare și influențare, precum comisiile de judecată, preiau cu succes, din mers unele funcții de jurisdicție, sancționează ca atare faptele și pe făptuși.

— Satisfaceți?

— Da, am avut. De pildă, o dată, cînd am reușit să împăcăm doi colocatari care, pornind de la o mică neînțelegere, ajunseră la o dușmănie cumplită. A trebuit să dovedim multă răbdare și putere de convingere. Peste cîteva luni cei doi au venit și ne-au mulțumit; ne-au adus chiar flori, în semn de recunoștință. Instatisfacții trăim ori de cîte ori nu reușim împăcarea și sîntem nevoiți să aplicăm amenzi, cum prevede legea, chiar pînă la 3000 de lei.

— Sînt frecvente cazurile în care părțile, plecînd de la comisie, s-au adresat judecătoriei?

— Prea frecvente nu, dar mai sînt. În circa 35 la sută din cazuri s-au dat hotărîri de sancționare, cam 40—45 la sută au intrunit procedura de împăcare, circa 10 la sută s-au retras, iar restul, mai puțin de 5 la sută, au ajuns în fața judecătoriei.

La Ploiești, am întîlnit o comisie de judecată deosebit de activă. O comisie care și-a dovedit că își dovedește pe deplin menirea de judecător obștesc.

MIHAI STĂNESCU ■

Fără JECO, bucuriile copiilor ar fi mai puține

Iată un adevăr pe care, în această lună a cadourilor, orice părinte îl poate constata și singur.

Dincolo de anotimp și de sărbători însă, afirmația se susține lesne atît prin constatarea că jucăriile logice lansate de RECOOP se vînd foarte repede, cît și prin faptul că binele făcut de aceste jucării, care-ți pun mîntea la contribuție, este deja de domeniul evidenței.

Jocurile realizate de RECOOP, unica întreprindere europeană cu acest profil, sînt astfel gîdite încît contribuie la stimularea inițiativei, a capacității de creație, a independenței de acțiune și de gândire, dar și la dezvoltarea spiritului colectiv. Școala a preluat unele din aceste jocuri — util instrument pentru profesori — în virtutea ideii că, totuși, copiii de azi vor fi oameni în toată firea în anul 2000, adică peste

11 ani. Altfel spus, nu poți pre-găti viitorii specialiști ai mileniului trei numai cu mijloace de formare și educație de acum jumătate de secol.

Desigur, jucăriile nu sînt totul în acest domeniu al educației, dar ele ocupă întregul teritoriu al copilăriei și nu pot să nu țină seama de dezvoltarea domeniilor de vîrf ale timpului pe care îl trăim. Căluții de lemn au farmecul lor, dar minicalculatoarele sînt o realitate care se impune din ce în ce mai mult.

Pînă să abordăm problema noutăților apărute sub firma JECO, să mai amintim că emblema respectivă împlinește în curînd 5 ani și că primul joc lansat a fost Turism. El s-a bucurat de un succes enorm, fiind o replică (mai reușită am spune noi) a celebrului Monopoly, care-i încîntă pe copiii din lumea întreagă. Au urmat cu-

noscutele Scrabble și Go, fapt ce a determinat înființarea Federației române de jocuri logice, cu patru secții: scrabble, go, șah și rebus, astfel că în 1985 s-a disputat la noi primul campionat mondial de go și scrabble. Deci, deși foarte tinăra, întreprinderea CENTROCOP-ului are o istorie importantă și, veți vedea, noutăți de-a dreptul spectaculoase.

Dar, despre toate acestea și alte lucruri interesante privind JECO, în convorbirea cu directorul RECOOP, dr. Gheorghe Fețeanu.

— Tovarăș director, aminteam mai înainte că RECOOP este singura întreprindere din Europa cu un asemenea profil. Care este urmarea acestui fapt pe plan internațional, știind că, totuși, de jocuri logice se ocupă mulți?

— E adevărat, jocuri logice se fabrică în aproape toate țările,

dar nu există întreprinderi specializate. La o recentă întîlnire a președinților de cooperatie din țările socialiste, multe firme s-au arătat interesate de jucăriile concepute și fabricate de noi. Recent, cooperația bulgară ne-a făcut o propunere fermă de cooperare. I-au interesat foarte mult ideile noastre.

— În jocurile logice, ideea contează, nu-i așa?

— Ideea, fantezia. Lucrăm cu graficieni, designeri, colaborăm cu matematicieni, psihologi, arhitecți. Sprijiniți de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Ministerul Sănătății, de Consiliul Național al Pionierilor, colaborăm cu școli, grădinițe etc. De pildă, cu Ministerul Sănătății, am stabilit un nomenclator de 184 de jocuri pentru copii între 3 luni și 3 ani. N-avem prejudecăți. Căutăm în permanență oameni cu idei și dacă propunerile lor sînt interesante, fabricăm rapid jucăria și o vîndem prin magazinele noastre. Avem avantajul că noi le producem și tot noi le distribuim.

— Se pare că recenta expoziție organizată la Casa Centrală a Armatei, a fost un mare succes. Care sînt argumentele în acest sens?

— A fost vizitată de peste 100.000 de persoane timp de trei săptămîni. Am beneficiat de multe sugestii, dar am recoltat și 50 de propuneri concrete de jocuri logice deosebit de atractive, din partea diferiților pasionați de asemenea jocuri.

— Au fost și lucruri noi?

— Desigur. De pildă, jocurile electronice realizate în colaborare cu Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică. Am vîndut cu această ocazie prima casetă românească cu jocuri electronice pe monitor. De aseme-

nea, am vîndut jocuri în valoare de peste 600.000 lei. Revîndînd la casete, la jocurile electronice pe calculator, se poate constata că producătorul de jocuri nu mai putea rămîne în afara „erei informatice”. În acest an, CENTROCOP-ul a inițiat o colaborare cu Centrula Industrială de Electronică și Tehnică de Calcul și Institutul amintit, pentru realizarea jocurilor pe calculator. O primă dotare cu o astfel de aparatură există în 24 de magazine și scoli ale cooperației, iar un asemenea echipament de calcul se află expus la magazinul nostru JECO din Calea Victoriei nr. 16—18, pentru demonstrații și desfacearea casetelor. Pe baza programului de cooperare de care vorbeam, pînă la sfîrșitul anului se vor da primele loturi de calculatoare și monitoare pentru testare. Pentru anul viitor, am contractat cu centrula întreaga capacitate de calculatoare.

— Alte noutăți acum, la sfîrșitul anului?

— Avem peste o sută de lucrări, în special la jocuri, aflate în diferite faze de lucru, din care cea mai mare parte vor fi prezentate în luna decembrie.

— Amintiți cîteva.

— Prietenul meu calculatorul, un joc cu calculator de buzunar, Numărătoarea surpriză, o suită de jocuri puzzle, pentru amatori de „6 pînă la 99 de ani”, cum e menționat pe cutie, primul trenuleț electric realizat în țară, Caruselul literelor, Cărbușul, Șah în patru...

— În patru.

— Da, este o invenție românească, care a stîrnit un uriaș interes la Tîrgul de jucării de la Nürnberg. Cit despre celelalte noutăți, vă asigur, copiii vor avea de unde alege.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Civilizație, răspundere, spirit gospodăresc

Carambolul

În 8 noiembrie, pe la 7 dimineața, Ulici Dumitru ajunsese cu IMS-ul plin de varză aproape de comuna Livada, județul Satu Mare. Cit era mașina de gheață, dar tot simte un șoc din spate: il „pupase” Dacia nr. 2-SM-8 242, condusă de Medve Maria, din Turlung. Amindoi opresc și-ncep tradiționala ceartă. Spiritele nu se-nclinseseră prea mult, cind din ceață apare o altă Dacie, nouă-nouță, nr. 1-SM-4 564, condusă de Groza Vasile, tot din Turlung, care se-nfige în bara din spate a celeilalte Dacii. În ceață, se-ncepe o „horă” în trei, dar nu peste mult timp apare și-al patrulea: Kovacs Arpad din Livada, nu-și mai poate opri Dacia nr. 1-SM-3 742 decit în spatele mașinii lui Groza! E ușor de imaginat că-n șosea începuse un adevărat „cenaclu” pe teme automobilistice, întrerupt deodată de strigătul lui Kovacs: prin ceață își făcea loc un autobuz încărcat, 31-SM-1 349, pe care șoferul Vrajă Tinel n-a mai avut cum să-l oprească: autobuzul lovește în plin mașina lui Kovacs, o face barcea-parcea pe antemărgătoarea acesteia (a lui Groza), și, prin ricoșeu Daciei Mariei Medve, proiectează IMS-ul cu varză la vreo 20 m, peste șanț (fără să se răstoarne, dacă asta mai are vreo im-

portanță)! Din fericire, n-au fost victime, participanții la „cenaclu” împrăștiindu-se ca potirichile, dar mașinile au fost deteriorate în proporție de 75-80 la sută: autobuzul intra-se între ele ca bila între popice!

Simplificind foarte mult, este limpede cauza acestui carambol: mersul cu viteză neadaptată la condițiile traficului (ceață și alunecus). Dar mai există o cauză ce ține de psihologia omului: în loc să ia lucrurile cum sînt, eventual să facă haz de necaz și să-și scoată mașinile de pe carosabil, fiecare din cei implicați a vrut să ceară socoteală celorlalți, certindu-se și lamentindu-se pînă cind autobuzul i-a liniștit complet...

Ce arată testele psihologice

Am reținut din pătania colectivă de mai sus tocmai componenta psihologică, pe care o detaliez și o generalizez dr. Virgil Enătescu din Satu Mare: „În mod cert, există o ciclicitate în starea psihică a omului, dar asta nu ne definește «soarta», cum se spune, întrucît respectivele variații pot fi stăpînite prin educație. Fiind materialisti dialectici, recunoaștem și un anume determinism genetic, dar bioritmurile atît de vehiculate nu au, totuși, un substrat științific suficient.

De problemele astea se ocupă cronobiologia, o ramură mai nouă a medicinei. În 1974, cu doi ani înainte de generalizarea pe țară, la Satu Mare, cu sprijinul organelor de miliție, s-a introdus un triaj sistematic al candidaților la permisul de conducere prin filtrul capacităților psihologice. Rezultatele au urmat curbă lui Gauss, cam 8 la sută dovedindu-se inapți pentru actul de conducere. Inițial, Ministerul Sănătății a respins această inițiativă, neimpărtășind ideea testării psihologice a conducătorilor auto amatori. Ulterior, această testare a fost oficializată, dar a apărut o reacție psihologică a... psihologilor, care au devenit orgolioși, ridicind bariere artificiale în calea obținerii permisului, în jur de 50 la sută din candidați fiind declarați inapți! Normal, a apărut o altă reacție inversă, și anume înlăturarea psihologilor de la decizie, sau, mai bine-zis, retragerea dreptului lor de veto, ajungindu-se la situația actuală, în care testele psihologice dau o orientare în sprijinul deciziei „apt-inapt”, al tacticii de instruire, respectiv, cit de cit, și curba probabilistică normală. Problema care se pune — și de cind aștept să fiu întrebat despre asta — este aceea că psihotehnicienii care au conceput respectivele teste au neglijat tocmai ținta cea mai importantă — testul de personalitate, respectiv relația „emotivitate-agresivitate”, care este fundamentală pentru comportarea în trafic a conducătorilor auto.”

Nu mașina îl face pe om

În activitatea organelor de circulație din județul Satu Mare, ca din toată țara, de altfel, indicatorul cel mai urmărit este omul — și datele oferite de lt. col. Vasile Pop, șeful serviciului județean de circulație, sînt elocvente: în 7 ani, numărul accidentelor a scăzut cu 61 la sută, iar al celor cu consecințe mortale cu 43,2 la sută, acestea în condițiile creșterii parcului de mașini și al numărului de conducători auto. Aceste performanțe (ce pot fi altceva cind e vorba de sănătatea oamenilor?) se datorează unei intensificări a muncii educative și a măsurilor de prevenire în rîndul conducătorilor auto.

Un exemplu îl oferă în această privință Unitatea de mecanizare și transporturi pentru construcții forestiere Satu Mare, în care lucrează 560 de oameni în condiții nu tocmai ușoare. Detaliază ing. Gheorghe Borotici, directorul acestei unități: „Întrucît masa lemnoasă e tot mai departe iar gradul de dispersie a locurilor de exploatare este foarte mare, ne-am preocupat consecvent de întărirea disciplinei în corelație cu dificultățile muncii. Asta pentru că, la noi, conducătorii auto sînt, de fapt, muncitorii forestieri cu atribuții complexe: circula pe drumuri foarte dificile, încarcă lemnele, revin spre locurile de depozitare, răspund de securitatea transportului, descarcă și iau drumul de la capăt. În asemenea condiții, ne mindrim

cu faptul că în ultimii trei ani conducătorii noștri auto n-au avut nici un accident!”

De menționat că la U.M.T.C.F. s-a început prin '82 alcătuirea unor bioritmograme pentru conducătorii auto care transportă persoane. Din acest an, Oficiul de calcul al unității a pus pe calculator aceste „bioritmuri” — deocamdată pentru 70 de conducători auto —, documente care nu sînt decise în stabilirea programului de muncă, dar care au un binevenit rol orientativ sau preventiv asupra celor în cauză, vrînd-ne vrînd concentrați altfel în zilele cu „minime” decit în cele cu „maxime”.

Ca drumurile pentru dus să fie și pentru întors

În circulație există șocul primei zăpezi, apărut atunci cind inerția obișnuinței cu uscățul se lovește brusc de o șosea peste care a nins. În județul Satu Mare a nins în noaptea spre 1 noiembrie. La ora 6 a acestei zile, cind ninge în continuare, un conducător auto, împreună cu trei colegi, a plecat spre Sălaj, sperînd să se și întoarcă pe la amiază. La Păulești a intrat în depășire, a derapat, reflexele îi erau amortite de peste vară, și-a lovit doi nevinovați — o fetiță de 15 ani și-un biciclist —, mașina răsturnîndu-se perfect cu roțile în sus. Tot în acea dimineață, o profesoară de chimie a plecat din Negrești spre Tur, unde avea ore. A derapat, strivind de un copac o femeie de 52 de ani („am apăsât frîna din reflex”, avea să mărturisească).

Pe 24 noiembrie, la minus 20 de grade, tehnicianul Hoteiuc Nicolae se îndreptă spre Baia Mare, venind de la Oradea. Pe raza județului Satu Mare îl tamponează puternic din spate un bihorean. La SERVICE-ul din Baia Mare, încă vorbea singur, atît de cătrănit era: „Conduc de 15 ani și n-am zgîriat nici unul. Mașina e nouă, geaba o grijești că vine altul și te lovește. Nu știu ce se-ntimplă, dar de la Seini incolo drumul lasă de dorit; cum intri în Maramureș, șoseaua e curată ca o curea. N-am mai pomenit așa ceva — să mergi liniștit și-altul să te lovească!...”

De rețeaua drumurilor naționale din județul Maramureș se ocupă secția de întreținere, reparații drumuri și siguranța circulației, organizată în cinci districte, care pe timpul iernii devin baze de dezapezire. Secția este fruntașă pe ramură, adică deține locul I între celelalte 40 secții similare din țară. Nu mi-ar fi spus prea multe acest lucru, dacă n-aș fi văzut în biroul șefului secției o colecție la zi a publicației „Revue générale des routes et des aerodromes”, dacă nu l-aș fi văzut pe acesta urcînd la volanul unui ARO și-ndreptîndu-se spre Gutii „pentru că acolo a început să ningă” și, mai ales, dacă nu m-aș fi perindat cit de cit pe aceste DN-uri din Maramureș, fără să am sentimentul că circui pe drum de iarnă.

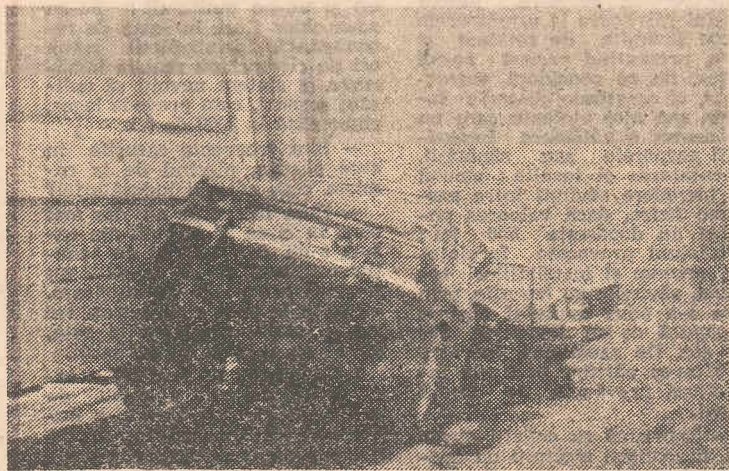
În Secție lucrează 225 de oa-

meni, organizați pe trei schimburi, în stare de alarmă continuă. Cei 309 km de drumuri naționale care străbat Maramureșul sînt supravegheați tot timpul, un releu de informare operativă asupra modificărilor de vreme și teren facilitînd intervențiile prompte ale „drummarilor”, astfel încît traseele să rămînă permanente în stare viabilă. Dar organizarea și disciplina nu sînt suficiente. Și nici pasiunea pentru această meserie, pe care șeful secției, inginerul Mihai Stoian și inginerul-șef Virgil Duca o tratează cu distincția și sobrietatea unor ciberneticieni, preocupați de conexiunile inverse dintre mașină și drum. Mai trebuie și soluții tehnice de curățire a drumurilor. La Baia Mare s-au găsit niște reziduuri de la Combinatul chimic, destul de eficiente: au greutate specifică mare (deci sînt mai aderente) și, datorită culorii închise, creează și-un efect caloric. Numai că, față de vechiul antiaglomerant folosit pe șoselele noastre (și uzitat încă în toată lumea), noile materiale de dezapezire comportă cîteva dezavantaje: sînt necesare în cantități de 3-4 ori mai mari, presupun o frecvență de intervenție (adică de ieșire a echipamentelor în rețea) tot de 3-4 ori mai mare (cu o creștere corespunzătoare a consumului de carburant) și, în plus, ele însele îngheață, fiind depozitate prin virf de munte, în șoproane sau magazii improvizate (investiții speciale pentru treaba asta nefiind posibile).

Una din bazele secției este stabilită la pasul Mesteacă și veghează porțiunea dintre km. 109-181 a DN1c. Șeful acestei baze este un drumar vechi, Fazekas Ioan, om puternic și mindru că „toate-s în regulă pe drumul meu”, pe acest traseu neavînd loc nici un accident datorat condițiilor de mers. O altă bază e fixată chiar în moșul Gutiiului și-ar fi de neconceput ca și acest pas să fie blocat, întrucît este ca o supapă prin care trec toate firele ce leagă Baia Mare de Sighet, Borșa, Vișeu și-ntreg Maramureșul istoric.

„Baza Gutii e cea mai fierbinte, deși e la cea mai mare altitudine, 992 metri”, murmură într-un timp inginerul Stoian, trăgînd de volan pe serpentinele ce ne duceau spre virf. Și parcă ghicindu-mi gîndurile adaugă: „Pe o distanță de 20 km sînt 262 de viraje, cu o diferență de nivel de 763 metri”. Baza Gutii este „meteorologul” întregii secții întrucît mai întîi ninge aici și-apoi în celelalte zone. De aceea, cei 12 drumari și 10 mecanizatori ai echipei conduse de tehnicianul Ignat Cupaș sînt primii care iau cu asalt zăpada. La concursul cu popasul turistic „Pîntea Vitcaului” (de care răspunde, temerar și molcom, tinărul Ismail Dragomir), muncitorilor din baza Gutii li s-a construit, în regie proprie, un cămin dotat cu toate utilitățile, strălucind de curățenie și bun gust.

Drumurile sînt cartea de vizită a unei așezări — a unei țări, am spune. Dar menținerea lor

Fază din carambolul de la Livada: autobuzul între mașini ca bila între popice!

Inscripția spune totul, dar nu poate face totul: un semn de respect față de cei care au pus-o dar și de-nțelepciune pentru cei care o văd ar fi chiar luarea ei aminte

Marian obținuse de curînd permisul de conducere și nu avea prea multă experiență la volan. Încurajat însă de părinții care, mindri de faptul că feciorul lor promovase examenul din „primul foc” aveau o încredere nemărginită în calitățile lui de șofer, tinărul urcase la volan pentru un drum care se anunța dificil, către rudele care îl așteptau nerăbdătoare într-o cochetă așezare teleormăneană. Revederea a fost un prilej de bucurie pentru toți cel apropiați. Poate un pic cam obositoare, dar după cîteva ore de somn, vigoarea tinereții învinse epuizarea și tinărul împreună cu mama sa și cu fratele acesteia porniră spre Capitală. Motorul torcea ascultător, dar mașina își eroia tot mai greu drum prin stratul de zăpadă ce se înălța vînd cu ochii. Vîntul răsucea nămeții în suluri pe șosea, astfel că înaintau în salturi. „De mult n-am apucat

asa o ninsoare, de s-ar opri!” spuse mama. Și ca prin farmec, ninsoarea slăbi și prin picla ce se împrăstia se arătă timid soarele. „Frumos conduci, mamă”, spune bătrîna privindu-l admirativ pe fecior iar acesta, pentru a-l confirma pusele, cuplă treapta a III-a și mări viteza, așa încît mașina începu un dans abia perceptibil. În spate, unchiul adormise și curînd începu să sforăie. „E obosit săracul de el, ar trebui să ajungem mai repede, că prea se chinuie acolo printre bagaje”. Mașina gonia mai departe, soarele scînteia strălucitor, zăpada începuse să se topească, roțile o aruncau cu putere în lături iar mama moțîia. Marian simtea că degetele îi amortesc pe volan și încet, încet, îl fură somnul. Se scutură. „Hei, mamă, îți mai aduci aminte de Ileana? Aia înaltă, blondă, pe care ți-am prezentat-o anul trecut. Știi, am auzit că s-a măritat”. Femeia

tresări și mormăi ceva nedeslușit. Era obosită și nu avea deloc chef de vorbă. În mașină se instală tăcerea. Tinărul simți deodată că i se face sete și se întoarse să ia o sticlă cu apă minerală din sacoașă așezată pe podea,

După prima zăpadă

în spatele scaunului din dreapta. Nu reuși și trase mai tare de gîtul sticlei, aceasta îi scăpă din mină și se sparse în mîi de bucăți. „Ghinion” mormăi tinărul printre dinți. Unchiul tresări din somn și se sperie cumplit cind văzu dansînd înaintea ochilor cimpul orbitor de alb și un copac ce se apropia amenințător. Privi spre nepot, aces-

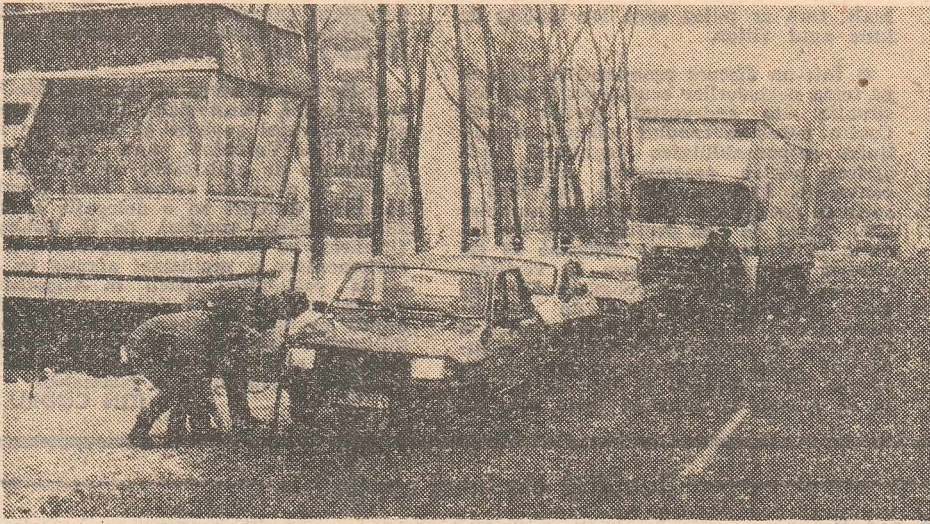
ta se zăpăcise complet și rotea volanul în nestire, mașina juca în toate părțile și în cele din urmă se izbi violent de trunchiul nefiresc de subțire dar care rezistă neașteptat impactului cu fierul. Bătrînul simți în gură gustul sărat al singelui și îngăimă: „Ne poate, ce-ai făcut, ce-ai făcut...”

Privindu-și ceasul pentru a nu știu a cita oară șeful unității Automecanica X din Capitală se întreba ce-o fi cu Marian, mecanicul cel tinăr, de nu mai vine. Clientul devenise nervos și un alt lucrător primi însărcinarea de a depista defecțiunea. Măsterul ieși din birou să vadă cum mai merg treburile, dar nu făcu doi pași că se auzi strigat: „Șefu, la telefon, vă caută de la Miliție”. Lipi intrigat receptorul de ureche. „Alo, sînt locotenentul Brebu de la Serviciul circulație, un salariat al dumneavoastră a suferit un accident grav și se află la spi-

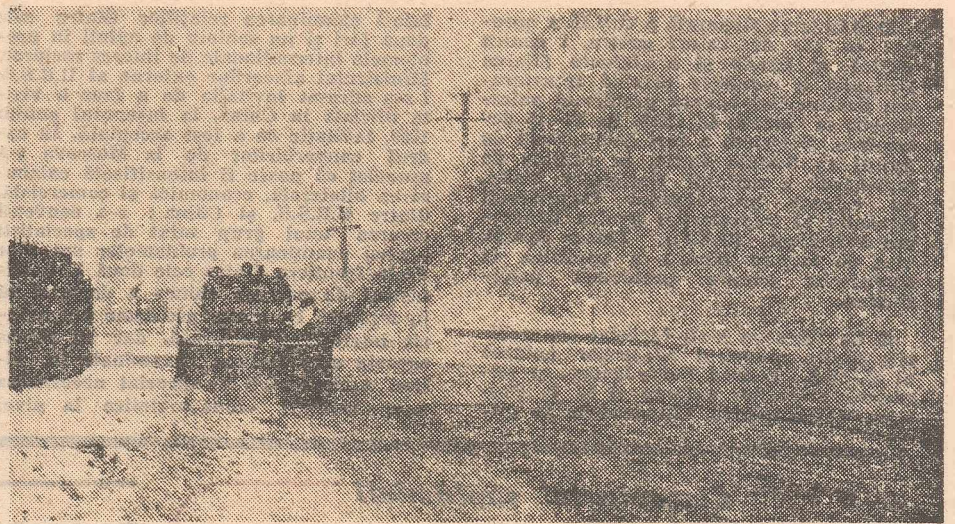
tal”. Ascultă înmărmurit întimplarea pe care vocea de la capătul firului i-o descria cu lux de amănunte și se întrebă dacă nu-i cumva o glumă a vreunui cunoscut. Închise telefonul cu un gest mașinal și se precipită în atelier. „Tu Ioane, și tu Radule, și tu Georgică veniți cu mine, mergem la spital. Marian e grav rănit”.

Medicul, un bărbat înalt, uscățiv, rămase surprins cind grupul de tineri, în fruntea căruia se afla un bătrîn cu o înfățișare impunătoare, năvăli gesticulînd către el. Se lămurî curînd despre ce era vorba și îi asigură că colegul lor de muncă, este în afara oricărui pericol. „Va fi supus unei operații și e nevoie de singe, de foarte mult singe”. „Nici nu se pune problema, răspuneră vizitatorii. De-asta am și venit!”

Locotenent major
PAUL ULIERU

Pe cit de „incomodă”, pe atît de utilă s-a dovedit a fi verificarea direct în trafic a elementelor tehnice vitale pentru siguranța circulației. Nu de altceva, dar așa-zisa neglijență „pe cont propriu” e plătită de necazurile mai multora

Cînd e vorba de dezapezire, baza Gutii din cadrul secției drumuri naționale din Maramureș, este „cea mai fierbinte” pentru că e la cea mai mare altitudine, 992 metri, adică „dă tonul” iernii în această parte de țară

În condiții bune de trafic este nu numai o problemă de civilizație, ci și una economică. După o statistică ce datează de la începutul lui '85 (dar relevantă și astăzi), pierderile anuale cauzate de starea tehnică necorespunzătoare a unor porțiuni de pe întreaga rețea de drumuri naționale din țară sînt de peste 400 milioane litri carburanți, iar cele determinate de menținerea în rețeaua drumurilor județene a unor porțiuni pietruite sau de pămînt se ridică, anual, la peste 1 000 milioane litri carburanți. Morala o rostea un bătrîn drumar: 1 leu investit în drumuri economisește la alții 4-5 lei. Și ne vom da seama mai bine că acest calcul e corect văzînd cît consumă mașina cînd merge „cu a doua” în loc „de-a patra”, pentru că drumul nu permite asta.

În Maramureș, drumurile naționale sînt impecabile datorită muncii anonime a unor drumari care se încapăținează să creadă că nimic nu este mai presus decît munca lor, întrucît, cum spunea mereu îngrijoratul inginer Stoian, „drumul este scena pe care se petrece întreg teatrul circulației”.

Circulația, de-a lungul și de-a latul nordului

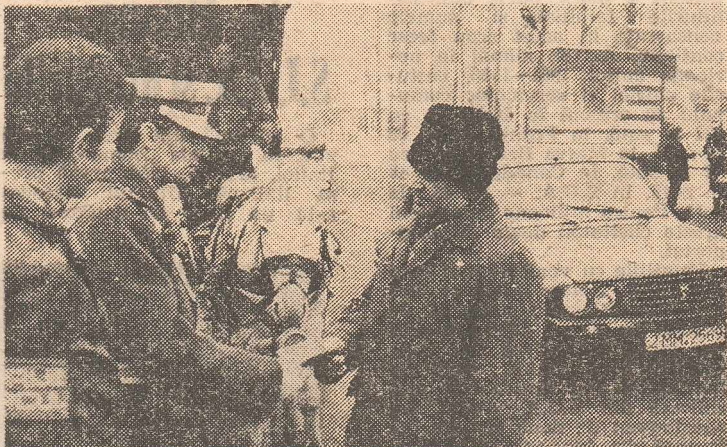
Deși au stații pe frecvente diferite, „drumurile” și „circulația” se întîlnesc, în Maramureș, pe aceeași lungime de undă a preocupării față de siguranța traficului rutier. Lt. col. Ioan Tirpea, șeful serviciului județean de circulație, a revenit aici după aproape două decenii de cînd, tot în Maramureș, își făcuse ucenicia. „Am găsit situația circulației total diferită: parcul auto a crescut de peste 5 ori, iar numărul conducătorilor auto, de peste 4 ori. În zonă fiind doar 224 km cale ferată, ponderea necesităților de transport a revenit autovehiculelor, iar în cadrul acestora — mijloacelor de transport industrial sau de mare capacitate, pentru persoane. Majoritatea rețelei de drumuri fiind de munte, 60-70 la sută din acestea prezintă declivități, pante longitudinale. Acest specific, împreună cu structura mijloacelor de transport au determinat o atenție sporită din partea organelor locale spre asigurarea unor condiții optime de trafic, dar și spre întărirea disciplinei tuturor conducătorilor auto”.

De pildă, Autobaza Baia Sprie asigură transportul muncitorilor la și de la 6 exploatare miniere: Ilba, Nistru, flotația centrală, Baia Sprie, Suior, Căvnic. Foarte riguros, șeful autobazei, Iosif Nan precizează: „Cele 105 autobuze fac 372 curse pe zi, acoperind un traseu de 7 350 km, transportînd 11 200 muncitori, dus-întors. E o imensă răspundere, față de viața oamenilor și față de disciplina în producție la locurile lor de muncă. Deși sîntem ca o uzină împrăștiată pe toate șoselele județului, reușim să ne desfășurăm activitatea precum în hala unei fabrici, fiecare știînd ce responsabilități îi revin în fiecare moment. De altfel, am inoculat ideea de rentabilitate în conștiința fiecărui șofer, adică să știe că una e să faci zilnic 5 curse și alta dacă faci 8! Ca urmare, planul fizic este depășit cu peste 10 la sută, producția planificată — cu 3 milioane lei, iar echipa de basculante de la Motru are un avans de o lună și jumătate față de volumul de transport

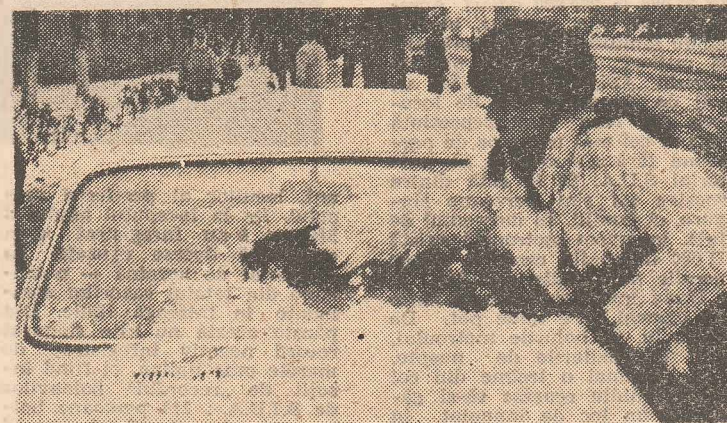
planificat pe zece luni”. Autobaza Baia Sprie „este una din acele unități care vin în întîmpinarea lucrătorilor de circulație tocmai prin disciplina, ordinea și responsabilitatea ce le sînt imprimate fiecărui conducător auto.

De altfel, stă în stilul de muncă al organului județean de circulație de a trata problemele acestei activități în strînsă legătură cu cei care participă sau „provoacă”, în sensul bun, traficul intens de pe șoselele Maramureșului. Ca o recunoaștere a rezultatelor și bunei pregătiri a conducătorilor auto maramureșeni, finala celei de-a X-a ediții a concursului „Stăpin pe volan” a fost organizată la Baia Mare. În acest județ, Comisia de siguranță a circulației „este un organism viu, activ, preocupat — sub coordonarea serviciului județean de circulație —

ducție, de-asta se grăbește dimineața”, remarca tovarășul Bart Francisc de la comisia economică a Consiliului județean al sindicatelor. „Asta ne obligă, adăuga dumnealui, să întărim responsabilitatea profesională, de meserie, ca să zic așa, a conducătorilor auto. Pentru că nu putem uita eșecul celor 32 conducători auto (din 56) care au picat la testul teoretic din concursul „Stăpin pe volan”. Pe de altă parte, acele scăderi ale numărului de accidente nu sînt întîmplătoare, fiind rodul unor eforturi educaționale concertate. De pildă, în acest an doar la 18 conducători auto profesioniști li s-a desfășurat contractul de muncă, față de 84 anul trecut”. În schimb, adaugă lt. col. Vasile Pop, anul acesta au fost prelucrate în unități 96 de cazuri, față de 12 în anul trecut, după cum și a-

Lucrătorii Serviciului județean de circulație Maramureș și activul obștesc au gânduri de bine și pentru caii putere și pentru cei de la căruțe

Prima condiție să conduci bine este să vezi bine: așa se întîlnește prevenirea cu spiritul de gospodină!

de continua îmbunătățire a acestei activități. În ultima duminică a lui noiembrie, peste 500 de participanți la traficul rutier s-au reunit într-o dezbateri de lucru pe teme de circulație, dar cu caracter interdisciplinar — din moment ce-au fost relevate aspecte tehnice, psihologice, economice, juridice, organizatorice, de către specialiști în respectivele domenii. De la președintele filialei A.C.R. Satu Mare, Mihai Sas, am reținut preocuparea transformării fiecărui conducător auto într-un educator pe teme de circulație, ca și inițiativa testării și atestării bicicliștilor, foarte numeroși în Satu Mare. „Această inițiativă se impunea, întrucît 30 la sută din evenimentele grave de circulație se datorează culpei bicicliștilor” (lt. col. Vasile Pop). Pe de altă parte, „biciclistul ne face planul de pro-

genții de circulație au fost prezenți în acest an de 435 de ori în diferite unități economice, față de numai 272 ori în anul trecut”.

În Maramureș și Satu Mare circulația continuă, chiar dacă a venit iarna. Traficul rutier este și aici ca un organism uriaș al cărui sistem vascular îl dă munca unor oameni devotați sănătății și vieții oamenilor — fie că au uniforma agentului de circulație, șuba drumarului sau salopeta mecanicului care, dimineața, pune stampila cu „bun de drum”. Circulația este o problemă a tuturor tocmai pentru că este un univers în care plonjăm citeodată cu plăcere, fără a ști întotdeauna că acest gest ascunde și-o mică aventură.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografii de PAUL ULIERU

Cronica șoselei

Totul era de un alb imaculat. Contrastau căsuțele din birne vopsite în negru, obloanele de un verde vesel, florile roșii din glaste ce se vedeau la geamuri și așteptau parcă piticii. Alba ca Zăpada ori pe Scufița roșie. Din cînd în cînd cite o ramură de brad își scutură pudra albă, iar păsărelele ce tulburaseră liniștea pomilor, lovind cu cioculețele conurile de brad privesc parcă mirate cu ochisorii lor rotunzi. În apropierea șoselei se consumase doar în citeva secunde o teribilă întîmplare. Autocarul se inclinase puternic pe o parte. Se spărseseră geamuri, bagajele micuților pasageri, rucsacuri, termose, pungi de plastic ori modeste pachetele cu sandvișuri pregătite de mămici grijulii, zăceau proiectate pe zăpadă în jurul autovehiculului. Copiii speriați, înfricoșați, plîngeau. Unii în hohote, alții mocnit, infundat, gemînd ușor. Cîțiva nu se dezmeticiseră încă. Priveau parcă nevenindu-le să creadă că o mașină imensă poate ajunge într-o poziție atît de ingrată, expunîndu-se și „indecent” la vedere tot felul de fevi, fire, recipiente pe care ei nu le văzuseră vreodată. Fetele mai mari îi luaseră sub ocrotire pe omuleții îmbrăcați în portocaliu, învelindu-i cu paltonașele lor viu colorate. Micuții tremuau nu atît de frig cît de spaimă încercînd să-i liniștească cu gesturi tandre, ele însele emoționate, scăpau cite o lacrimă. De unde atîta curaj? Cele două profesoare scotoceau vădit neliniștite, în jurul neajutoratului vehicul. Cîrînd își veniră în fire, nu lipsea nimeni. Cu excepția citorva zgîrieturi și vinătăi nici un copil nu pășise nimic. Acum se străduiau să-i incoloneze excursioniștii și să-i adăpostească în clădirea miciei cabane din apropiere. „Hai copii, mai repejor. Vom da îndată de căldură și veți bea cite un ceai cald. Mersul mai grăbit al coloanei era singurul mijloc de a-i face pe micuți să vadă cît mai puțin din spectacolul teribil al femeii și șoferului fără viață, cu fețele lor indiferente și tăieturile adînci din care încă se mai scurgeau firisoare roșii. Zăceau întinși atît morții cît și cei doi răniți în așteptarea ajutorului medical. Epava Skoditei făcută ferfenită, se rezumase de un molid. După ce încercase pe măsura priceperii lui să oprească singele ce se scurgea din trupurile pasagerului ce sezuse în dreapta șoferului și al fetei, o blondă slăbuță, cu fisii rupte dintr-o cămașă bărbătească aruncată din vreo valiză, șoferul autocarului făcea acum semne agitînd brațele spre mașinile ce treceau prin dreptul oamehilor cărora fiecare clipă ce se scurgea le reducea șansele de supraviețuire. O Ladă albă, elegantă reduce viteza și oprește. Șoferul îmbrăcat într-un pulovăr fin de culoarea cerului senin coboară, privește fugitiv sinistrul spectacol și apoi, cuprins de un fior de frig, cu pași mari se îndreaptă spre limuzină, ocupîndu-și locul la volan. Nu i-a răspuns nimic șoferului de autocar cînd acesta l-a rugat să-l ajute. S-a uitat la el ca la o făptură coborîtă dintr-o navă extraterestră. Vorbele omului cu părul cărunt, cu îngrijorarea citîndu-i-se pe față se pierd în eter. Unii șoferi încetinesc, se uită curios la lugubrul spec-

Despre omenie

tacol și inoculați parcă cu o doză de frică își continuă mersul într-o alură mai moderată, sesizînd abia acum luciul asfaltului și farsele ce le poate juca oamenilor de la volan oglinda de pe drum. Alții, oprindu-și îndelung privirea asupra epavei și a oamenilor întinși pe zăpadă deviază spre marginea șoselei cît pe-acî să se transforme în vehicule specifice sportului alb. Speriați, apasă pe pedală parcă pentru a scăpa mai repede de spectrul sinistru, privești. Șoferul unui station întreabă ce s-a petrecut, pare sincer marcat de ceea ce aude și vede și la fel de sincer doritor să dea o mîna de ajutor. Pare însă numai, deoarece după ce se documentează detaliat, trezind în sufletul șoferului de autocar certitudinile că ajutorul a venit în sfîrșit, remarcă cu tristețe disimulată „Dar, oamenii au într-adevăr nevoie urgentă de ajutor. Păcat că nu-i pot duce, sînt în rodaj”. Omul cu părul ca omătul încearcă să-i explice că tîrîrul și fata nu cîntăresc mai mult de nouăzeci de kilograme, mașina e goală, că rodalele moderne nu se mai fac precum în urmă cu mulți ani etc. Degeaba, bărbatul cu scurtă de blană gri se urcă la volan punîndu-se în mișcare, nu înainte însă de a striga prin geamul deschis „Dați telefon la salvare!”. „Din pădure, de unde” se întreabă omul, că cei de la cabană n-au avut niciodată telefoane și el a transmis printr-un șofer vorbă să se cheme salvarea. Au mai defilat destui șoferi cu suflute de piatră pe lingă locul unde tinerii ce-și serbaseră căsătoria doar cu două zile înainte se apropiau încet, încet, de neînțînă. Un șofer de camion i-a urcat totuși în mașină cu numeroase precauții, ajutat de pilotul autocamionului și de cabanier. În drum spre spitalul municipiului, tîrîrul s-a sfîrșit. Fata a fost salvată, va trăi. Șoferul autocarului n-are nici o vină. Dimpotrivă, manevrînd cu extremă prudență imensul vehicul, a evitat răsturnarea lui. Mașina izbită frontal de autoturism a rezistat bine. S-a lăsat doar pe o parte. Dacă asfaltul n-ar fi fost lucios, manevra de evitare spre dreapta, reușea pe deplin. Important e că viața micilor turiști a fost salvată. Experiența vastă, singele rece, prezența de spirit, găsirea în cele citeva secunde ce le-a avut la dispoziție, a soluției salvatoare, pentru a ieși din situația disperată în care s-a pomenit instantaneu, au fost atuurile ce au permis pilotului să evite o potențială catastrofă. A reușit apoi să „despotmolească” mașina și s-o pornească. „Pînă se mai încălzește motorul să ne reculegem” le propune șoferul profesoarelor. Copii, s-au liniștit. Una din profesoare își dă glas gîndului: „Ce minunate făpturi copiii, cît de frumos îi definește un învățat „Florile viei ale pămîntului” Interlocutoarea e frămîntată de realitatea imediată. „Sînt și eu șoferiță. Înteleg ce înseamnă uneori să te grăbești, însă să pui pe primul plan satisfacția ce ți-o dă viteza acum cînd șoselele sînt ogîndă, cum a făcut tîrîrul acesta de la volanul Skoditei, care de fapt a plătit cu viața”.

VICTOR BEDA

● Adunarea Generală a O.N.U. a aprobat cu 154 de voturi pentru, 2 contra (S.U.A. și Israel) și o abținere (Marea Britanie) o rezoluție privind transferarea dezbaterilor asupra problemei palestiniene la Geneva în zilele de 13-15 decembrie. Hotărârea a fost determinată de faptul că Statele Unite, în calitate de țară-gazdă a sediului Națiunilor Unite, au refuzat președintelui Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.), Yasser Arafat, viza de intrare pentru a participa la dezbaterile asupra problemei palestiniene.

● La Moscova s-au încheiat convorbirile dintre ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Eduard Sevardnadze, și ministrul afacerilor externe al R. P. Chineze, Quian Qichen. Convorbirile au pri-

leuit examinarea relațiilor dintre cele două țări și un schimb de opinii în problemele internaționale de interes reciproc. Ministrul afacerilor externe al U.R.S.S. i s-a adresat invitația de a face o vizită oficială în China, la începutul anului 1989, invitație ce a fost acceptată. În cadrul convorbirilor de la Moscova s-a apreciat că poate fi intensificată colaborarea bilaterală, economică și comercială, dintre U.R.S.S. și China; s-a convenit crearea unui grup mixt de specialiști pentru examinarea problemelor specifice de la frontiera dintre cele două țări. Ministrul de externe chinez a declarat că în legătură cu multe probleme s-a adăptat înțelegerea reciprocă, dar au rămas aspecte care trebuie examinate în viitor. Ambele părți au apreciat necesitatea unei întâlniri chino-sovietice la nivel

înalt, care ar putea avea loc înainte de iulie anul viitor.

● Într-un discurs pronunțat la Havana pe tema negocierilor evadiparite privind situația din sud-vestul Africii, Fidel Castro, șeful guvernului cubanez, a subliniat responsabilitatea regimului sud-african pentru nesemnarea acordurilor convenite. El a amintit că sunt încă o serie de detalii care îngreunează negocierile, Africa de Sud pretinzând să fie incluse în documentul ce urmează să fie semnat aspecte referitoare la verificarea retragerii trupelor cubaneze din Angola, probleme care sunt de competența Cunei și a O.N.U. Fidel Castro a reafirmat disponibilitatea Cunei de a încheia strict acordurile la care se va ajunge. El a precizat că țara sa dorește să se ajungă la acorduri juste, care să

garanteze suveranitatea Angolei și independența Namibiei, în conformitate cu Rezoluția 435 a O.N.U.

● De comun acord cu președintele Afganistanului, Najibulah, primul-adjunct al ministrului sovietic al afacerilor externe, Iuli Voronțov, care îndeplinește și funcția de ambasador al U.R.S.S. la Kabul, a avut în orașul Taif (Arabia Saudită), întâlniri cu o delegație a opoziției afgane, condusă de B. Babbani. Urmărind să dea un impuls procesului de reglementare a problemei afgane în direcția restabilirii păcii în Afganistan, partea sovietică a reliefat în mod deosebit problema întoarcerii în patrie a militarilor sovietici căzuți în mișlele opoziției afgane. Părțile au convenit să continue convorbirile la Islamabad.

ION CODRU

Comentariul săptămânii

Principialitate și dinamism

România a fost dintotdeauna o țară iubitoare de pace și făcătoare de pace, iubitoare de relații prietenești, de colaborare activă, cu toate țările și popoarele, în primul rând cu cele vecine, și a făcut totul pentru însluțirea și promovarea unor astfel de relații. În anii socialismului, și mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea, această vocație românească, de pace, prietenie, colaborare, a putut să se afirme cu multă putere. Ca urmare a politici sale externe dinamice, principiale, a participării active la eforturile de rezolvare a celor mai importante probleme ale contemporaneității, România a dobândit în perioada postbelică, și cu deosebire în ultimele două decenii, un binemeritat prestigiu internațional. Orientările fundamentale ale politicii externe a României au fost reafirmate de președintele Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta ședință comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, document programatic pentru întreaga activitate a poporului nostru, pentru politica internă și internațională a partidului și statului.

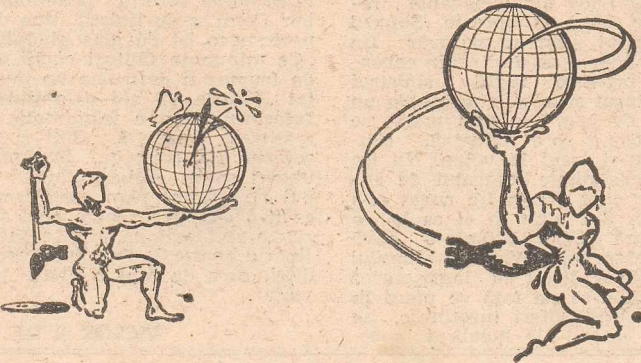
Principialitatea acțiunilor României pe plan internațional rezultă în primul rând din promovarea consecventă a noilor principii de relații dintre state: egalitatea în drepturi, respectarea suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării sale economico-sociale în mod independent, fără nici un amestec din afară. Punind ea însăși în practică principiile arătate mai sus, țara noastră depune totodată eforturi stăruitoare pentru generalizarea lor la scara întregii planete. Astfel, noile principii de relații au fost conșințite în tratatele și declarațiile comune semnate de România cu state de pe toate continentele. În același timp, țara noastră s-a numărat printre promotorii dezbaterilor în diferite foruri pentru codificarea principiilor respective în documente internaționale de mare însemnătate politică, cum este Actul final de la Helsinki.

În al doilea rând, principialitatea politicii externe românești decurge din faptul că în stabilirea poziției, a acțiunilor și demersurilor sale în legătură cu fiecare problemă internațională, România pornește de la principiile echității și justiției, de la interesele fiecărui popor și ale comunității popoarelor în ansamblu, de la cerințele păcii, securității, dezvoltării, colaborării și progresului pe tot globul.

În concordanță cu toate aceste principii, România a dezvoltat și dezvoltă larg relațiile politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială: cu toate țările socialiste, acționând consecvent pentru întărirea unității și colaborării lor, considerând că aceasta reprezintă o necesitate obiectivă și o cerință fundamentală a afirmării lor pe arena mondială, a întăririi forțelor socialismului și a creșterii rolului țărilor socialiste în lupta pentru pace și colaborare internațională; cu țările în dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele mici și mijlocii, considerând că acestora le revine un rol tot mai important în soluționarea marilor și complexelor probleme mondiale, în politica de independență și pace; cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul cerințelor coexistenței pașnice. În prezent, țara noastră întreține relații diplomatice, economice și în alte domenii cu 155 de state, realizează o largă colaborare economică și tehnico-științifică internațională, fapt ce se reflectă și în creșterea, în ultimii 20 de ani, a comerțului exterior de circa 9 ori, iar a exportului de peste 10 ori.

În spiritul acelorasi principii, țara noastră participă activ la soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale, dintre care amintim: înfăptuirea păcii și dezarmării, înlăturarea pericolului nuclear, realizarea unei lumi fără arme și fără războaie; lichidarea focarelor de incordare și război existente în lume; soluționarea conflictelor și a tuturor problemelor litigioase dintre state numai pe cale pașnică, prin tratative; renunțarea la militarizarea Cosmosului, folosirea acestuia exclusiv în scopuri pașnice; lichidarea decalajelor în ceea ce privește dezvoltarea, făurirea unei noi ordini economice internaționale; protecția mediului înconjurător, apărarea și menținerea condițiilor de viață pe planeta noastră; lupta împotriva terorismului și a cauzelor care provoacă acest fenomen. Demersurile și inițiativele românești în sprijinul rezolvării acestor probleme sunt cunoscute și apreciate pe toate meridianele. „România va participa activ și în viitor — se arată în expunerea conducătorului partidului și statului — la eforturile pentru dezarmare, securitate și pace, va dezvoltă continuu colaborarea cu toate statele lumii, cu forțele democratice de pretutindeni, cu toate popoarele, în lupta pentru o politică nouă, pentru dezarmare și pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, care să asigure dezvoltarea independentă și liberă a fiecărei națiuni, bunăstarea și progresul întregii omeniri”.

ION DUMBRAVA

Revista „Crisis“:

Lîngă zgîrie-nori, oameni fără locuințe

O realitate dramatică este dezvăluită tot mai frecvent de articole din presa internațională, inclusiv din cea din țările occidentale: în „lumea bogată”, bunăstarea nu este pentru toți, existind milioane și chiar zeci de milioane de oameni lipsiți de adăpost, nevoiți să trăiască pur și simplu pe stradă sau în adăposturi improvizate.

Estimări recente relevă că în S.U.A. circa trei milioane de persoane nu dispun de un acoperiș deasupra capului. În același timp, cei care au locuință sunt nevoiți să plătească pentru aceasta o mare parte din veniturile familiale și sumele consacrate în acest scop cresc continuu. Astfel, numai în perioada anilor 1981-1986, costurile chiriei și serviciilor comunale au crescut în Italia — cu 127 la sută, în Franța — cu 68 la sută, în Marea Britanie — cu 77 la sută, în Canada — cu 48 la sută, în S.U.A. — cu 46 la sută. Pentru milioane de oameni aceste cheltuieli devin de nesuportat.

Familiiile cu venituri mai mici din S.U.A. trăiesc într-o cameră a unui apartament, împărțit, de regulă, cu alte câteva familii sau într-o garsonieră fără confort. La New York, prețurile locuințelor sunt dintre cele mai ridicate din S.U.A. Astfel, un apartament de două camere într-unul din blocurile din Manhattan costă circa 2500 dolari pe lună. Prețul unei case modeste în cartierul Queens a crescut, în ultimii zece ani, de la 35000 la 200000 dolari. Aceste prețuri sînt, desigur, inaccesibile familiilor cu venituri mici și mijlocii. După cum notează revista „Crisis”, cei 70-80 de mil de oameni lipsiți de locuințe din New York reprezintă grupul cel mai numeros de persoane fără adăpost de pe teritoriul S.U.A. 60 la sută dintre acestea nu sînt persoane singure, ci familii. În momentul de față, în marea metropolă există 11000 de copii care își petrec nopțile pe străzile orașului.

Unde înnoptează aceste mase de oameni? Pe unde pot. De exemplu, în holurile metroului, alții în azilurile de noapte. Însă, numai o treime din cei fără locuințe reușesc să-și găsească un loc de înnoptat în azil. Restul sînt nevoiți să rămîină pe stradă. O parte se refugiază prin aeroporturi, prin stațiile de autobuze, chiar și pe acoperișurile unor clădiri. O situație similară se consemnează și în restul orașelor din S.U.A.

La fel se prezintă situația și în Marea Britanie. La Londra, de pildă, în timp ce o serie de locuințe stau neocupate din cauza costului lor ridicat, numărul celor nevoiți să-și petreacă nopțile pe străzi este în continuă creștere. Se apreciază că totalul celor care reușesc să se descurce „la limită” este de 7-8 milioane de britanici, care trăiesc cu frica zilei de miine, așteptîndu-se să fie evacuați în orice clipă.

Pretutindeni în localitățile din R.F. Germania pot fi văzute lipite pe pereții caselor sau chiar pe copaci anunțuri de acest gen: „Caut o locuință cu trei camere — ofer 1000 mărci

Realități ale lumii capitaliste

pentru mijlocire”. Nici angajamente privind acordarea plății în avans a chiriei pe două-trei luni sau a unei sume echivalente pentru misit nu sînt rarități la Köln, de pildă, după cum declara recent Bernhard Voigt, președintele Asociației chirieșilor din acest oraș. Se estimează că cei circa 60000 de șomeri din Köln au situația cea mai dificilă în această privință, deși mizeria i-a afectat și pe vestgermanii cu venituri mici și mijlocii. Cine nu poate plăti este amenințat cu evacuarea forțată. Însă, după cum arăta B. Voigt, „cine ajunge o dată pe străzi, nu mai poate ieși din mocirlă. Se scufundă repede”.

V. ION

Ziarul „Paese sera“:

Recorduri la Milano — S.I.D.A. și drogurile

O victimă din trei în trei zile, în capitala „comercială” a Italiei, Milano, informează presa italiană. Ultimul decedat este un tânăr de douăzeci de

ani, Paolo Pillitteri, a declarat că situația actuală poate fi considerată „de forță majoră”.

Primarul Pillitteri intenționează să organizeze la Milano, în următoarele trei luni, o întâlnire a tuturor primarilor marilor orașe ale lumii în care amenințarea heroinei și a celorlalte droguri a devenit dramatică. Se intenționează organizarea unei adevărate „internaționale contra drogurilor”, bazată pe propuneri și inițiative concrete. Pînă atunci, la Milano, „frontul antidrog” s-a constituit deja. De la începutul actualului an de învățămînt, patrule de carabinieri în civil au reușit deja să aresteze numeroși „distribuitori” de plicuri conținînd ucidătoarea pulbere albă, destinată cu precădere unor consumatori aflați încă la vîrstă adolescenței. Altă măsură în pregătire: închiderea p timpului nopții a parcurilor publice, devenite locuri tradiționale de comercializare și consum a drogurilor.

Părearea magistraților italieni care urmăresc fenomenul din punct de vedere judiciar, este că nu s-au găsit încă mijloace eficiente pentru a putea contracara nu numai activitatea marilor traficanți de droguri — care rămîn în umbra anonimatului — ci și pe aceea a „comercianților mărunti”, care atrași de perspectiva unui câștig lunar de câteva mii de dolari nu ezită să devină distribuitori „în detaliu” de droguri, să comer-

Unite contro la droga

Venti città particolarmente colpite dal grave flagello

ani, locuitor al periferiei orașului. De la începutul anului la Milano s-au înregistrat deja circa 120 decese cauzate de consumul de heroină — o cincime din totalul cazurilor semnalate în întreaga Italie. Din păcate acesta nu este singurul record negativ înregistrat de marele oraș italian, el fiind însoțit de „recordul” bolnavilor de S.I.D.A.: 214 persoane bolnave și cel puțin 20000 persoane seropozitive. Un simpozion internațional în probleme de S.I.D.A., desfășurat la Milano la începutul lunii octombrie a.c., se încheia cu concluzii îngrijorătoare: pentru următorii doi ani se prevede o creștere vertiginosă, pînă la douăzeci de mii, a numărului bolnavilor de S.I.D.A. pe teritoriul Italiei, din care circa 10 la sută în orașul Milano. Persoanele cele mai expuse îmbolnăvirii sînt desigur toxicomani, utilizatori de droguri injectabile. Se apreciază că Milano este „placă turnantă” a traficului de droguri în Italia, în principal de heroină. Numai din parcurile și piețele orașului, afirmă ziarul „Paese sera” din 10 octombrie 1988, echipe special constituite în acest scop adună zilnic circa patru mii de seringi folosite, cu cinci sute mai multe decît acum cîteva luni. Pe drept cuvînt primarul orașului Mila-

cializeze „moartea albă” ce seceră nemilos mii de vieți tinere, an de an.

ȘTEFAN UDRESCU

Revista „Paris Match“:

Vara turbării

Silke Bischoff se teme. Fotografia din „Paris Match” reproduce chipul frumos al unei adolescente blonde, cu ochii măriți de spaimă, căreia un deșment i-a propus un pistol sub bărbie. Silke Bischoff va muri împreună cu Emmanuel de Giorgi, o altă victimă inocentă a dezaxațiilor Degowski și Roesner, autorii unui hold-up la banca din Gladbeck, Germania Federală. Cei doi „desperados” ai periferiei renane, instabili și periculoși, îmbrăcați în tee-shirt-uri pe care se lăfăie sfidător inscripția „Vă urăsc pe toți”, au prădat 300000 de mărci, dispărînd de la locul faptei într-un autobuz plin cu ostatici. În 53 de ore poliția vest-germană a devenit stăpîină pe situație. Cu prețul a două vieți tinere, doi adolescenți care n-au avut altă vină decît că se aflau în autobuzul ales ca

Breviar

Termometru deoschit

Termometru din imagine, realizat în R.F.G., poate măsura temperaturi cuprinse între minus 40 și plus 140 grade Celsius. Aceste date apar afișate pe un ecran format din cristale lichide și sunt vizibile și pe timpul nopții. În plus termometru mai are capacitatea de a memoriza o serie de temperaturi, ce pot fi redată mai târziu, pe același ecran, la comanda operatorului, respectiv prin apăsarea pe un buton, în vederea efectuării de comparații în cazul unor cercetări de laborator.

AUREL DIANU

pradă. Răufăcătorii, ușor răniți în urma schimbului de focuri, se află în spital unde primesc îngrijiri medicale. Ei riscă maximum 15 ani de pușcărie. Dacă vor fi cuminiți, cel târziu în 1996 vor fi liberi. Liberi să prade și să ucidă din nou. comenta amar reporterul revistei „Paris Match”.

La 22 august, la Bruay-en-Artois, Franța, un adolescent inculpat pentru asasinarea unui bătrân face cadou poliștilor încă patru asasinat al căror autor nu fusese descoperit. Pascal, de 16 ani, este acuzat că a încercat să-și asasineze bunica cu lovituri de ciomag. Din 15 august un trio infernal seamănă teroare în sudul Loirei.

Vedeta verii este însă Eric. Înainte de a intra în acțiune se supune unui adevărat ritual. Melodia „Beds are burning”, (Paturile sunt în flăcări) a grupului australian „Midnight Oil” este ascultată la căști cu volumul la maximum până când creierii se aprind. Privirea este fixată pe un poster al lui Stallone înarmat și fioros, eroul adorat al acestui tânăr pentru care frontiera dintre ficțiune și realitate este pulverizată. Închidete muzica, iese pe fereastră, își pipăie pistolul și se îndreaptă spre un nou asasinat. La 17 ani Eric conduce un gang care are la activ spargeri, furturi, asasinat. În miez de noapte, trei adolescenți și-au parcat motoarele lângă supermarketul din Rumilly, mic orașel savoyard cu 9500 de locuitori. Ușa garajului n-a rezistat decât câteva secunde. Eric și compania sa au pătruns în casă. Cu o lovitură de mocasin „șeful” a făcut să sară din țigări ușa dormitorului, a scos pistolul și a tras cu singe rece ucigându-i pe Georges Koutilly de 74 de ani și pe soția sa, Pauline. În camera devastată de un uragan de violență, cu tapetul mințit de singe bătrîn, asasinii au găsit 50.000 de franci. În 10 luni Eric și acoliții săi au comis 8 agresiuni fizice, din care trei mortale, au distrus peste 30 de mașini și cine știe ce-ar mai fi făcut încurajați fiind de apatia generală a populației și a poliției dacă... Pe 22 iulie, pentru a-și epata colegii de fărâdelegi același Eric a pătruns cu motoreta în plină viteză pe un sens unic, înfringându-se pur și simplu într-o mașină care mergea regulamente. În cursul anchetei de rutină asupra accidentului, poliția a primit cu stupefacție destăinuirile amicilor. Cuminiții locuitori din Rumilly au fost făcuți groggy aflând că fiul unui vecin, băiat liniștit și politicos, era un asasin fioros. Până atunci toate asasinările erau puse pe seama străinilor în trecere prin oraș. În cimitirul din Rumilly, mormintul lui Eric este singurul anonim. Terorizați de privirile acuzatoare ale concetățenilor, părinții săi n-au îndrăznit să-i eternizeze numele pe o placă, prin acest gest implorind uitarea.

Să fie vara de vină? Această adevărată explozie de violență este analizată riguros și pertinent de scriitorul britanic Anthony Burgess iritat de faptul că presa pune semnul similitudinii între romanul care l-a făcut celebru, „Portocala mecanică”, și violența juvenilă. Opiniile sale vizavi de această „vară turbată” vor fi comentate într-un număr viitor al revistei.

IOAN ROȘCA

SILVIU OANCEA

Raza de speranță

O operație de transplant părea acum trei decenii ceva de domeniul fantasticului, acum un deceniu stîrnea ylvă, iar în prezent este raza de speranță pentru mulți oameni ce păreau altfel definitiv condamnați. Ca și în alte domenii de pionierat începutul nu a fost lipsit de eșecuri, de îndoieli, de neîncredere. Doctorul american Thomas E. Starzl a efectuat acum 25 de ani primul transplant de ficat. Rezultatul a fost un fiasco, dar el s-a întors la cerșete pentru a vedea unde a fost greșala și în cele din urmă a reușit. Șansele de succes în asemenea operații au ajuns în proporție de 70% în S.U.A. Din datele date publicității de organismul american care se ocupă de transplanturi rezultă că numărul operațiilor de acest fel a crescut vertiginos: în cazul ficatului de la 26 la 1200, la rinichi de la 4900 la 9000, iar procentul de reușită se situează la cote ridicate. Astfel 80% din pacienții care au suferit un transplant de inimă au depășit un an, iar în cazul celor care au primit un rinichi rata succesului este între 91% și 96%. Îmbunătățirea și, în unele cazuri, găsirea de noi tehnici operatorii, precum și punerea la punct a unor medicamente care să înlăture fenomenul de respingere au stat la baza reușitei. Succesul unor astfel de operații are și un revers; cererea mare de organe necesare transplantului. S-a luat în considerare și posibilitatea grefării unor organe prevalate de la animale (în principal maimuțe), dar rezultatele nu sînt deloc încurajatoare. Din acest considerent s-au întocmit liste de așteptare pentru bolnavi. Criteriul de prioritate îl constituie gravitatea situației, dar medicii opinează că în asemenea condiții scad și șansele de reușită. Nu poate fi neglijat nici costul unei astfel de operații (suportat de pacient) care poate ajunge, în unele cazuri, la o jumătate de milion de dolari. O mîină de ajutor pare să o dea ingineria genetică; în loc de grefa unui organ se studiază posibilitatea de a grefa doar celulele capabile să regenereze. Acestea ar putea înlătura necesitatea tratamentului împotriva respingerii. Oricum cercetările efectuate pentru salvarea vieții semenilor noștri avansează cu pași mult mai mici decît cursa pentru înarmare.

DAN DĂNUȚ DORU

VREMEA

cum a fost cum va fi

În contextul circulației generale a atmosferei îndeosebi în zona latitudinilor temperate se evidențiază anumite formațiuni meteorologice individuale în care vremea are caracteristici generale cvasiomogene. Astfel, de regulă, vremea este frumoasă în regiunile în care presiunea atmosferică este relativ ridicată — zone anticlonice și dimpotrivă, vremea este urîtă în regiunile în care presiunea atmosferică este relativ scăzută — zone clonice. Există anumite regiuni geografice preferențiale de formare a ciclunilor și anticiclunilor. La nivelul continentului nostru și a arilor sale învecinate ciclunii se formează preponderent în zona Mediteranei Centrale, a Golfului Geneva și a Insulei Islanda, iar anticiclunii în zona Insulelor Azore, Peninsula Scandinavică și Europa de Răsărit. Astfel, este evident că nici unul dintre „centrii de acțiune” meteorologică nu se formează deasupra țării noastre. În schimb, oricare dintre aceștia influențează mai mult sau mai puțin direct evoluția vremii.

Pentru tabloul meteorologic de iarnă din România, relativ obișnuită, este interacțiunea dintre clonii mediteraneene și anticiclunii est-europeni. În asemenea circumstanțe, sînt afectate îndeosebi zonele sudice și răsăritene ale țării. La începutul procesului, regiunile extracarpătice se află sub influențe preponderent mediteraneene cu aer cald și umed. În scurt timp se face simțită însă și masa de aer rece polar sau chiar arctic care pătrunde dinspre nord-estul continentului pînă în zona Dunării Inferioare. La contactul dintre cele două mase de aer cu proprietăți termice și de umezeală așa de diferite, vremea capătă note aspre materializate prin intensificări sustinute ale vîntului și precipitațiilor, la început sub formă de ploaie și lapoviță, iar apoi mai ales sub formă de ninsoare; acesta este în fapt cadrul sinoptic de bază în care se pro-

duce și viscolul — cea mai tipică manifestare de vreme severă pentru zona Carpato-Pontică.

Vremea umedă la care am asistat în partea a doua a săptămînii trecute a fost datorată în esență tot interacțiunii unor formațiuni clonice mediteraneene cu un cîmp anticlonic est-european. Acesta din urmă a fost totuși de o extindere și intensitate relativ redusă astfel încît nu s-a consemnat și fenomenul de viscol. Reținem to-

tuși ca semnificative cantitățile de precipitații înregistrate deasupra regiunilor sud-estice, unde pe data de 3 decembrie s-au depășit frecvent 15—20 l/mp în 24 de ore.

Deși este departe de a fi o regulă meteorologică bine fundamentată, datele noastre de arhivă atestă faptul că după un noiembrie cu recorduri termice negative (așa cum a fost noiembrie 1988) este posibil ca spre mijlocul lunii decembrie să se atingă unele recorduri termice pozitive.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 8-14.XII.

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxima diurnă	Minima nocturnă		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	3÷6	-4÷-1	8÷11	22.0	Giurgiu 1960	-26.0	Craiova 1902
Deal și podiu	0÷6	-2÷-7	8÷20	19.3	Sibiu 1957	-26.7	Sibiu 1922
Depresiuni	-1÷4	-3÷-10	5÷7	22.7	Intorsura Buzului 1960	-22.9	Miercurea Ciuc 1983
Vi. Ouz	-4÷-5	-11÷-10	21	8.2	1972	-26.5	1961
Litoral	6÷7	0÷1	6÷8	18.9	Constanța 1915	-16.8	Constanța 1902

Referindu-ne acum la intervalul 8-14 decembrie 1988, apreciem că în primele zile, vremea se va răci ușor mai cu seamă în regiunile din nordul și centrul țării; astfel, temperaturile ce se vor înregistra vor fi sub valorile mediei climatologice, în majoritatea zonelor țării. În prima parte a intervalului, regiunile din sudul și sud-estul țării se vor afla la zona de contact dintre dorsala anticiclunului azoric și o perturbăție clonice mediteraneene. Așadar, în aceste zone, nebulozitatea va fi mai accentuată și temporar vor cădea precipitații atît sub formă de ploaie cit și sub formă de lapoviță și ninsoare. Trecător, vîntul va prezenta intensificări din sector estic. În celelalte regiuni pre-

cipitațiile se vor semnala pe arii mai mici. În a doua parte a intervalului vor fi afectate de pasaje frontale regiunile din nordul, centrul și estul țării; cerul va fi noros și vor cădea precipitații îndeosebi sub formă de ploaie. Vor fi condiții de formare a poleiului. Temperaturile minime vor fi cuprinse, în primele zile, între -12° și -4°C în jumătatea de nord a țării și între -6° și 2°C în celelalte regiuni. Apoi, datorită nebulozității mai accentuate din nordul, centrul și estul țării minimele nocturne vor crește ușor în aceste zone, situindu-se în general între -7° și 0°C. În celelalte regiuni acestea vor fi cuprinse între -5° și 3°C. Valorile maxime se vor încadra în general între -4° și 6°.

Universul muzicii

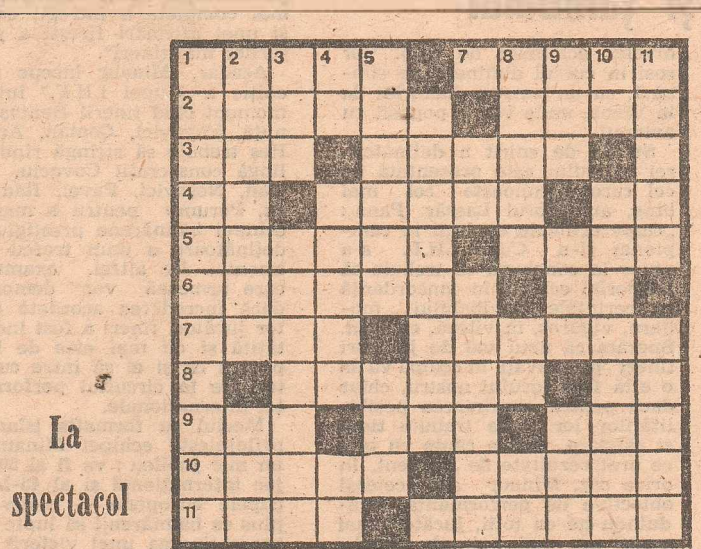
● Foarte bine cotate la ora actuală la „box-office”-ul muzicii ușoare românești, în dublă calitate de compozitoare și interpretă, Aura Urziceanu nu uită că jazzul i-a adus suprema consacrare. De ziua ei, pe 14 decembrie, ne-a pregătit o surpriză: un recital extraordinar de jazz în sala de concerte a Radioteleviziunii. ● După numai doi ani de concurență în clasamente, grupul britanic JOHNNY HATES JAZZ se dizolvă. Solistul vocal și conducătorul trupei, Clark Datchler, în urma unor disensiuni cu ceilalți membri, se retrage definitiv din activitate. Pentru mulți iubitori ai muzicii de calitate vestea cade ca o bombă, fiindcă

trupa adusese un suflu nou, curat, în aerul atît de îmbibit al muzicii actuale. Nu ne rămîne acum decît să ne amintim de succesele care le-au asigurat notorietatea: „Shattered Dreams”, „Turn back the Clock”.

„Heart of gold”. ● Tina Turner, în pragul celor 50 de ani (n. 26 noiembrie 1939) refuză să îmbătrînească și are curajul să apară pe scenă alături de frumoasa Olivia Newton-John, ce-l drept și ea trecută de vîrsta adolescenței (are 40 de ani). Contractul este în curs de perfectare, și „tinărul” duet va ieși la rampă probabil la sfîrșitul acestui an. ● Tom Jones nu este mai prejos. La 48 de ani își permite să-l concureze pe mai tinărul Prince (30 de ani), realizînd o versiune nouă a slăgărului acestuia, „Kiss”, ajutat de trupa „Art of Noise”, maeștri în muzica „sinthy”.

MIRCEA ZANE

La spectacol

ORIZONTAL: 1) Spațiu de joc — Ambianța specifică spectacolelor. 2) Estradă — Instrumente de percuție. 3) Premiera în final! — Ansamblu de muzică populară. 4) Punct final... la un spectacol! — A da replica — Piesă în premieră! 5) A pune o piesă la dispoziția cititorilor — Riu în Africa. 6) Joacă un rol secundar (fem.) — Intrarea la teatru! 7) A turti — Ca orice

personaje de basm. 8) A spune cîteva cuvinte în public într-un cadru festiv — A „juca” în poziție centrală! 9) Imediat (reg.) — A cunoaște rolul — Asigură transmisiile la televiziune. 10) Plasată în fața scenei — A nădăjdui. 11) Școlar — Atributul unui actor care a intrat bine în rol.

VERTICAL: 1) Asistă la re-

prezentare (fem.). 2) Retrasă înainte de spectacol (pl.) — Piesă de schimb într-un final shakespearian. 3) Mijloc de predare! — Piese prezentate fără știrea autorului. 4) „Ernani” în final! — Asigură transmisia unei piese de teatru la domiciliu — Petre Vasilescu. 5) Propun o reprezentare dramatică — Nu altfel. 6) Face parte din personalul auxiliar la teatru. 7) Concert final! — Evoluază pe scenă. 8) Cunoscut comic francez, interpret și regizor de film (Pierre) — Dînsa aflată la teatru! — Piesă fără conținut! 9) Căpîșă de fin (reg.) — Piesă de război — Dop de lemn. 10) Obiectiv inițial! — Adaptări din repertoriul universal. 11) Răspunzătoare de reușita unui spectacol — Cadru pentru un spectacol cinematografic.

Dicționar: XIRE, EDA, COF.

GEORGE MAGHERU

Dezlegarea careului „Mitologică”:

SILVAN; FAUNI; IAGO; ARATARE; LD; IF; ANE; UZ; F; INAVUTIT; M; ZEITE; O; EHE; CILC; DEMONI; ENE; PEGAS; DL; RA; MINOTAURI; B; SATIRI; RAC; ERINI; CAI; O; RUNCIC; BALAUR; IST; ELF; ASIN.

În premieră pentru fotbalul românesc: trei echipe în sferturile de finală ale cupelor europene!

Cununa performanței și laurii Victoriei!

De la trimisul nostru special la Turku, Constantin Dragomir

Victoria București a obținut în această seară, într-o atmosferă specifică de iarnă nordică, în condiții deosebit de grele, cea mai frumoasă performanță din scurtă dar foarte promițătoarea sa carieră. Trebuie spus de la început, calificarea în turul IV consfințită aici, la Turku, în compania echipei finlandeze Turun Palloseura, n-a stat nici o clipă sub semnul îndoielii, Victoria dominându-și adversara la toate capitolele și creindu-și pe întreg parcursul întâlnirii acel avans asigurător pentru a atinge exact ceea ce își propusese. Scorul consenat la fluierul final al arbitrului olandez Albert Thomas este astfel mai degrabă o compensație acordată gazdelor pentru faptul de a nu fi renunțat, până în ultima clipă, la luptă cu gindul de a face un joc bun în fața unui adversar vizibil mai valoros. Ar fi putut fi la fel de bine 3-2 în favoarea noastră, am fi putut obține cel puțin un rezultat egal, dar am pierdut meciul în cele 5 minute ale prelungirilor sale, obținând totuși o calificare fără dubii, o calificare muncită și pe deplin meritată pentru care întreaga echipă, tehnicienii și conducătorii săi pot fi felicitați cu toată convingerea.

Jocul a avut loc pe un teren alunecos, dezghețat în ziua precedentă, curățat și apoi reinghetat de temperatura foarte scăzută: minus 10 grade Celsius la ora desfășurării meciului, sub luminile unei instalații nocturne care a creat mari probleme jucătorilor noștri, în compania unui adversar athletic și ambițios, exprimându-se uneori prin intervenții ce au depășit limitele regulamentului. Ele au fost încurajate și de atitudinea publicului care, pentru a intimidă echipa noastră, nu s-a sfiit să arunce în teren nu doar bulgări, ci și obiecte contondente cum a fost paharul de sticlă cules la un moment dat de arbitrul întâlnirii din

suprafața de joc. Toate aceste handicapuri au fost depășite totuși de echipa noastră, lupta superbă pentru calificare prezentând nu doar o excelentă performanță a tinerel asociații bucureștene, dar aducând astfel România printre performerele ediției actuale a competițiilor europene, prezentă, iată, în primăvară, cu trei echipe în lupta pentru supremația cluburilor.

Meciul a fost, prin înclăștare și evoluția scorului, de un dramatism rar întâlnit, ținându-ne cu răsuflarea tăiată până la final, aminându-și deznodământul pentru a oferi celor aproximativ 9000 de spectatori prezenți pe stadionul „Kupittaa” un spectacol fotbalistic mult gustat, cu faze electrizante și goluri multe. Din plecare, încercările gazdelor de a reface handicapul scorului de la București au fost stopate inteligent de jocul de pase de la mijlocul terenului practicat de echipa noastră, dar prima ocazie este notată după șutul lui Skants care întinea transversala. Replica Victoriei, viguroasă, hotărâtă să nu piardă teren, vine imediat și golul lui Costel Solomon reușit în min. 16 printr-o superbă execuție a unei lovituri libere de la 25 m toarnă plumb în picioarele finlandezilor. Așa încît, zece minute mai târziu superioritatea echipei noastre se materializează în cel de-al doilea gol. Faza creată de Coraș îl pune în cursa pe Ursea care centrează spre Solomon și Heikkinen, presat, nu mai are ce face, introducînd balonul în propria-i poartă. Ocaziile se succed în cele două careuri, Nițu se remarcă și apoi Rajamaki scoate de pe linia porții mingea sutată de Damaschin. În min. 37 însă, după o lovitură de colț, același Rajamaki, cel mai bun jucător al gazdelor, reia din apropiere la vinclul porții lui Nițu, pecetluind scorul reprizei: 2-1.

Cea de-a doua parte începe în

nota de dominare a gazdelor și, după o bară a aceluiași Rajamaki, Halonen reușește golul egalizator. Este min. 51 și finlandezii încă mai cred într-o minune. Incordarea devine presantă, dar este limpede, încă două goluri cite ar fi trebuit echipei gazdă pentru calificare sînt greu de înscris. Victoria luptă cu o dăruire exemplară și avem câteva ocazii pe care le risipim din nou cu prea mare ușurință: min. 59 — Damaschin, min. 68 — Solomon, min. 70 — Dan Daniel, min. 78 — Coraș, min. 89 — Ursea, min. 90 — Zare (bară) și min. 93 — Damaschin, ocazii imense care, în loc să aducă avantaj echipei noastre, inversează scorul pe ultimul contraatac al gazdelor, obligîndu-ne să pierdem astfel prin golul reușit de Jalo. Păcat pentru acest deznodământ în condițiile în care echipa noastră a jucat aici „la calificare”, cum se spune, cu o hotărîre remarcabilă, neprecupețind nici un efort, angajîndu-se în luptă cu toată forța de care dispune, cu dorința și convingerea auto-defășirii.

Pentru dăruirea cu care și-a jucat șansa ea se poate bucura acum, cu noi alături, de strălucirea acestei noi performanțe a cărei cunună îi innobilează și îi înfrumusețează chipul. Sintem în turul IV al Cupei U.E.F.A. și Victoria contribuie și ea la puternica afirmare a fotbalului românesc pe plan internațional. Așteptăm primăvara cu încredere. Felicitîndu-i încă o dată pentru modul în care au confirmat, achitîndu-se de o împovărătoare, dar cit de înălțătoare datorie, să-i amintim pe toți acei care în teren au materializat concepția antrenorilor Halagian și Timar, și care ne aduc astfel încă o frumoasă calificare: Nițu — Cojocaru, Zare, Mirea, Topolinschi — Ursu (Bălan), Costel Solomon (Lais), Dan Daniel, Ursea — Damaschin, Coraș.

Fotbalul spre solstițiu

Scăpate din chingile propriului derby, Dinamo și Steaua explodează în acest final de sezon, îngropînd sub povara golaverajelor echipe „nevinovate” sau care, în orice caz, au stîrnit destule comentarii favorabile de-a lungul turului. Dacă Dinamo a fost mai precaută și de la început, indiferent de adversari, ne-a obișnuit cu scoruri fluviu, în strategia Stelei importanța golaverajului pare a fi un ciștig de ultimă oră. Altfel nu se explică turația maximă din meciul cu Corvinul, echipă căreia stelistii i-au administrat 11 goluri, plusîndu-l și pe Hagi (cu 5 goluri) în clasamentul golgeterilor — ierarhie care are și ea o importanță de orgoliu de loc neglijabilă atunci cînd se vor împărți laurii pe întregul campionat. Devine limpede că cele două mari puteri ale fotbalului nostru se află, îndeosebi după confruntarea directă, într-un fel de armistițiu, preferînd să-și exercite dreptul forței lor fotbalistice pe seama unor terțe echipe. Insuși derby-ul s-a desfășurat sub semnul circumspecției, la care îndemna o vreme absolut imposibilă pentru fotbal și care putea desemna, prin hazardul vreunei „mingi căzute”, chiar titlul de campion. Chiar și în condițiile cunoscute, Dinamo și Steaua s-au străduit să-și respecte prestigiul și orgoliile, angajîndu-se în luptă cu toate disponibilitățile fizice și tehnice, substanțial diminuate, însă, de timpul total nefavorabil. A fost mare păcat că un veritabil regal al fotbalului nostru nu s-a putut desfășura pe un teren și o vreme normale, astfel încît predispoziția noastră, de suporteri aflați mereu în căutarea „celui mai bun”, să capete satisfacția unei întâlniri edificatoare. Această satisfacție s-a aprit însă la jumătate, acolo unde s-a vădit că toate bunțile intenții ale fotbalistilor noștri frunțași se împotmoleau în zăpădă, poate cea mai abundentă zăpădă din ultimii ani căzută în unitatea de timp peste București.

După cum s-a desfășurat jocul, cele două echipe au arătat că dețin valoare și dorință de victorie. Publicul devenise atît de solid ar cu ambele combatante încît plutea în aer un regret unanim dacă vreuna dintre ele ar fi învins — grație, cum spuneam, mai ales vreunei fete jucate de teren. Rezultatul egal firește că avantajează pe Steaua, dar nici nu dezavantajează foarte mult pe Dinamo, care poate repeta pe Ghencea, în a treia etapă a returului, un joc la fel de valoros și, de asemenea, deschis oricărui rezultat. În orice caz, iubitorii fotbalului au regretat că o asemenea partidă nu a putut avea loc cîndva, mai spre vară, în condiții optime pentru demonstrarea valorii celor două echipe. O dublă manșă sistem „play-off” între aceste două valoroase formații ale fotbalului

nostru ar fi fost mai echitabilă — sau mai justifiabilă — pentru desemnarea campioanel țării. Deocamdată, principala învățătură a celui draw a fost trecerea pe prim-plan a importanței golaverajului — cu „pedepsele” pe care le-au suferit adversarele imediate ale celor două echipe. Farul și, respectiv, Corvinul.

Acest fenomen al concentrării valorilor în două grupări sportive și al transformării luptei pentru titlu într-o rivalitate în doi este contradictoriu: pe de o parte, sapă o prăpastie tot mai adîncă între primele două locuri din clasament și celelalte echipe, ce pornesc, toate, în fiecare sezon cu — la „adevăr”; pe de altă parte, chiar în condițiile acestei polarizări drastice a campionatului intern, fotbalul nostru a obținut pe plan internațional o serie de rezultate bune, care au culminat în această toamnă de excepție — cînd naționala a țîșnit spre campionatul mondial din Italia pe un culoar foarte favorabil și cînd avem — în premieră pentru fotbalul nostru — trei echipe calificate în sferturile de finală ale cupelor europene! Aceste aspecte contradictorii se cer analizate mai atent, astfel încît să putem decela întimplarea de niște factori reali care au contribuit la aceste performanțe.

Revenind la penultima etapă a turului — pe lângă cele două scoruri de rugby la care au cîștigat Dinamo și Steaua, sare în ochi de la o postă regresul abrupt al Universității Craiova. Tocmai cînd se părea că valul de criză ce se abătuse asupra echipei a trecut odată cu venirea lui Sorin Cîrțu la conducerea tehnică, a urmat șocul de pe teren propriu cu Oțelul Galați și înfrîngerea umilitoare de la Bacău, un 0-6 pe care, probabil, nu și-l explică nici băcăuanii! Nu știm ce se va fi întîmplat prin „subteranele” dintotdeauna agitate ale fotbalului craiovean, dar este sigur că acest recul vădește o insuficiență capacitate de stăpînire a problemelor, și chiar o criză de autoritate, din partea celor care se ocupă de destinele echipei.

Rapidul își văzuse la un moment dat sacii în căruță, conducînd la Sibiu cu 2-1 (după 0-1), dar giuleștenii n-ar fi fost ei înșiși dacă nu s-ar fi înecat la mal, trecînd (cu ușurință? cu durere? cu ghinion? sau cu toate la un loc) pe lângă un rezultat de senzație. La fel au pătîit și băieții din Regie, învinși în finalul partidei de la Oradea de o echipă care cam pierdea în această parte o jocului.

Prin toate ale ei, etapa de miercuri ne aduce aminte că s'apropie solstițiul de iarnă, adică mijlocul unei vacanțe la care unii jucători se gîndesc luptînd, alții deja visînd.

Ș. OCTAVIAN

Handbalul și țambalul

Handbalul masculin revine puternic pe turnanta atenției, odată cu jocurile din optimile de finală ale cupelor europene care se vor disputa duminică și în care sînt angajate patru echipe românești. Între acestea, Minaur Baia Mare intră în cursă de pe postura de deținătoare a „Cupei I.H.F.” — cîștigarea de către băimăreni a acestui trofeu în 1985 și 1988 fiind singurele performanțe „titrate”, de rezonanță internațională, obținute de handbalul românesc din 1977 încoace. Minaur va întîlni duminică, în sala „Dacia” din Baia Mare, o echipă cu nume imposibil — F.H. Hafnarfjardar din Islanda —, confruntarea fiind și un preambul la jocurile campionatului mondial din Franța, unde echipa națională a României face parte din aceeași grupă cu Islanda (Bulgaria și Kuweit). Adversara băimărenilor nu trebuie deloc subestimată, „fie și din motivul că naționala lor ne-a învins la mondialele din Elveția '86 și ne-a scos din cursa pentru Jocurile Olimpice”, observă cu multă precauție antrenorul emeriț Lascăr Pană. Deocamdată, despre islandezi se știu lucruri generale: că alcătuiesc o echipă bătătoare, cu tehnică bună, specifică țărilor nordice, au un singur jucător în națională, dar o mare dorință de afirmare la

nivelul echipelor de club. Vor sosi în cursul dimineții de sîmbătă, cu un autocar închiriat de la Viena, unde vor fi poposit cu avionul.

Starea de spirit a deținătoare trofeului este prezentată de cel care o cunoaște cel mai bine, antrenorul Lascăr Pană: „După ultimele evoluții în campionat și-n Cupa I.H.F. s-a ajuns la concluzia că trebuie să întinerim echipa, în concordanță cu cerințele handbalului modern, viguros, în viteză, cu elan. Sperăm că noul val de jucători tineri promovați în echipă va da o altă față jocului nostru, chiar dacă pentru exprimarea posibilităților lor reale trebuie timp și răbdare, fără a căuta cu orice preț rezultate de moment. În orice caz, Minaur are aceleași obiective de performanță, străduindu-ne cu toții, jucători mai vechi sau mai noi, să cristalizăm o concepție unitară a echipei, astfel încît fiecare din cei care intră în teren să joace după o partitură precisă și nu „după ureche”. Spun asta intrucît tactica unei echipe se măsoară prin capacitatea fiecărui jucător de a primi informația și de a o reda în teren. Aș sublinia că gestul federației de handbal — căreia îi mulțumesc și pe această cale — de a ne face loc în „Trofeul Carpați” ne-a fost de un real folos, cele

cinci jocuri disputate aici dînd posibilitatea unei omogenizări mai complete a întregii echipe și unei afirmări firești a jucătorilor mai tineri”.

Așadar, Minaur începe noua ediție a „Cupei I.H.F.” într-un moment cînd tinerii Bontas, Ioniță, Popovici, Coman, Acaș, Ilea trebuie să stringă rîndurile lingă consacrării Covaciu, Petran, Neșovici, Pavel, Rădulescu, Porumb pentru a menține echipei băimărenei prestigiul de deținătoare a unui trofeu continental. De altfel, examenul care urmează vor demonstra că încrederea acordată acestor jucători tineri a fost îndreptățită și cit mai este de lucru pentru ca și ei să intre cu auto-fitate în circuitul performanței internaționale.

Meciul cu formația islandeză prilejuiește echipei Minaur și un mic jubileu: va fi al 500-lea joc internațional și al 45-lea în cupele europene — motiv în plus ca băimărenii să lupte pentru obținerea unei victorii confortabile, pentru care entuziasmul public local se pregătește psihologic de mai multă vreme.

Revenind la competiții în ordinea importanței lor și nu a performanței obținute de reprezentantele noastre, vom aminti că, în „Cupa campionilor europeni”, Steaua București va întîlni, în deplasare, formația daneză I.F. Golding. În pofida absenței unor informații relevante despre valoarea acestei echipe, gruparea stelistă este

încercătoare într-un rezultat bun, care să-i faciliteze calificarea în urma jocului retur. Fără îndoială că optimismul lucid al șefului secției handbal a clubului Steaua, Gheorghe Goran și al antrenorului principal Radu Voinea se întemeiază în primul rînd pe valoarea și experiența internațională a nucleului de bază al echipei — Stingă, Berbec, Dumitru Marian, Ghimes, Simion.

Tot în deplasare, dar la Buzău... Dinamo București va întîlni în „Cupa cupelor” formația sovietică T.S.K.A. Moscova — fără îndoială, cel mai puternic adversar al echipelor noastre în această fază a competiției. Dinamoviștii, molipsiți de tonusul robust al antrenorului Ghiță Licu, au șansa unui rezultat de prestigiu tocmai pentru că adversarii lor sînt mari favoriți. Păcat că la un asemenea meci ei vor fi privați de atmosfera pe care ar crea-o publicul propriu.

De altfel, aceste jocuri dintr-o fază superioară, totuși, a cupelor europene, evidențiază cu tristete că Bucureștiul „se dispensează” încet-încet de postura gîzduirii unor întreceri handbalistice de referință. Dinamo „s-a refugiat” la Buzău, inclusiv pentru meciurile internaționale, iar Steaua nu va putea să-și organizeze partida retur decît în sala Rapid, ce trebuie pregătită „în asalt” pentru o asemenea confruntare. Clubul militar a făcut demersuri

din vreme pentru a obține Sala polivalentă, unde un joc din „Cupa campionilor” s-ar fi bucurat de prestanță și condițiile firești de desfășurare, dar promisiunile obținute inițial au fost retrase în ultimul moment din cauza unui spectacol al ansamblului „Rapsodia română”, reprogramat chiar în ziua de 18 decembrie. Or, această dată este fixă în calendarul federației internaționale de handbal pentru disputarea jocurilor retur, în timp ce un spectacol, cit ar fi el de „complex”, poate fi programat cu o zi mai devreme sau mai târziu, sau pur și simplu altădată, intrucît e vorba doar de ogradă noastră. Din păcate, țambalul a avut prioritate în fața handbalului — și nu mai trebuie să ne mirăm de regresul acestui sport, avînd în vedere marginalizarea sa continuă, spre periferia interesului și a popularității, chiar dacă e vorba de o competiție de prestigiu internațional, cum e „Cupa campionilor europeni”.

În sfîrșit, tot în „Cupa I.H.F.”, cea de-a doua reprezentantă a handbalului nostru, Politehnica Timișoara va întîlni formația elvețiană T.S.V. St. Gallen într-un joc de mare interes pentru exigentul public timișorean.

Tuturor echipelor românești care încearcă să țînă cit mai sus steagul handbalului masculin din țara noastră ie urăm mult succes!

OCTAVIAN ȘTIREANU

Flacăra olimpică la Salonic (I)

Iată că, pentru a doua oară în istoria șahului, orașul Salonic (Grecia) a reușit să fie gazda ospitalieră a Olimpiadei sportului minții, primind cu brațele deschise de pe continentele planetei 107 echipe masculine, 56 formații feminine, peste 100 jucători în marele „Open” olimpic, numeroși tehnicieni, ziariști, invitați, delegați oficiali la lucrările Congresului Federației internaționale precum și turiști interesați de evenimentele celor XIV runde desfășurate în sistem elvețian. Cuvântul de bun venit și urările de succes ale ministrului Stelios Papatheimis, ale președintelui FIDE, Florencio Campomanes, și ale primarului orașului Salonic, Kostas Egglezos, rostite la deschiderea festivă a celei de-a 28-a ediții a Olimpiadei au reamintit participanților, înainte de start, motivația flăcării olimpice și deviza FIDE „Gens una sumus”. Acordurile melodice oferite de concertul lui Yannis Spanos, de corul „Larisa”, de grupul muzical din Paggiou, de sextetul de jazz Calvin Owess și de concertul de cameră al reprezentanților Universității „Aristotel” din localitate au subliniat momentul de simbol al întregirii planetare a celor ce privesc lupta, contradicția ideilor, la nivelul pașnic al confruntării într-un „război” pe eșichier...

Cind formalitățile tehnice au fost îndeplinite, chiar dacă unele formații (venite de peste ocean) s-au prezentat la joc de-abia începând cu runda a doua, computerele n-au perturbat tragerile la sorți zilnice ale perechilor de adversari. După o îndelungată absență au revenit la start formația masculină a R. D. Germane și selecționata feminină a Cehoslovaciei. De remarcat a fost absența notabilă a vicecampionului mondial Nana Ioseliani, a ex-campionului lumii Nona Gaprindasvili, a fostei candidate la titlul mondial Wu Ming Chen, a marilor maestri Robert Hübner și Jan Timman. Datorită publicității anterioare, cu mare nerăbdare era aștep-

tată evoluția, de extremă rivalitate, dintre multipla campioană olimpică — echipa Uniunii Sovietice — și formația feminină a Ungariei alcătuită din surorile Polgár (Zsuzsa, Judith și Zsófia) și Ildikó Mádl, știut fiind că familia Polgár discreditase jocul femeilor militând exclusiv doar pentru prezența lor în confruntările rezervate bărbaților.

Poticinindu-se în primele runde, cele două echipe ale U.R.S.S. au cedat pentru scurt timp șefia clasamentului formației României (11 puncte din 12 posibile) — la masculin și selecționatelor României, Ungariei, Greciei, Cubei (6 p din 6) — la feminin pentru ca apoi marii maestri Kasparov, Karpov, Iusupov, Beliavski, Ehlvest și Ivanciuk să puncteze sistematic, „oferind” meciuri nule doar Suediei, Ungariei și Olandei. Jucătoarele sovietice n-au reușit să scape cu fața curată din meciul derby cu echipa maghiară, fiind înfrinte de această tină formăție (cu o medie de vîrstă sub 20 ani) cu scorul de 2-1. Dacă jucătoarele din Ungaria nu s-ar fi bîlbiit în întîlnirea cu formația iugoslavă (susținută de suporteri chiar prin mutări... suflate), lupta pentru titlu ar fi fost pecetluită. Dar astfel rivalitatea formațiilor sovietică și maghiară s-a menținut pînă în ultima rundă, cînd experimentatele mari maestre sovietice au clacat în fața Olandei, reușind cu greu un meci nul și permițînd formației Ungariei să-și adjudece titlul olimpic printr-o victorie la limită în fața Suediei.

Clasamentul final al turneului masculin este următorul: 1. U.R.S.S. — 40,5 puncte (din 56 posibile), 2-3. Anglia și Olanda 34,5 p., 4-5. S.U.A., Ungaria 34 p., 25. România 31 p. În confruntarea feminină s-a stabilit următoarea ierarhie: 1. Ungaria 33 p. (din 42 posibile), 2. U.R.S.S. 32,5 p., 3. Iugoslavia 28 p., 4. China 27 p., 5. Bulgaria 25 p., 6. România 24 p. În clasamentul rezultatelor individuale cea mai impresionantă performanță aparține tinerei Judith Polgár (12 ani), autoare a 12,5 puncte din 13 posibile, urmată de realizările Piei Cramling cu 12,5 puncte din 14. Dar din punctul de vedere al valorii tehnice a performanței cel care a strălucit cu adevărat a fost G. Kasparov, care a dispus de șapte mari maestri (8,5 p din 10 posibile) fără a fi înfrînt, provocînd senzație prin profunzimea noutăților teoretice, prin puterea de concentrare și prin superioritatea absolută în calcul.

MARGARETA MUREȘAN ■

Oameni și drumuri

Aflat la a doua ediție, Simpozionul „Oameni, iubii drumetăriei”, a reunit de curînd, în municipiul Drobeta Turnu-Severin, pasionați ai turismului și alpinismului, performeri ai străbaterii unor lungi trasee, cu pasul sau cu bicicleta. Organizat sub egida Agenției B.T.T. și a C.J.E.F.S. Mehedintzi, simpozionul își dorește să întemeieze o tradiție, avînd în vedere și faptul că este una dintre cele mai importante manifestări de acest gen din țară. Pe parcursul desfășurării lui, comunicările, colocviile și referatele prezentate, avînd ca temă „Drumetia per pedes și pe două roți”, au avut darul să provoace un viu și interesant schimb de opinii între cei ce au întreprins asemenea acțiuni. Concursul de diapozitive, binevenit și el în sprijinul susținerii ideilor simpozionului, a decupat, unul cite unul, pe patratul de pinză, momente emoționante și frumoase imagini din peisajul României de azi ori al altor țări prietene.

În cadrul discuțiilor au fost amintite, ca pildă pentru tinerii ce îndrăgesc acest sport, nume și trasee ce se pot numi deja performanțe. Neculai Ghimpu este cel care a străbătut cu pasul aproape tot globul pămîntesc. Liviu Marinescu și Gabi Grecu vor parcurge anul viitor al doilea tronson de pe cursul Dunării în expediția „Danubius”. Ilie Trăistaru și Vasile Munteanu îndrăgind atît mersul cu bici-

cleta cît și mersul pe jos își inscriu în palmares tururi ale României și ale țărilor socialiste. O performanță deosebită este și cea a Mariei Crăsmaru, prima femeie care a încercat anul acesta, și a reușit să adune pas cu pas, în 115 zile, cei 3510 km din conturul României. O performanță ce i-a dat curajul să se gîndească la un apropiat Tur al Europei, pentru care a și început să se pregătească. Și, desigur, lista temerărilor nu se încheie aici. Ea este mult mai încărcată și permanent deschisă tuturor amatorilor de drumetie.

Federația română de turism-alpinism, apreciînd acțiunile globe-trotter-ilor, și-a manifestat și de această dată preocuparea pentru a le acorda sprijin și îndrumare, pentru a da drumurilor lor un caracter sportiv mai pronunțat. În acest sens, federația va alcătui trasee controlabile, avînd în vedere respectarea condițiilor de competiție. Totodată se dorește ca, prin cărțile poștale ce vor trebui expediate de pe traseu, să se facă aprecieri și asupra posibilităților moral-volitve ale participanților.

Sperînd că, acum în anii marilor viteze, drumetia va putea să recîștige teren în inimile tinerilor, ca element de sănătate și cunoaștere, și amintindu-ne de nobilul gest al apropiatului legendar Badea Cârțan, le dorim Drum bun!

VICTOR RĂDULESCU ■

● La sfîrșitul săptămîinii viitoare se vor desfășura la Monte Carlo festivitățile prilejuite de premierea celor mai buni atleți și atlete în 1988, cîștigători în „Marele Premiu” al Federației internaționale de atletism. Vedeta „Galei laureaților” va fi campioana olimpică româncă Paula Ivan, cîștigătoare a „Grand Prix—IAAF-Mobil” atît în clasamentul general, cît și în cel al probei de 1500 m! ● Pregătirile pentru turneul final al campionatului mondial de fotbal Italia '90 se desfășoară în cele mai bune condiții, au subliniat oficialii ai Federației internaționale de fotbal (FIFA) la o recentă ceremonie, prilejuită de lansarea a două publicații consacrate evenimentului. ● Este vorba, mai întîi, de revista „Il Mondiale” al cărei prim număr a fost tras într-un milion de exemplare, în 5 limbi, sperîndu-se, în curînd, un tiraj de 8 milioane. Pe coperta primului număr, un colaj o reprezintă pe Gioconda cu un „pallone di calcio” în mîini, iar în cuprins, pe lîngă un interviu cu președintele Italiei, Francesco Cossiga, sînt inserate, între altele, un articol despre Argentina, deținătoarea titlului, și un interviu cu Michel Platini. ● A apărut, de asemenea, numărul inaugural al Buletinului „Italia '90”, editat de agenția italiană de presă ANSA, în italiană, spanio-

Toată lumea face sport

lă, engleză și franceză, cu apariție bisăptămînală. În sumar, materiale despre pregătirile echipelor participante la preliminarii (realizate cu ajutorul colegilor de la agențiile naționale), descrieri ale orașelor ce vor găzdui meciurile și un capitol cuprinzînd, în serial, istoria „Cupei Mondiale”. ● După introducerea în programul Jocurilor Olimpice de vară a unor sporturi mai puțin cunoscute (ultima „găselniță” — acrobații la batuta, plasa elastică, sport demonstrativ la Barcelona, în 1992), nici disciplinele de iarnă nu se lasă mai prejos, practicantii orientării pe schiuri cerînd recent introducerea ei în programul „Olimpiadei albe” din 1994. Argumentul principal? Numărul mare de sportivi care concurează în acest sport, peste un milion numai în țările scandinave. ● Fotbalistul cehoslovac Josef Havanec va evolua, începînd de anul viitor, la echipa olandeză PSV Eindhoven, semnînd un contract pe 3 ani și jumătate, după un acord intervenit între Sparta Praga și clubul din „Țara lălelelor”. Havanec îl va înlocui în postul de liber pe Roland Koeman, care va pleca, se pare, în altă țară. ● Astfel, fundașul cehoslovac s-ar putea să-și întîlnească din nou pe atacanții Stelei în actuala ediție a „Cupei campionilor europeni”...

● După cum se știe, deținătoarea „C.C.E.” a mai angajat, în această toamnă, un jucător străin, pe brazilianul Romario, golgeterul ultimului turneu olimpic. ● Celebra firmă britanică „Dunlop” a anunțat că nu va mai reînnoi contractul cu tenismanul american John McEnroe (1 milion de lire sterline anual). „McEnroe ne-a adus multe satisfacții de-a lungul anilor, cînd succesele sale au făcut ca vinzarea rachetelor noastre să crească substanțial. Acum, însă...”, a explicat decizia președintele companiei ● Barca cvintuplului campion mondial de canotaj academic, vest-germanul Peter-Michael Kolbe, vicecampion la ultimele Jocuri Olimpice, va fi vîndută la licitație, suma obținută urmînd să fie destinată fondului pentru dezvoltarea acestei discipline în rîndul copiilor și juniorilor. ● Agentul personal al fotbalistului Gary Lineker, John Holmes, a infirmat zvonurile potrivit cărora atacantul englez va fi concediat de F.C. Barcelona, după o serie de partide în care a cam uitat drumul sore gol. Urmărit adesea de ghinion, Lineker va rămîne în continuare în capitala Cataloniei, clubul fiind angajat atît în lupta pentru titlu, cît și în campania europeană de primăvară, în „Cupa Cupelor”.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

Tot de prin fotbal adunate

1. Privind extraordinara risipă de energie făcută în derbiul fotbalistic Dinamo — Steaua, felicitînd ambele echipe, cele două cupluri de antrenori și pe cei trei arbitri, să remarcăm că de data aceasta și publicul a fost la înălțime, susținîndu-și favoriții fără a-i jigni pe adversari (exceptînd fluierăturile de rigoare pentru... încălzire). Ascultînd și citînd, am constatat cu satisfacție că se poate descrie sau comenta asemenea meci:

...fără a acuza arbitrajul;
...fără a se învinovăți publicul că nu și-a făcut... datoria (cel care au venit cu două ore înainte de începerea meciului ar merita un premiu pentru rezistență);
...fără a mai invoca neșansa, pentru că fotbalul nu e joc de noroc;
...fără a se aminti despre starea de oboseală, din diferite cauze, fiindcă nimeni nu vine la meci de la plug;
...fără a se mai susține că jocul în deplasare este mai greu, după cum nici ineptia din ce în ce mai vehiculată că e mai greu... acasă;

...conchizîndu-se că pentru viitor nu este altceva de făcut decît o muncă de pregătire mai insistentă, mai eficientă.

2. La sfîrșitul anului, se retrage din funcția de secretar general al U.E.F.A., elvețianul Hans Bangarter care a îndeplinit această importantă misiune timp de 28 de ani! Avînd acum 64 ani, domnia sa a fost 36 de ani în serviciul fotbalului internațional, îndeplinînd în primii ani ai carierei sale administrative funcția de adjunct al secretarului general F.I.F.A. Mulțumim,

Hans Bangarter! Ați fost un funcționar integru, un om de fotbal de o competență pe care am constatat-o și la conferințele de presă prilejuite de vizitele făcute în România. Ați fost un cavalier al dreptății. Sperăm să nu părăsiți complet frumoasa lume a fotbalului și să contribuiți cu experiența dumneavoastră la formarea a noi cadre capabile să devină personalități respectate în forurile europene și mondiale.

3. „Faceți sport, nu război!” Acesta a fost apelul lansat în unanimitate de conducători sportivi, antrenori, arbitri și reprezentanți ai jucătorilor în cadrul unei emisiuni a Televiziunii franceze consacrate violenței pe terenuri și în tribune. Cunoscutul arbitru Michel Vautrot, care este în primul rînd pedagog, a spus că violența rămîne o problemă de educație. Dar a crede că, pentru a limita fenomenul, este suficient ca Televiziunea să prezinte mai rar acte de violență pe stadioane pare o soluție pripită, chiar simplistă și în orice caz nerealistă. Tăcerea poate avea efecte contrare, făcîndu-i pe violenți să creadă că vor putea rămîne nepedepsiți. Nimeni nu a reușit niciodată să suprimă un fenomen negîndu-l sau refuzînd să-l recunoască amplexarea. Și atunci cînd sportivii și suporterii comit excese, ei ucid sportul.

4. Clubul italian Fiorentina a avut o inițiativă originală. Înaintea unui meci disputat acasă, terenul a fost împărțit în șase secțiuni pe care 120 de copii, de vîrstă între 8—13 ani, au jucat șase minipartide avînd drept coloană sonoră cîntecul intitulat „Fotbalul înseamnă iubire”. Considerată ca un mijloc de a limita și preveni violența pe stadioanele de fotbal, inițiativa a fost preluată și de alte cluburi italiene.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cel mai bun fotbalist al anului

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra” inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1988. Așteptăm, stimați cititori, scrisorile dumneavoastră pînă la data de 23 decembrie a.c., pe adresa redacției: București, Piața Scintei nr. 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate în trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „Ancheta sport”. Nu uitați: opțiunile pe care le veți trimite, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dv. exactă.

Singurul care a mai rămas în viață din toată delegația localității Ineu din județul Arad, prezentă la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 este Nicolae Valea, azi în vîrstă de 92 de ani. Prin 1916 el era o zvirugă cu ochi albaștri și împărțea scrisorile de pe front, fiind poștașul comunei. Veneau multe scrisori ale soldaților români ardeleni care fuseseră trimiși cu doi ani înainte să lupte pentru o cauză care nu era nicidecum a lor, în Italia sau în cimpia Galiției. Ziarele oficiale ale stăpînirii amenințau cu victorii zdrobitoare la fiecare comunicare de parcă toate literale erau guri de tun și semnele de exclamare balonete cu otravă de plumb pe buze. Împărăția putredă de nedreptăți naționale cade ca un măr stricat. Tinărul poștaș începe să aducă zărele „Adevărul” și „Românul” care anunțau că neamul românesc își va lua soarta în propriile sale mâini, soldații din Ardeal vin acasă pe o mie și unu de drumuri ca niște pîrliașe pentru a se vărsa într-un mare fluviu național de putere și voință. Comuna Ineu de pe atunci aștepta doar o scintee ca să sară în aer, ca un depozit de răbdare și praf de pușcă. Vatra comunei avea încă jar revoluționar de pe vremea lui Gheorghe Doja din 1514 cînd ineuani au participat la războiul țărănesc împotriva grofilor. La 1600, garnizoana Ineuului s-a alăturat lui Mihai Viteazul pentru a-și vărsa singele la Mirăslău. La 1784, la chemarea din munți a lui Horea mulți ineuani și-au părăsit vetrele sărace pentru a-și croi una cît Dacia romană.

De aceea, nici nu-i de mirare cînd această comună din apropierea Munților Zarandului își imputernicește 24 de delegați să vadă cu ochii lor minunea pentru care au murit înaintașii lor. În 1918 Nicolae Valea avea 22 de ani, fiind, alături de alți doi ineuani, cel mai tînăr membru al delegației. A fost martor ocular la tratativele româno-ungare de la Arad din 12-14 noiembrie 1918, cînd ministrul naționalităților Iaszi Oskar a făcut „un act de desperațiune,

aruncîndu-și în joc întreaga sa autoritate de savant și toate simpatiile de care se bucura la noi pentru a cîștiga la Arad ceea ce era deja pierdut la Budapesta”, după cum scria ziarul „Drapelul” din 19 noiembrie 1918. Delegația română de la Arad a hotărît însă „despărțirea definitivă” de monarhie. Era consacrarea mult așteptată a celui hotărît „Noi vrem să ne unim cu Țara!”, țîșnit cu putere din piepturile a zeci de mii de români de pe Cimpia Libertății în anul 1848. Jertfa românilor din Ardeal pe altarul de piatră al Istoriei nu pu-

te pentru fiecare delegat, iar lui Nicolae l-a cumpărat chiar mama lui. S-a despărțit de el cu ochii în lacrimi, după ce s-a urcat în trenul spre Arad. Aici s-au întîlnit cu delegația gărzii naționale române a marinariilor din Pola care a dat spre păstrare tinărului poștaș chiar tricolorul lor care fusese ridicat pe catargul unei nave în briza Adriaticii. Nicolae a înfășurat cu grijă steagul în jurul corpului, sub cămașa, așa cum a fost povățuit, pentru a-l feri de răufăcători. A mers spre Bălgrad cu tricolorul lipit de piele și pinza sărutată de vîntul sărat

teptat de două mii de ani. Un val uriaș de căldură omenească se lua la trîntă cu iarna care, parcă, începea să dea îndărăt. La Bălgrad, Nicolae Valea a văzut temnița de piatră unde au fost închiși și legați cu ghiulele de fier la picioare Horea, Cloșca și Crișan. „Atunci, gîndea poștașul, țara era sfîrtecă și tot așa și trupurile lor au fost sfîrtecate ca și cum ar împărțasi, prin cumplitul masacru, soarta țării. Dar acum, țara românească este una și ei ar trebui să învie și să cînte cu noi”. Toată noaptea Nicolae s-a gîndit la tragicul destin al

unui Neam întreg. Dar în locul lor intrau delegații, rînd pe rînd cu credenționalele în mină ca la o cununie pe care au așteptat-o o viață întreagă și munții au rămas ca să aștepte afară. Pe Cimpul lui Horea o mare de oameni își trimitea spre sală valuri curioase. În sfîrșit, cînd delegații au ieșit impunători ca niște preoți al unui sacerdoțiu și cînd s-a dat citire articolului 1 din Declarație care arăta că „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918 decretează unirea a-celor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România”, atunci Nicolae Valea crezu că s-au prăbușit temelile cerului. Multimea izbucni în urale de bucurie, din senin oamenii au început să se sărute cu genele nimbate de fulgi strălucitori și să plîngă de fericire. Nicolae nimerise aproape de o tribună, în partea dreaptă (fuseseră ridicate patru mari tribune de unde se vorbea poporului), aproape de o delegație din Maramureș. Oșenii și ardelenii s-au îmbrățișat unii pe alții, săltînd, scoțînd strigăte de entuziasm și sărutîndu-se pe obraji înfepeșiți de ger... Au trecut 70 de ani de atunci, dar ochii albaștri ai lui Nicolae Valea și astăzi în viață în frumosul oraș Ineu, ochi care au văzut și urechi care au auzit uriașul entuziasm popular al celor peste 100 000 de oameni păstrează încă vie imaginea acelei zile de neuitat. Era o zi friguroasă de iarnă, dar niciodată nu mai fusese pe pămîntul acestor locuri atîta căldură omenească.

Cînd tinărul poștaș s-a întors în comuna Ineu, nu a mai fost nevoie să aducă cu sine zăre și reviste care să comenteze evenimentul. El însuși era o revistă vie cu litere limpezte de cleștar unde se putea citi într-o clipă, cît două milenii, toată istoria neamului nostru. Se aducea pe sine ca veste. Cea mai mare veste a vieții lui.

PAȘCU BALACI

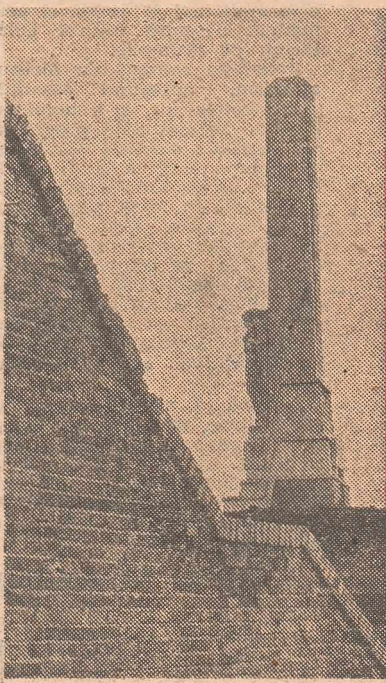
Un poștaș aduce o veste

tea fi escamotată, trădată, pîngărită. Singele martirilor striga din hățiturile Munților Apuseni și din Cimpia Ardealului. La entuziasma adunare a locuitorilor din Ineu, făcută la școală, s-au ales cei 24 de delegați, între care și Nicolae Valea. Poștașul se ducea la Bălgrad să vină în sat ca o revistă vie pe care s-o citească oamenii. În 29 noiembrie 1918 întreaga delegație îmbrăcată sărbătorește a pornit spre gara din Ineu. Aici au fost însă opriți de jandarmii unguri care voiau să-l întorcă din drum. Prin manevra forței de represie, delegații nu primeau nici bilete de călătorie, trenul urma să sosească. Atunci femeile române din gară au luat un bilet

de mare il încălzea și-l îngheța totodată de-o mare și sfîntă emoție.

Încă din 27 noiembrie 1918 spre Alba Iulia veneau într-una trenuri împodobite cu crenguțe verzi de brad și cu drapele tricolore ori roșii cum au fost acelea ale delegațiilor din Valea Jiului, Reșița, Bocșa, Anina, Dej, și Turda. Locomotivele mugeau și trimiteau în aerul înghețat trimbe de aburi deși iar din vagoane izbucneau nestăvilite cîntecele: „Deșteaptă-te române!”, „Pe-al nostru steag e scris unire”, „Hora Unirii”, „Ardealul ne cheamă!”, „Drumurile erau pline de căruțe, de oameni călări și de drumeți care veneau pe jos ca la un pelerinaj sacru pe care l-au aș-

celor trei moși. Dar roata care i-a frînt pe Horea și Cloșca și-a chemat în această noapte toate suratele din Transilvania, Crișana, Banat și Maramureș și ele s-au înhamat, credincioase, la căruțe, să-l poarte pe stăpînii lor la marele praznic al Neamului. Și noțițele de piele care l-au sugrumat pe Crișan au suierat și atunci toate suratele lor au strîns obielele și opincile stăpînitorilor care au venit într-un suflut la Alba cu lacrimile înghețate pe obraz. ...A doua zi, era duminică, 1 decembrie 1918. Nîgea cu fulgi mari și deși de parcă toți munții Ardealului și-ar fi scuturat căciulile de omăt ca să intre în virful picioarelor în Sala Unirii unde se hotăra destinul

sub noi: cimpia întinsă de la Mărășești, sate care respirau într-o lumină lăptoasă și scîlpîr de turle și Siretul nostru domol, care trecea printre zăvoaie. Aici a pornit în iulie 25 viforul războiului. Chiar dacă au trecut prin mine 71 de ani, vîd și acum iadul care se iese: incendii și fumuri groase, explozii de proiectile și tunurile care băteau fără conținere. Frontul număra aproape 70 km, de la Siret pînă dincolo de Focșani. Încleștarea a durat două săptămîni. Ți-am mai spus

de bravi români, dar Moldova n-a fost ingenuncheară. În martie 1918 s-a încheiat pacea. Dar, furia austro-ungară nu se potolise. Și nici nemții, care erau, incolțiți din toate părțile.

M-am întors acasă cu un cufăr gol, ce să țin în el, moletiere n-aveam dăcit o pereche. Mergeam pe jos, ca într-o țară a mea și-mi făceam felurite planuri: m-apuc iar de plutărit, imi fac casă nouă, imi cumpăr o vacă, pace să fie. Cînd m-a văzut muierea a început să plîngă. Dă-mi repede un ciubăr

400 km. Bătrînul umblă mult, se plimbă zilnic ca Socrate prin cetate.

„Pe urmă, m-au chemat în Ardeal pentru a da o mină de ajutor fraților amenințați de grupuri vrăjmașe care dădeau foc la case, distrugeau vieți și avuturi. M-am îmbrăcat în costum național, cîngătoare și suman și în cîteva zile eram cantonați la Sebes. Marșul pînă acolo a fost triumfal: în fiecare gară se încingeau hore, se cîntau cîntece patriotice, localnicii ne ofereau piine de casă, brî-

Gheorghe Stănescu are 100 de ani și 7 luni. Am mai scris în acest colț de pagină despre el. „Un țaran român cîț un veac de istorie”. L-am întîlnit zilele trecute în Bicăz. Păznic de Ceahlău, mai bine de un secol.

Pășea dirz și drept ca un patriarh al florilor, cîte mai sint. Ne-a poftit acasă, o casă făloasă, cu ogradă mare, din care cu mina lui a strîns de curînd merele, gutuile, cartofii și porumbul. Acum mă știe. Mă privește cu un fel de zîmbet complice. Eu pe el, cu aceeași evlavie. Și iar îmi vine să-l întreb același lucru caraghios: cînd se culcă, dacă ține dietă, cînd se scoală, ce pilule mai înghețe. Pătrînul presimte și cu graiul său purtat ca pe o tandrețe îmi spune ceva absolut senzațional pentru mine, care as cîștiga orice campionat de înghițit buline: „Drațul meu, știi de ce am fost în oras? M-am dus să-mi văd poza la gazeta policlinicii. Săptămîna trecută am luat primul medicament din viața mea: un antinevralgic”. M-a lăsat fără grai. Mă salvează telefonul. Sună băiatul din București. Vorbesc despre nepoți, despre sănătate, despre vreme, nu te speria că și pe la noi a fulguit. Închide și așteaptă.

Am venit să te văd, ți-am adus și „Scrisorile către Iorga”, mi-ai spus cîndva că l-ai cunoscut. Mi-a rămas totuși în minte o vrobă de-a matala rostită atunci în aprilie, cînd ai împlinit 100 de ani: „Clipa de aur a vieții mele a fost Alba”. Mai spune-mi. Data trecută mai mult am ascultat decît am notat. Încerc să-mi ascund mirarea: are o memorie fabuloasă. Și din nou, roata veacului se pune în mișcare:

„Abia împlinisem 28 de ani, cînd am fost înrolat în Regimentul 15 infanterie. Ce-am făcut pînă la Mărășești a fost așa, mai mult un antrenament. Doamne, ce era în suflul meu! Cînd am ajuns acolo sus, o întrecă Moldova se desfășura

parcă, Mackensen avea două țeluri: să cucerească Moldova și să bea o cafea aburîndă la Iași. Graba lui era mare. Se lupta zi și noapte. Numai că suflul nostru de român credincios pămîntului a izbucnit într-o putere atît de năpraznică, încît inamicul — superior și numeric și tehnic — a căzut sleit ca un animal bolnav. Mackensen s-a retras în birlog. Mi-l amintesc pe căpitanul Vasiliu, cum striga mereu: nu se retrage nimeni, murim aici pînă la unul! Și au murit mii și mii

cu apă și niște straie curate, zic. Am luat hîrlețul cu care săpam primăvara și m-am dus cît mai departe, în fundul grădinii. M-am dezbrăcat de uniformă și am îngropat-o ca pe un mort. În mintea mea, îngropasem războiul.”

Miroase a gutui și a mere în casa lui Gheorghe Stănescu, care stă aici ca un sihastru, bătrîna a murit cu 12 ani în urmă, iar copiii, copiii care se apropie de 80 de ani au și ei rosturile lor, nu pot veni mai des, de la București la Bicăz sînt aproape

ză și slănină. „Deșteaptă-te române” era pe buzele tuturor. La intrările în comune și gări, ghirlande de flori, steaguri tricolore și lozincile: „Vrem să ne unim cu țara”. „Bine ați venit, frații noștri dragi”. Evenimentul era așteptat din clipă în clipă. În după-amiaza zilei de 30 noiembrie, se dă consemnul ca în ziua de 1 decembrie, cîți mai mulți sătîni să fie prezenți pe cimpia lui Horia. Noi am plecat cu căruțele și am aiuns către seară. În gară la Alba, din jumătate în jumătate de oră soseau trenuri din toate colțurile

țării. Doamne, ce puhoi de lume, zărele scriau că erau 100 000, dar eu cred că erau încă pe atîta.

În marea sală a Unirii n-au încăput decît o mie și ceva de delegați. Oamenii de vază. Eu eram totuși un plutonier. Am rămas afară, unde aveam locurile noastre dinainte stabilite. Ilustrul transilvănean Gheorghe Pop de Băsești a adus la cunoștința Adunării Naționale declarația solemnă: Unirea Ardealului cu Țara. Cîteva minute mai tîrziu, am văzut cimpia lui Horia plîngînd de fericire, se anunțase vestea. Cred că niciodată nu a încăput atîta fericire în suflurile acestor oameni: jucău și plîngeau și se îmbrățișau și cîntau: „Pe-al nostru steag” și „Hora Unirii”. Alba Iulia intra pentru a doua oară în istoria neamului. Ca să ajungă din nou aici a trebuit să aștepte 318 ani. Alt început de calendar.”

Un poet spunea că atunci cînd cineva pronunță Alba Iulia, parcă ar auzi cum sună în fundul unui abis lanțurile aruncate de pe miinile unei fecioare.

Și Gheorghe Stănescu oftează: suflul românesc s-a vărsat pentru totdeauna în izvorul neprihănit al unirii. Eu am fost întotdeauna convins că înfăptuirea unității noastre naționale seamănă cu coloana fără de sfîrșit a lui Brîncuși, înălțată spre cer și pe care sule, din ceața primelor întemeieri și pînă astăzi, întreaga noastră istorie.

Ce-a făcut mai departe acest țaran cu tîlc și poezie? S-a întors la rosturile lui, a făcut plutărit, a muncit la pădure, și-a cumpărat vacă, și-a înălțat casă, a fost rînd pe rînd sortator, grădinar, timplar și contabil. A fost distins cu „Virtutea Militară” și în 1946 a intrat, cu conștiința curată, în partidul comunistilor.

Așa a înțeles el să facă istorie și din istorie legendă.

EUGEN TURESCI

Clipa de aur a vieții mele

Flacăra. Redacția: București, Piața Scînteii 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.